gemeente Twenterand

Kadernota 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 4

Inleiding Kadernota 2026 5

Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma per programma 13

Programma Sociaal Domein 16
- Inleiding programma Sociaal Domein 17
- Doelenboom Sociale Zaken 19
- Doelenboom Maatschappelijke Ondersteuning 24
- Doelenboom Gezondheid en Preventie 28
- Doelenboom Onderwijs 32
- Doelenboom Jeugd 37

Programma Ruimte 46
- Inleiding programma Ruimte 47
- Doelenboom Openbare Orde en Veiligheid 48
- Doelenboom Openbare Ruimte en Verkeer 51
- Doelenboom Duurzaamheid, Milieu en VTH 53
- Doelenboom Bouwen, Wonen, Ruimtelijke Ontwikkeling, Gemeentelijk Vastgoed en VTH 55

Programma Economie en Vrijetijdsbesteding 60
- Inleiding programma Economie en Vrijetijdsbesteding 61
- Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme 64
- Doelenboom Economie en Werkgelegenheid 65
- Doelenboom Sport 67

Bedrijfsvoering 69

Inleiding Kadernota 2026

Besturen in tijden van schaarste en een veranderende samenleving

De samenleving verandert in hoog tempo. Inwoners stellen andere verwachtingen aan de overheid, technologische ontwikkelingen volgen elkaar snel op en maatschappelijke vraagstukken worden steeds complexer. Tegelijkertijd nemen de financiële middelen af en staat de uitvoeringskracht onder druk. In deze context is besturen geen vanzelfsprekendheid. Het vraagt om keuzes, bestuurlijke wendbaarheid en het vermogen om vooruit te kijken.

Deze kadernota vormt het sluitstuk van de huidige collegeperiode, maar is ook een brug naar de toekomst. We zijn trots op wat er is bereikt, maar erkennen dat de uitdagingen groot zijn. Juist daarom is het van belang op de strategische keuzes koersvast te blijven, samen te werken en te blijven investeren in wat écht telt voor Twenterand.

Goede dienstverlening en participatie beginnen bij het vroegtijdig signaleren van nieuwe opgaven en het inspelen op de verwachtingen van inwoners. In lijn met deze ontwikkelingen is in 2024 een nieuwe organisatiefilosofie voor de ambtelijke organisatie vastgesteld. Nieuwe werkwijzen en vormen van samenwerking worden voortdurend geëvalueerd en waar nodig aangepast. Ook in 2026 zetten we deze ontwikkeling voort.

De financiële situatie van Nederlandse gemeenten blijft onzeker. Het zogenoemde “ravijnjaar” is door extra middelen in de voorjaarsnota iets uitgesteld, sommige media spreken inmiddels van 2028. De VNG heeft dit jaar wederom een begrotingsadvies uitgegeven. De VNG adviseert om in elk geval 2026 én 2027 te sluiten, zodat een net geformeerd college in de loop van 2026 niet direct in de bezuinigingsmodus moet voor 2027. Zoals u in deze kadernota kunt zien, ziet Twenterand al in 2027 een forse financiële uitdaging aankomen. Omdat dit beeld afwijkt van andere gemeenten, wordt in 2025 een vergelijking gemaakt met hun begrotingen. Zo willen we beter begrijpen waar de verschillen vandaan komen.

Op de langere termijn blijft de financiële toekomst onduidelijk. Vanwege deze onzekerheid heeft de gemeenteraad unaniem aan het college gevraagd om terughoudend te zijn met onomkeerbare bezuinigingen. Grote, structurele hervormingen zijn daarom nog niet doorgevoerd. Dit zal naar verwachting een belangrijke opgave worden voor de nieuwe gemeenteraad. Naast het onzekere kabinetsbeleid vragen ook andere risico’s en personele capaciteit om onze werkzaamheden naar behoren te kunnen doen om aandacht (zie doelenbomen). In het bijzonder noemen we daarbij de uitstroom van de WSW bij de buitendienst. Dit vraagt om vervangende capaciteit en is nog niet meegenomen in deze kadernota. Vanuit de *basis-op-orde-gedachte* wordt het als een noodzaak beschouwd de ambtelijke organisatie met 7 fte uit te breiden om de meest dringende knelpunten aan te kunnen pakken. Daarnaast start in 2026 de procedure voor de benoeming van een nieuwe, vaste burgemeester.

Koers

De financiële situatie dwingt ons tot scherpe strategische keuzes. Bij het maken van die keuzes houden we vast aan ons bestuurlijk gekozen scenario: een economisch sterk Twenterand met een sociaal kloppend hart. De Integrale Beleidsnota (IBN) sociaal domein en de Maatschappelijke Agenda (MAG), het Programmaplan Woningbouw 2024-2027 en de startnotitie economische visie zijn hierin belangrijke pijlers. In de omgevingsvisie 2.0: *“Wat voor gemeente wil Twenterand in 2050 zijn?”* krijgen deze pijlers een belangrijke plaats. Deze omgevingsvisie dient in 2026 te worden vastgesteld. Het sociaal domein blijft zich inzetten voor zelfredzaamheid, participatie en preventie met blijvende inzet op kwetsbare groepen. Het ruimtelijk domein zet in op versnelling van de woningbouw met een goed bereikbare, veilige en klimaatbestendige leefomgeving. Het domein economie & vrijetijdsbesteding zet in op een vitaal en aantrekkelijk leefgebied in de kernen en op het platteland. Meer specifiek werken wij hiermee in 2026 aan grotere opgaven zoals de woningbouwopgave, vastgoedbeleid, duurzaamheid, de omgevingsvisie, de transformatie van het sociaal domein, het subsidie- en inkoopbeleid, de kanaalproblematiek, het vluchtelingenvraagstuk, bestaanszekerheid en participatie als voorbeelden. Intern werken we aan de verbouw van het gemeentehuis en andere zaken om de basis op orde te krijgen, zoals archivering.

Uitgangspunten

De uitgangspunten die gehanteerd worden bij het opstellen van de kadernota zijn ieder jaar in grote lijnen hetzelfde. Dit komt onder andere omdat ze voortvloeien uit landelijke wetgeving zoals het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het gemeentelijk beleid zoals de financiële verordening. Daarnaast is de begrotingscirculaire, die de provincie Overijssel jaarlijks publiceert, van belang. Daarin staat informatie over de wijze waarop de provincie onze begroting en meerjarenraming beoordeelt vanuit het financieel toezicht.

Startpunt
Het startpunt van deze kadernota is de door de raad vastgestelde meerjarenbegroting 2025-2028. Deze begroting sloot voor de jaren 2026-2028 met een tekort.
Na het opstellen en vaststellen van de meerjarenbegroting 2025-2028 zijn in 2024 de september- en decembercirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd. Deze circulaires lieten een beperkte groei zien van het gemeentefonds voor de komende jaren. Helaas boden deze circulaires geen verbetering voor de grote tekorten waarmee Twenterand vanaf 2026 vanuit de meerjarenbegroting wordt geconfronteerd. De geringe financiële effecten zijn verwerkt in deze kadernota.
In april is de voorjaarsnota 2025 van het Rijk gepubliceerd. Hierin heeft het Rijk structurele middelen opgenomen om de terugval van het gemeentefonds in 2026 te dempen. Voor de eerste 2 jaren heeft dit voor Twenterand een aanzienlijk positief effect op de algemene uitkering. Vanaf 2028 is dit effect echter aanzienlijk lager. Ook deze effecten zijn verwerkt in de kadernota.
Bij het opstellen van deze kadernota was de meicirculaire nog niet gepubliceerd en daarom ook niet verwerkt.

Jaarrekening
De jaarrekening 2024 is nog niet vastgesteld. Bij het opstellen van de jaarrekening zijn echter wel inzichten verkregen in uitgaven en inkomsten die een structureel financieel effect hebben voor 2026-2029. Deze effecten zijn in beeld gebracht en meegenomen bij het opstellen van deze kadernota.

Inflatie
De provincie schrijft voor dat bedragen geïndexeerd moeten worden volgens de economische raming van het CPB, zoals deze is opgenomen in de circulaire van het Rijk die het uitgangspunt vormt van onze raming. Voor het opstellen van de kadernota gaan wij, zoals hierboven vermeld, uit van de meerjarenbegroting 2025-2028. Dit betekent dat de meicirculaire 2024 de basis vormt voor de gehanteerde inflatiepercentages. In de kadernota heeft dus geen bijstelling plaatsgevonden voor inflatie.
De meicirculaire 2025, die nog moet verschijnen, vormt de basis voor de inflatiecijfers voor de begroting 2026-2029. Hierdoor kan deze circulaire op dit punt nog wel invloed hebben op de gepresenteerde financiële situatie van Twenterand voor 2026-2029.

Salarissen
Voor de berekening van de (eventuele) loonstijgingen sluiten wij aan bij het uitgangspunt zoals vermeld bij de inflatie. Dat wil zeggen dat wij uitgaan van de circulaire van het Rijk, en de indexen die hierin zijn opgenomen, die het uitgangspunt vormt van onze raming. In dit geval de meicirculaire 2024, die de basis vormt voor de begroting 2025-2028 (het startpunt van deze kadernota).
In deze circulaire van het Rijk is een percentage ‘loonvoet sector overheid’ opgenomen. Dit is de gemiddelde loonvoetontwikkeling in de sector overheid (per fte). Dit percentage hanteren wij voor het indexeren van de salarissen.
Voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2026-2029 vormt de meicirculaire 2025 de basis. Deze is nog niet verschenen, waardoor actuele percentages nog niet bekend zijn. Hierdoor kan dit op dit onderdeel nog wel invloed hebben op de gepresenteerde cijfers voor 2026-2029.

Naast bovenstaande uitgangspunten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- De eerste jaarschijf (2026) is sluitend;
- We ramen reëel en scherp;
- Naast de gekozen koers worden alleen extra lasten geaccepteerd als deze onvermijdelijk zijn (wettelijk of autonoom beleid), door het college van groot belang worden geacht of al eerder besloten zijn;
- Basis op orde, de dienstverlening aan onze inwoners moet op orde zijn.

Hiermee willen we de verzwaring van de begroting beperken om de financiële opgave voor de toekomst niet onnodig groter te maken dan deze al is.

Financiën

Startsituatie	2026	2027	2028	2029
Saldo begroting (vanuit begroting 2025)	€ -2.663.489 n	€ -4.699.168 n	€ -5.413.164 n	€ -5.413.164 n
Inflatie (is al verwerkt in beginsaldo, m.u.v. 2029)	€ -	€ -	€ -	€ -3.529.690 n
Effecten algemene uitkering o.b.v. september- en decembercirculaire	€ 355.000 v	€ 537.000 v	€ 374.000 v	€ 3.705.000 v
Taakmutaties en decentralisatie uitkeringen aanpassen aan september-/decembercirculaire	€ 1.248.970 v	€ 1.306.844 v	€ 1.478.038 v	€ 658.194 v
Effecten algemene uitkering o.b.v. voorjaarsnota	€ 1.497.000 v	€ 1.611.000 v	€ 1.621.000 v	€ 1.773.000 v
Effecten algemene uitkering (jeugd) o.b.v. voorjaarsnota	€ 1.845.000 v	€ 2.037.000 v	€ -763.000 n	€ -763.000 n
Startpunt kadernota	€ 2.282.481 v	€ 792.676 v	€ -2.703.126 n	-€ 3.569.660 n
Structurele effecten vanuit de jaarrekening				
Sociaal domein				
Eigen bijdrage Maatwerkvzn en opvang Wmo	€ 40.000 v	€ 41.600 v	€ 43.264 v	€ 44.995 v
PGB Jeugd	€ 40.000 v	€ 41.600 v	€ 43.264 v	€ 44.995 v
Jeugdwetvervoer	€ 25.000 v	€ 26.000 v	€ 27.040 v	€ 28.122 v
Ruimte				
Brandkranen	€ 10.000 v	€ 10.230 v	€ 10.465 v	€ 10.706 v
Wegen, hogere opbrengst herstel straatwerk en leges telecom	€ 30.000 v	€ 30.690 v	€ 31.396 v	€ 32.118 v
Openbare verlichting, opbrengst lichtmastreclame en displays	€ 13.000 v	€ 13.299 v	€ 13.605 v	€ 13.918 v
Gladheidsbestrijding, bijdrage provincie ramen	€ 10.000 v	€ 10.230 v	€ 10.465 v	€ 10.706 v
Verkoop groenstroken	€ 50.000 v	€ 51.150 v	€ 52.326 v	€ 53.530 v
Economie en vrijetijdsbesteding				
Hogere OZB kosten nieuwe zwembad	€ -50.000 n	€ -51.000 n	€ -52.020 n	€ -53.060 n
Zonnepark, aanpassing geraamde rente inkomsten	€ -24.640 n	€ -36.947 n	€ -49.253 n	€ -61.560 n
Verlaging werkbudget Economie	€ 50.000 v	€ 51.150 v	€ 52.326 v	€ 53.530 v
Sportbeleid	€ 15.750 v	€ 16.112 v	€ 16.483 v	€ 16.862 v
Bedrijfsvoering				
Salarissen raad	€ 41.000 v	€ 43.378 v	€ 45.547 v	€ 47.824 v
Bestuurlijke samenwerking	€ -15.000 n	€ -15.345 n	€ -15.698 n	€ -16.059 n
Hogere OZB opbrengsten	€ 150.000 v	€ 153.000 v	€ 156.060 v	€ 159.181 v
Meer opbrengst toeristenbelasting	€ 25.000 v	€ 25.500 v	€ 26.010 v	€ 26.530 v
Overige financiële opbrengsten	€ 100.000 v	€ 100.000 v	€ 100.000 v	€ 100.000 v
Subtotaal structurele efffecten jaarrekening	€ 510.110 v	€ 510.647 v	€ 511.281 v	€ 512.337 v
Voorstellen: wettelijke / autonoom beleid				

Startsituatie				
Programma Sociaal Domein				
Vrouwenopvang meebetalen centrumgemeente	€ -9.200 n	€ -26.200 n	€ -43.700 n	€ -47.200 n
Geïndiceerde jeugdzorg	€ -900.000 n	€ -936.000 n	€ -973.440 n	€ -1.012.378 n
Geïndiceerde jeugdzorg vanuit jaarrekening	€ -600.000 n	€ -624.000 n	€ -648.960 n	€ -674.918 n
Inspecties kinderdagopvang	€ -75.000 n	€ -76.725 n	€ -78.490 n	€ -80.295 n
Uitkomsten Kerntakendiscussie Samen Twente (incl. VTT)	€ -89.000 n	€ -91.047 n	€ -93.141 n	€ -95.283 n
Uitkomsten Kerntakendiscussie Samen Twente (incl. VTT)	€ -11.170 n	€ -	€ -	€ -
Stadsbank SON	€ 30.000 v	€ 30.690 v	€ 31.396 v	€ 32.118 v
Investeringen/uitvoering Hervormingsagenda Jeugd / Samenwerkingsagenda Twente	€ -81.700 n	€ -87.727 n	€ -87.727 n	€ -87.727 n
Beleidsmedewerker OAB, 0,5 fte	€ -42.525 n	€ -44.991 n	€ -47.241 n	€ -49.603 n
Flexibel budget wachttijden Sociaal Domein	€ -137.920 n	pm	pm	pm
Personeel uit balansnotitie:				
Onder voorwaarden van sluitende begroting:				
Jeugdconsulent SKJ 2 fte (uit lagere zorgkosten)	€ -170.100 n	€ -179.966 n	€ -188.964 n	€ -198.412 n
Beleidsadviseur sociaal, 1 fte	€ -93.850 n	€ -99.293 n	€ -104.258 n	€ -109.471 n
Adviseur bedrijfsvoering sociaal domein, 1 fte	€ -85.050 n	€ -89.983 n	€ -94.482 n	€ -99.206 n
Securityofficer Suwinet, 0,33 fte	€ -25.000 n	€ -26.450 n	€ -27.773 n	€ -29.161 n
Inkomensconsulent, 0,66 fte voor 3 jaar	€ -135.850 n	€ -143.729 n	€ -150.916 n	
Consulent werk en inburgering, 1 fte voor 3 jaar				
	€ -2.426.365 n	€ -2.395.422 n	€ -2.507.695 n	€ -2.451.537 n
Dekking: reserve personeel	€ 137.920 v			
Dekking: rijksbijdrage OAB	€ 42.525 v	€ 44.991 v	€ 47.241 v	€ 49.603 v
Dekking: lagere zorgkosten	€ 170.100 v	€ 179.966 v	€ 188.964 v	€ 198.412 v
Dekking: ARR	€ 147.020 v	€ 143.729 v	€ 150.916 v	
Totaal Sociaal Domein	€ -1.928.800 n	€ -2.026.735 n	€ -2.120.574 n	€ -2.203.522 n
Programma Ruimte				
uitwerken beleid Mobiliteit	€ -50.000 n			
Structurele verlaging bijdrage VRT	€ 54.300 v	€ 54.300 v	€ 54.300 v	€ 54.300 v
Kosten tbv kanaal Almelo de Haandrik	€ -205.000 n			
	€ -200.700 v	€ 54.300 v	€ 54.300 v	€ 54.300 v
Dekking: bijdrage provincie	€ 47.000 v			
Dekking: ARR	€ 208.000 v	€ -	€ -	€ -
Totaal Ruimte	€ 54.300 v	€ 54.300 v	€ 54.300 v	€ 54.300 v
Programma Economie en vrije tijdsbesteding				
Onderzoek tbv verv.sportvelden en privatiseren sportaccommodaties	€ -15.000 n			

Startsituatie				
Vervanging sportveld VV Voorwaarts	krediet € 298.000 n	€ -30.793	€ -30.296	€ -29.800 n
	€ -15.000 v	€ -30.793 v	€ -30.296 v	€ -29.800 v
Dekking: kapitaallasten reeds geraamd (€ 80K per jaar cumulatief)	€ -	€ 30.793 v	€ 30.296 v	€ 29.800 v
Dekking: ARR	€ 15.000 v			
Totaal Economie en vrije tijd	€ - v	€ - v	€ - v	€ - v
Bedrijfsvoering				
Vereiste aanpassingen in systemen a.g.v. actuele wet en regelgeving	€ -30.000 n			
Diverse kosten I&A (software en hardware)	€ -192.880 n	€ -169.450 n	€ -173.347 n	€ -177.335 n
Functioneel beheer tbv samenleving, 0,66 fte (tlv uitvoeringsbudget)	€ -56.138 n	€ -59.393 n	€ -62.363 n	€ -65.481 n
Structurele verlaging bijdrage GBTwente	€ 63.000 v	€ 25.000 v	€ 22.000 v	€ -15.000 n
Griffie: devices nieuwe raadsleden	krediet € 27.500 n	€ -7.425 n	€ -7.288 n	€ -7.150 n
Griffie: opleiding nieuwe raadsleden	€ -7.500 n			
Griffie: proces werving nieuwe burgemeester	€ -12.500 n			
Griffie: extra opleidingsbudget griffiemedewerkers	€ -5.000 n			
Personeel uit balansnotitie:				
Onder voorwaarden van sluitende begroting:				
data- en functioneel beheerder Ruimte, 1 fte	€ -85.050 n	€ -89.983 n	€ -94.482 n	€ -99.206 n
Adviseur bedrijfsvoering, 0,5 fte	€ -53.850 n	€ -56.973 n	€ -59.822 n	€ -62.813 n
Bestuurssecretariaat, 0,67 fte	€ -44.975 n	€ -47.584 n	€ -49.963 n	€ -52.461 n
Archivaris, 0,6 fte	€ -64.650 n	€ -68.400 n	€ -71.820 n	€ -75.411 n
HR personeelsadministrateur 0,67 fte voor 3 jaar	€ -107.850 n	€ -114.105 n	€ -119.811 n	
HR recruiter 0,67 fte voor 3 jaar				
opslag bedrijfsvoering € 5.000 per functie	€ -45.000 n	€ -45.000 n	€ -45.000 n	€ -30.000 n
	€ -642.393 n	€ -633.313 n	€ -661.895 n	€ -584.857 n
Dekking: uitvoeringsbudget sociaal	€ 56.138 v	€ 59.393 v	€ 62.363 v	€ 65.481 v
Dekking: ARR	€ 177.850 v	€ 129.105 v	€ 134.811 v	v
Totaal Bedrijfsvoering	-€ 408.405 n	-€ 444.814 n	-€ 464.721 n	-€ 519.376 n
Subtotaal voorstellen wettelijk/autonoom beleid	€ -2.282.905 n	€ -2.417.249 n	€ -2.530.995 n	€ -2.668.597 n
Voostellen: nieuw beleid				
Programma Sociaal Domein				
Bibliotheek/Avondschool	€ -25.000 n			
Aanpak wachttijden Twente : scheidingsaanpak	€ -12.763 n	€ -11.008 n	€ -5.000 n	
	€ -37.763 n	€ -11.008 n	€ -5.000 n	
Dekking: reserve sociaal domein	€ 37.763 v	€ 11.008 v	€ 5.000 v	

Startsituatie				
Totaal Sociaal Domein	€ -	€ -	€ -	
Programma Ecnomie en vrije tijdsbesteding				
Platform / Sjors Sportief - Creatief	€ -13.000 n	€ -13.299 n	€ -13.605 n	€ -13.918 n
Totaal Economie en vrije tijdsbesteding	€ -13.000 n	€ -13.299 n	€ -13.605 n	€ -13.918 n
Bedrijfsvoering				
Communicatiebudget	€ -18.500 n	€ -18.926 n	€ -19.361 n	€ -19.806 n
Totaal bedrijfsvoering	€ -18.500 v	€ -18.926 v	€ -19.361 v	€ -19.806 v
subtotaal nieuw beleid	€ -31.500 n	€ -32.225 n	€ -32.966 n	€ -33.724 n
SALDO KADERNOTA	**€ 478.186 v**	**€ -1.146.151 n**	**€ -4.755.806 n**	**€ -5.759.645 n**

Leeswijzer

Deze inleiding van de kadernota 2026 beschrijft de koers en de keuzemogelijkheden om te komen tot een reëel sluitende begroting. Voor een gedetailleerdere beschrijving van de voorstellen met financiële consequenties verwijzen wij naar de programma's en doelenbomen. De voorstellen en ontwikkelingen komen in beeld onder de doelenbomen. In diezelfde doelenbomen leest u het beoogd effect, de (sub-)doelen en bijbehorende activiteiten. De kleuren bij de subdoelen en activiteiten geven aan of de taak wettelijk of niet-wettelijk is. Rood = wettelijk, groen = niet wettelijk en oranje = deels wettelijk. In deze kadernota beschrijven we alleen de subdoelen en activiteiten waar ontwikkelingen op zijn. Het andere reguliere werk wordt niet verder beschreven.

Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma per programma

Toelichting

In dit onderdeel staan de structurele effecten vanuit de jaarrekening 2024 en het collegeprogramma per programma.

Subdoel

Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma per programma

Activiteit

- Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma Programma Sociaal Domein

Eigen bijdrage Maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo.
Omdat er meer middelen eigen bijdrage binnenkomen dan geraamd wordt een structureel voordeel ingeboekt van € 40.000. Opgemerkt wordt dat er inkomensafhankelijke bijdrage voor de Wmo komt per 2026. De effecten daarvan zijn nog niet bekend en hierin niet verwerkt.
PGB Jeugd
Omdat er opnieuw middelen overblijven op deze post door minder inzet van PGB wordt een structureel voordeel ingeboekt van € 40.000.
Jeugdwetvervoer
Een onderschrijding wordt verwacht en ingeboekt. Wel blijft het risico van een open einde regeling en kunnen kosten soms grillig zijn vanwege dat er soms erg lange dure ritten kunnen plaatsvinden. Omdat we scherp ramen wordt deze post verlaagd.
Geïndiceerde jeugdzorg
In de jaarrekening is een negatief effect merkbaar in meerkosten jeugdzorg van ca. € 600.000,- De toelichting hierop vindt u in samenhang met de overige ontwikkelingen rond de kosten jeugdhulp bij de doelenboom jeugd (kopje Beschikbaarstellen jeugdhulp).

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Eigen bijdrage Maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo (2027 € 41.600 2028 € 43.264 € 2029 € 44.995)	s	€ 40.000	v
PGB Jeugd (2027 € 41.600 2028 € 43.264 € 2029 € 44.995)	s	€ 40.000	v
Jeugdwetvervoer (2027 € 26.000 2028 € 27.040 € 2029 € 28.122)	s	€ 25.000	v
Geïndiceerde jeugdzorg	s	€.600.000	n

- Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma Programma Ruimte

Brandkranen: onderhoud en bijdrage Vitens zijn al aantal jaren lager dan geraamd. Derhalve de begroting verlagen met € 10.000.
Wegen: Er is een hogere opbrengst herstel straatwerk en leges telecom van € 30.000 (bedrag bepaald o.b.v. opbrengst laatste jaren).
Openbare verlichting: opbrengst lichtmastreclame en displays zijn hoger dan geraamd
Gladheidsbestrijding: bijdrage provincie is niet opgenomen in onze begroting. Derhalve een bijdrage van € 10.000 ramen.
Verkoop groenstroken: Voor opbrengst verkoop groenstroken een structureel bedrag ramen van € 50.000.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n

Brandkranen (2027 € 10.230 2028 € 10.465 2029 € 10.706)	s	€ 10.000	v
Wegen, hogere opbrengst (2027 € 30.690 2028 € 31.396 2029 € 32.118)	s	€ 30.000	v
Openbare verlichting, hogere opbrengst (2027 € 13.299 2028 € 13.605 2029 € 13.918)	s	€ 13.000	v
Gladheidsbestrijding, bijdrage provincie ramen (2027 € 10.230 2028 € 10.465 2029 € 10.706)	s	€ 10.000	v
Verkoop groenstroken (2027 € 51.150 2028 € 52.326 2029 € 53.530)	s	€ 50.000	v

- Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma Programma Economie en Vrije tijdsbesteding

De OZB kosten van het nieuwe zwembad zijn hoger dan geraamd door een hogere waarde. De opbrengsten OZB van de gemeente zijn ook hoger (zie hiervoor structurele effecten jaarrekening bedrijfsvoering).
Ten behoeve van het zonnepark is een vast bedrag geraamd voor rente inkomsten, dit is echter een aflopend bedrag. Derhalve de begroting aanpassen aan de werkelijke cijfers.
De gemeentelijke bijdrage op sportbeleid is te hoog geraamd, derhalve een bijstelling van de begroting met € 15.750.
Het werkbudget economie wordt regelmatig onderschreden. voorgesteld wordt dit budget structureel te verlagen met € 50.000.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Hogere OZB kosten nieuwe zwembad (2027 € 51.000 2028 € 52.020 2029 € 53.060)	s	€ 50.000	n
Zonnepark, aanpassing rente inkomsten (2027 € 36.947 2028 € 49.253 2029 € 61.560)	s	€ 24.640	n
Sportbeleid, gemeentelijke bijdrage te hoog geraamd, d (2027 € 16.112 2028 € 16.483 2029 € 16.862)	s	€ 15.750	v
Verlagen werkbudget Economie	s	€ 50.000	v

- Structurele effecten vanuit de jaarrekening / collegeprogramma Bedrijfsvoering

Salarissen raad zijn te hoog geraamd in de begroting, deze worden derhalve in 2026 en verder geraamd conform de werkelijke kosten.
Bestuurlijke samenwerking, bv. bijdrage VNG bijdrage en bijdrage P-10 zijn te laag opgenomen in de begroting, derhalve een bijstelling van € 15.000.
De OZB opbrengsten zijn hoger dan geraamd. Dit werkt door naar 2026 en latere jaren. Hier tegenover staan wel hogere kosten ozb van het nieuwe zwembad , deze vallen gedeeltelijk weg tegen deze hogere opbrengsten (zie hiervoor structurele effecten jaarrekening programma economie).
Er wordt meer toeristenbelasting ontvangen dan geraamd. De begroting wordt met € 25.000 bijgesteld.
Jaarlijks ontvangen we extra financiële opbrengsten, die niet geraamd zijn. We stellen dan ook voor om hiervoor een bedrag van € 100.000 te ramen.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Salarissen raad (2027 € 43.378 2028 € 45.547 2029 € 47.824)	s	€ 41.000	v

Bestuurlijke samenwerking (2027 € 15.345 2028 € 15.698 2029 € 16.059)	s	€ 15.000	n
Hogere OZB opbrengsten (2027 € 153.000 2028 € 156.060 2029 € 159.181)	s	€ 150.000	v
Meer opbrengst toeristenbelasting (2027 € 25.500 2028 € 26.010 2029 € 26.530)	s	€ 25.000	v
Overige financiële opbrengsten (2027 € 100.000 2028 € 100.000 2029 € 100.000)	s	€ 100.000	v

Programma Sociaal Domein

Inleiding programma Sociaal Domein

Inleiding

Perspectief 2026 sociaal domein
Het perspectief sociaal domein borduurt voort op het perspectief in de begroting 2025.
Zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid - met name rond jeugd en gezondheid - vormen het hart van het Programma Sociaal Domein. Dit programma streeft ernaar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of op het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving (inzet netwerk) worden hierbij benut. Waar dat niet/of in mindere mate lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. Binnen het jeugdbeleid en onderwijs stimuleren wij ontwikkeling van individuen. We ondersteunen inwoners met zorgvragen en geldzorgen. Rond werkgelegenheid is er aandacht voor specifieke doelgroepen met arbeidsbeperkingen. Veranderingen hebben vooral betrekking op mensen in een kwetsbare positie. De sociaaleconomische problematiek in onze gemeente blijft stevig en dus is daarmee de opgave in het sociaal domein ook fors. Het kost tijd - het vergt meerdere generaties - om verbeteringen door te voeren en blijvend investeren in de samenleving is dan ook nodig. Wij zien gelukkig de vruchten van ons beleid en laten dit ook periodiek zien, in bijvoorbeeld rapportages, de nieuwsbrief sociaal domein, etc.
Integrale beleidsnota Sociaal Domein verlengen
Het beleidsmatig kader voor het sociaal domein staat in de integrale beleidsnota Sociaal Domein 2023-2026 (hierna: IBN). Een nota met alle onderwerpen van het programma sociaal integraal in één nota. Hierin is ook de uitwerking van het coalitieakkoord en het collegeprogramma met het scenario "Economisch sterk met een sociaal kloppend hart" verwerkt. De uitvoering van de nota doen wij via de maatschappelijke agenda (MAG) Twenterand. De versie 2025 is dit voorjaar verschenen.
Er zijn vier integrale thema's gekozen in deze nota, als basis voor onze opgaven:
1. De zelfredzame Twenterander
2. De participerende Twenterander
3. De gezonde Twenterander
4. De lerende Twenterander

In 2026 zouden we een nieuwe IBN moeten doen verschijnen. We hebben echter geconstateerd dat is beleid nog lang niet achterhaald is, sterker nog dat we de ingezette lijn sinds enkele jaren nu nog meer aan het versnellen zijn. Wij zullen de raad daarom gaan voorstellen de IBN met minimaal 2 jaar te verlengen.
Grote uitdagingen blijven
Grote opgaven blijven spelen de komende jaren, inhoudelijk en financieel. Het is belangrijk om hierop goed op te anticiperen en organiseren. Via het wendbare deel in onze organisatieontwikkeling geven we de opgaven dan ook nader vorm, via bijvoorbeeld verkenningen, bestuursopdrachten, projecten en programma's. Actuele opdrachten waar wij aan werken zijn Toekomst WSW, de vergrijzing Wmo / decentralisatie beschermd wonen, de toegang van het sociaal domein en uiteraard gaan we door met de Transformatie van het Sociaal Domein middels de eerder genoemde MAG.
Daarnaast werkt het sociaal domein mee aan opgaven binnen andere programma's zoals bijvoorbeeld woningbouw (woonzorgvisie) en omgevingsvisie icm economische visie. Tenslotte willen wij niet onvermeld laten dat in 2026 prioriteit ligt bij het uitwerken en implementeren van het nieuwe subsidie- en inkoopbeleid.
Het tijdsgewricht en de opgaven waar we nu voor staan blijft stevig, ook in 2026. De crisis op de woningmarkt, de kostenstijgingen in cao, energie, de situatie in Oekraïne en het bredere vluchtelingenvraagstuk, de vergrijzing, de vele zorgvragen, maatschappelijke onrust, personeelstekorten maken dat individuen en/of groepen het zwaar hebben. In de verhoudingen tussen overheden rijk – gemeenten met name op de dossiers rond jeugd en gezin vinden scherpe en dreigende gesprekken plaats met wat ons betreft nog steeds te weinig perspectief voor gemeenten om de ravijnjaren te tackelen, zeker op het sociaal domein. De rijksvoorjaarsnota komt uiteraard aan de orde in deze kadernota.
Anderzijds willen we ook investeren, bijvoorbeeld in het voorliggend veld, waar dat mogelijk is. Wij geloven in het effect van preventie en weten dat dit een lange adem vergt.
Highlights per doelenboom met fundamenteel werken aan "de basis op de orde"
Landelijke ontwikkelingen hebben nog steeds een forse (financiële) invloed. Bij de doelenboom jeugd gaan wij in op de hervormingsagenda jeugd, het Toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming, de (doorontwikkeling van de) Toegang van het sociaal domein en sturing op het zorglandschap.

Bij de doelenboom Wmo gaan wij in op plannen rond een aparte financiering en bij de schuldenaanpak met de doorontwikkeling van het meldpunt geldzorgen. Het beroep op de Wmo neemt toe. het aantal cliënten en daamee de kosten van de Wmo laten een stijgende lijn zien. Om de langjarige effecten van de gevolgen van de vergrijzing van de Twenterandse bevolking op de Wmo (en ook andere beleidsterreinen) in kaart te brengen wordt een verkenning opgestart. Hierbij wordt onder meer gekeken naar gemeenten waar deze ontwikkeling al langer speelt, in bijvoorbeeld Groningen en Limburg. De uitkomsten van deze verkenning zullen dit najaar beschikbaar zijn .

Rond onderwijs speelt casuïstiek rond onderwijshuisvesting en temporiseren we ontwikkelingen rond het IHP. Bij gezondheid staat de uitvoering van de MAG centraal en is de kerntakendiscussie SamenTwente verwerkt.
Daarnaast vraagt in de uitvoering vanuit het principe “de basis op orde” het aankomende jaar opnieuw onze aandacht om de dienstverlening en de onderliggende processen op maat te maken en de capaciteit hierop op orde te krijgen en in lijn te brengen met de huidige producten, verantwoordelijkheden en ontwikkelingen op met name werk en inkomen, beleid en backoffice. Integraal werken in de uitvoering is hierin vol in ontwikkeling.

Er blijven grote zorgen over de financiën in het sociaal domein. Kosten blijven stijgen, meer dan wij ambiëren en het open einde karakter is voelbaar, zeker bij jeugdhulp. Gelet op de zorgelijke financiële positie van onze gemeente met name in het meerjarenbeeld, betekent dat nog steeds focus en bijsturing aan de orde is. Dit doen we met scherpe keuzes om bepaalde zaken niet meer of anders te (laten) doen en blijvend scherp te ramen. Geld volgt beleid (middelen volgen opgaven) en dat werkt! Tenslotte versterken regionale samenwerking en lokale inzet en lokale participatie (via o.a. onze Adviesraad Sociaal Domein) elkaar bij het vormgeven van taken binnen het sociaal domein. Voor een gemeente op schaal als de onze onmisbaar.
Tot zover de algemene inleiding. Bij de doelenbomen in dit programma gaan wij nader in op de specifieke voorstellen en ontwikkelingen.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom Sociale Zaken

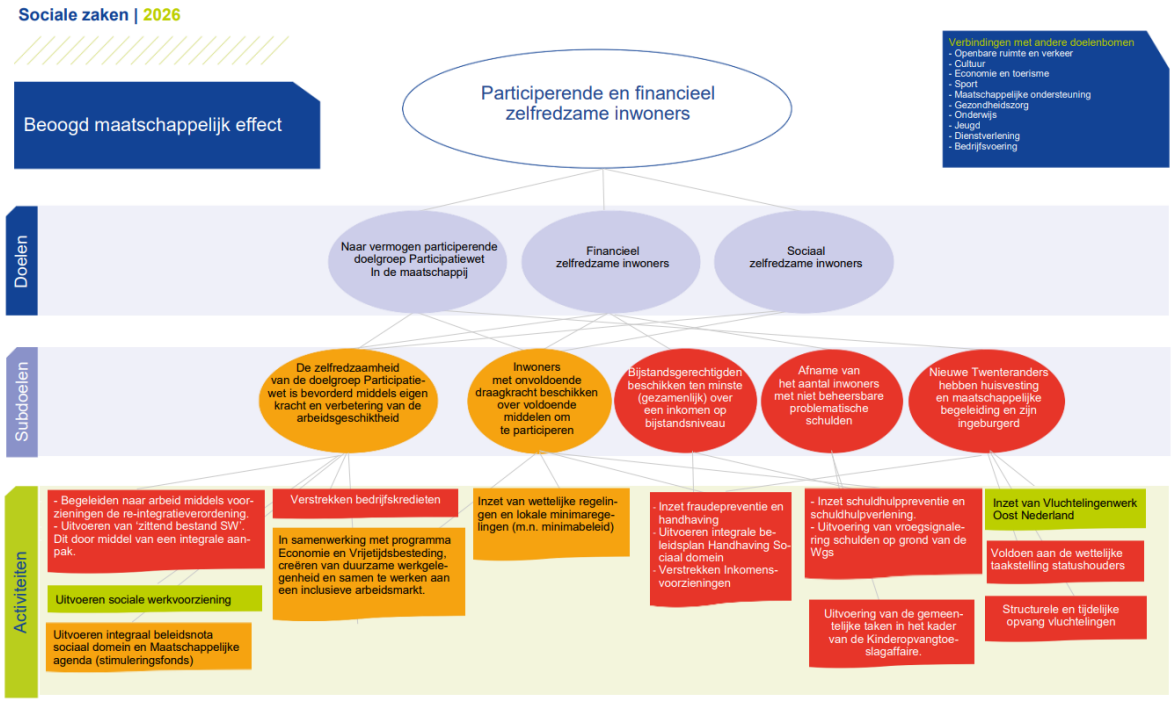

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Sociaal Domein

Beoogd maatschappelijk effect
Participerende en financieel zelfredzame inwoners
Doelen
Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet in de maatschappij
Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten en zal daarbij ook maatwerk inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Financieel zelfredzame inwoners
Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding maakt meedoen in de samenleving mogelijk. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor een deel van deze inwoners ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.
Kinderen moeten zich kunnen ontplooien, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Sociaal zelfredzame inwoners
Zelfredzaamheid is het hogere doel. Middels eigen kracht, instrumenten uit de participatiewet, schuldhulpverlening en minimabeleid en de wettelijke taken rond vluchtelingen wordt dit zo optimaal mogelijk nagestreefd.

Subdoel

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en verbetering van de arbeidsgeschiktheid

Activiteit

- Begeleiden naar arbeid middels o.a. ons eigen leerbedrijf en/of participatie en/of tegenprestatie en/of garantiebanen en/of nieuw beschut

Een deel van de doelgroep van de participatiewet heeft voldoende arbeidscapaciteit. Deze mensen worden zo snel mogelijk begeleid naar betaald werk door de werkconsulenten van de gemeente Twenterand. Een ander deel van de bijstandsgerechtigden heeft een arbeidsbeperking. Deze doelgroep wordt naar werk begeleid met behulp van loonkosten subsidies voor werkgevers. Voor andere bijstandsgerechtigden is extra begeleiding nodig om de stap naar betaald werk te kunnen zetten. Voor deze doelgroep wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van met name Ontplooj en Larcom. Voor de groep waarvoor de stap naar betaald werk geen haalbare kaart is wordt gekeken naar mogelijkheden om toch te participeren via b.v. vrijwilligerswerk. Werk blijft voor ons - waar dat voor onze inwoners mogelijk is - de beste vorm van participatie!
Vanaf 1 januari 2024 is de gemeente Twenterand verantwoordelijk geworden voor de uitvoer van de Aanvraag Levensonderhoud (ALO). In de komende periode werken we binnen Werk en Inkomen in de volle breedte, van aanvraag, administratie, toeleiding naar werk en handhaving, aan optimalisering van de dienstverlening. Onder andere om te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen en de caseload beheersbaar te maken, maar ook om goed te kunnen inspelen op de consequenties vanuit de invoering van de Participatiewet in Balans, per 1 januari 2026.
Onderdeel van de uitvoering van de Participatiewet is de handhaving. De uitvoering van deze handhaving is uitbesteed aan het SRT (Sociaal recherche Twente). Bij het overhevelen van de ALO van Almelo naar Twenterand is geen rekening gehouden met de hiervoor extra benodigde capaciteit op het gebied van handhaving (personeel en financieel). In de afgelopen jaren heeft de gemeente Twenterand bij de SRT aanzienlijk meer uren verbruikt dan ingekocht. Nieuwe afspraken met de SRT worden dit jaar voorzien. Indien de uitkomsten hier aanleiding toe geven wordt de Raad hierover geïnformeerd.
De Tweede Kamer heeft dit voorjaar de Participatiewet in balans aangenomen. Het doel van deze wet is om mensen die een beroep doen op de bijstand of daar al gebruik van maken meer vanuit vertrouwen te behandelen. Gemeenten krijgen de ruimte om veel meer dan nu maatwerk te leveren. Zo hoeft de dienstverlening niet alleen meer gericht te zijn op toeleiding naar werk maar kan deze ook ondersteuning bij (onbetaalde) inzet voor de samenleving inhouden. Daarbij krijgen bijstandsgerechtigden om naast hun uitkering (tot op zekere hoogte) inkomsten te genereren zonder dat dit een korting op de uitkering tot gevolg heeft. De bedoeling is dat het zogenoemde spoor 1 van de wet per 1 januari 2026 in werking treedt. Voor gemeenten betekent invoering van deze wet een aanzienlijke intensivering van de dienstverlening. Ook voor de gemeente Twenterand wordt voorzien dit dat hieraan personele/financiële consequenties zijn verbonden. Het college gaat de impact van de wet de komende tijd nader onderzoeken en planmatig dit oppakken, hierbij zullen ontwikkel- en implementatiekosten ook worden bezien.

Regionaal Werkcentrum

In het afgelopen jaar is in de regio Twente gewerkt aan een herinrichting van de regionale arbeidsmarkt infrastructuur. Een belangrijk onderdeel hierin is de inrichting van een regionaal Werkcentrum: de centrale toegang voor inwoners/werkzoekenden, werkgevers/organisaties en andere belanghebbenden tot integrale dienstverlening vanuit alle ketenpartners. In dit werkcentrum wordt alle dienstverlening ondergebracht, inclusief die vanuit het Leerwerkloket Twente, Werkplein Twente/WSP, Pluspunt Twente/RMT en het Twents Fonds voor Vakmanschap.
Na een periode van intensieve overleggen op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau nadert nu het moment waarop met de daadwerkelijke inrichting van dit Werkcentrum kan worden gestart. Hiervoor is een inrichtingsplan opgesteld waaraan is meegewerkt door de 4 netwerkorganisaties en de 14 Twentse gemeenten (bestuurlijk, management, beleid en uitvoering). Het Werkcentrum Twente moet op 1 januari 2026 volledig operationeel zijn. Dit jaar (2025) wordt benut als een overgangsjaar. Op het moment van verschijnen van de kadernota wordt gewerkt aan vaststelling van de regionale samenwerkingsovereenkomst in de colleges van de deelnemende gemeenten.

- Uitvoeren sociale werkvoorziening

Voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) maakt de gemeente Twenterand, samen met enkele andere gemeenten in de regio Twente, gebruik van de dienstverlening van met name Ontplooj. Deze dienstverlening omvat ook b.v. werkervaringstrajecten van uitkeringsgerechtigden, die na enige begeleiding door Ontplooj, naar betaald werk kunnen doorstromen. De dienstverlening van Ontplooj vindt plaats op basis van een DVO. De looptijd van deze DVO eindigt per 1 oktober 2026. Daarom onderzoekt de gemeente Twenterand op dit moment op welke wijze in deze dienstverlening kan/moet worden voorzien. Hiervoor worden scenario's ontwikkeld, waaronder die van verlenging van de dienstverlening door Ontplooj. Ook onze afspraken met Larcom zijn in beeld. Daarnaast speelt ook dat vanuit het rijk gewerkt wordt aan versterking van de landelijke infrastructuur ontwikkelbedrijven.

Subdoel

Subdoel: Bijstandsgerechtigden beschikken ten minste (gezamenlijk) over een inkomen op bijstandsniveau

Activiteit

- Verstrekken Inkomensvoorzieningen

Alleenverdienersproblematiek

De alleenverdienersproblematiek is een situatie waarbij een (echt)paar door een samenloop van wet- en regelgeving te weinig toeslagen ontvangt en daarmee onbedoeld op een besteedbaar inkomen onder het bestaansminimum uitkomt. De alleenverdienersproblematiek is in 2009 ontstaan bij het afbouwen van de uitbetaalbaarheid van de algemene heffingskorting (AHK) aan de minstverdienende partner (ook wel de overdraagbaarheid van de AHK genoemd). Een samenloop van fiscaliteit, sociale zekerheid en toeslagen pakt voor deze groep alleenverdieners nadelig uit, waardoor zij toeslagen mislopen. Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek onder het bestaansminimum uitkomen. Gemeenten kunnen de gemiste huur- en zorgtoeslag compenseren vanuit de individuele bijzondere bijstand. De Tweede Kamer heeft verzocht om de betrokken huishoudens actief te benaderen. Met de VNG is afgesproken dat gemeenten dit gefaseerd oppakken. Via een decentralisatie-uitkering ontvangen gemeenten budget om aan de betreffende huishoudens bijzondere bijstand te verstrekken. De budgetten zijn voorlopig maar kunnen worden bijgesteld bij de meicirculaire 2025 en de meicirculaire 2026. Mede daarom is het college als bezig om (uitvoerings)beleid gaan maken voor deze doelgroep.

Securityofficer Suwinet

Het gebruik van Suwinet vereist een strikte waarborging van autorisatie- en beveiligingsbeleid. Dit is een eis van rijkswege. Door een formatie-uitbreiding van 0,33 fte á € 25.000 willen we dit proces goed borgen binnen de organisatie.

Werk-, inkomen en inburgeringsconsulent

Er is sprake van achterstallig onderhoud en een hoge werkload. Door een tijdelijke inzet van 1,66 fte á € 135.850 voor drie jaar van extra consulenten zorgen we dat de basis op orde is, verbeteren we het dienstverleningsniveau en werken we efficiënter bij een passende werkload. Hierna kan bepaald worden of er noodzaak is tot structurele uitbreiding. De kosten dekken we uit de algemene risico reserve.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Securityofficer Suwinet	s	€ 25.000	n
Werk-, inkomen en inburgeringsconsulent	i	€ 135.850	n

Subdoel

Subdoel: Afname van het aantal inwoners met niet beheersbare problematische schulden

Activiteit

- Inzet schuldhulppreventie en schuldhulpverlening

Stadsbank Oost Nederland
Middels de uitgevoerde bestuursopdracht Stadsbank Oost Nederland is gekeken of er door meer lokaal te doen er besparingen gevonden konden worden. Dit bleek het geval zodat per 2026 afgerond € 30.000 structureel kan worden ingeboekt. Vorig jaar is hier uitgebreid over gerapporteerd.

Ontwikkelingen schuldenaanpak en meldpunt Geldzorgen
Ondertussen wordt gewerkt aan versterking van het Meldpunt Geldzorgen om de overgenomen taken nader vorm te geven. Naast genoemde partiele uittreding bij de Stadsbank Oost Nederland wordt de regie over de dienstverlening schulden nog meer versterkt want tegelijkertijd zal een aantal elementen van de basisdienstverlening schuldhulpverlening geïmplementeerd worden. Gemeenten hebben zich via de VNG gecommitteerd hieraan. De basisdienstverlening bestaat uit 20 elementen waaraan gemeentelijke schuldhulpverlening moet voldoen. Een aantal elementen van de nieuwe basisdienstverlening, zoals een hulpaanbod dat toegespitst is op verschillende doelgroepen en het standaard aanbieden van een saneringskrediet met aflostermijn van 18 maanden biedt de gemeente Twenterand al aan, maar andere punten vergen nog ontwikkeling en onderzoek. Doel van de “nieuwe basisdienstverlening” is dat er meer beleidsuniformiteit tussen gemeenten ontstaat. De partijen van de bestuurlijke afspraken hebben een actieplan geschreven waarmee gemeenten aan de slag kunnen. De basisdienstverlening stelt hogere eisen aan gemeenten wat betreft schuldhulpverlening en is vrij dwingend. Het betekent dat er geïnvesteerd moet worden in gemeentelijke schuldhulpverlening. Tenslotte wordt ook de motie versterking meldpunt geldzorgen geëvalueerd en betrokken bij de doorontwikkeling van ons Meldpunt. Dekking voor deze doorontwikkeling zijn de middelen die we van het rijk blijven ontvangen voor armoedebestrijding.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Stadsbank Oost Nederland	s	€ 30.000	v

Subdoel

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

Activiteit

- Structurele en tijdelijke opvang vluchtelingen

Statushouders
Elke gemeente moet een x-aantal statushouders huisvesten in haar gemeente. Dit is de taakstelling. Het behalen van deze taakstelling is de afgelopen tijd een lastigere opgave geworden. Dit komt deels door de stijgende aantallen en achterstanden van voorgaande jaren. Maar het heeft ook te maken met de situatie op de woningmarkt, in combinatie met het profiel van de gekoppelde statushouders. We zien namelijk een landelijke ontwikkeling dat er steeds meer alleenstaanden en alleengaanden (wachtend op gezinshereniging) gehuisvest moeten worden. Onze woningvoorraad is op dit moment hierop niet voldoende toegerust. We werken aan oplossingen voor dit huisvestingsvraagstuk. Gezien de inhaalslag blijven we scherp monitoren wat dit betekent voor de druk op de inburgeringsketen, het onderwijs en de zorg, maar ook de interne capaciteit rond opvang en inburgering. Tenslotte melden wij dat de inkoop van taallessen in het kader van inburgering weer speelt. Dit wordt in Twents verband opgepakt. Mocht de uitkomst daartoe aanleiding geven zullen wij hierop terugkomen.
Oekraïense vluchtelingen
De oorlog in Oekraïne duurt voort, waardoor Oekraïners nog steeds naar veiligere landen, waaronder

Nederland, vluchten. Tot maart 2026 kunnen deze vluchtelingen hier verblijven onder de richtlijn tijdelijke bescherming (RTB), maar wat er daarna gebeurt is nog onduidelijk. Wel weten we dat de transitie van opvanglocaties financieel gedekt kunnen worden door het Rijk, tot maart 2027. We blijven deze vluchtelingen opvangen en ondersteunen in hun integratie. De verwachting is dat de vluchtelingen zelf steeds meer moeten bijdragen in de kosten van de opvang.

Asielzoekers
Naast de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne moeten we ook vluchtelingen uit andere gebieden opvangen, asielzoekers. Voorlopig is de zogenaamde Spreidingswet nog steeds van kracht. Het landelijk voornemen in Den Haag is om de Spreidingswet in te trekken, maar of en wanneer dit gaat gebeuren is nog onduidelijk. De Spreidingswet moet zorgen voor voldoende opvangplekken en een betere spreiding van asielopvang over het hele land. Volgens het verdeelbesluit heeft de gemeente een voorlopige taakstelling van 163 reguliere opvangplaatsen, waarvan 26 AMV geschikt voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Indachtig o.a. de besluitvorming van de raad wordt er in Twenterand ziet het college vooralsnog geen mogelijkheden om uitvoering gegeven aan de uitvoering van de Spreidingswet en het verdeelbesluit. Risico is wel dat het Ministerie hierop gaat ageren. Voor detailinformatie hierover zie de recente raadsbrieven.

Indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden									
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	424	415	400	398	394	403	432	442	CIV
Aantal personen met een loonkostensubsidie (nieuwe indicator 2021)	150	140	143	138	135	115	97	-	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	13	17	13	15	17	22	22	24	CIV
Aantal activeringstrajecten	201	230	224	226	320	235	330	334	CIV
Aantal oude Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	166	202	208	219	223	221	255	267	meicirculaire
Aantal taakstelling vergunninghouders*****	71	100	88	75	57	29	38	28	Min. Justitie en Veiligheid
Financieel zelfredzame inwoners									
Aantal aanvragen bijzondere bijstand**	454	450	416	444	458	553	432	562	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk***	90	120	117	120	116	59	44	70	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag**	301	320	298	314	310	338	404	327	CIV
Aantal personen die beroep doen op de studietoeslag**	15	12	9	11	14	17	11	8	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners									
Aantal personen die beroep doen op de Meedoenregeling****	N.v.t.	370	309	375	359	309	218	423	CIV
Aantal personen die beroep doen op de jeugd sport en cultuurfonds	170	170	174	148	105	165	124	163	extern
Beschut werk	23	21	20	19	17	17	11	11	Ministerie van SzW
Aantal kinderen schoolpakket	73	75	53	75	66	70	95	79	extern

* betreft het aantal uitkeringspartijen

** betreft per 2021 het aantal toegekende aanvragen

*** vanaf 2022 vermelden we het totale aantal uitgestroomde personen uit de bijstand.

**** de Meedoenregeling bestaat niet meer met ingang van 1-1-2025

***** dit is de taakstelling zoals deze op dit moment bekend is. Deze loopt t/m 31 jan. 2026.

Daarna wordt op basis van de instroom de taakstelling mogelijk herzien. Bij de begroting kan dan ook een meer accuraat beeld worden gegeven voor 2026

Doelenboom Maatschappelijke Ondersteuning

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

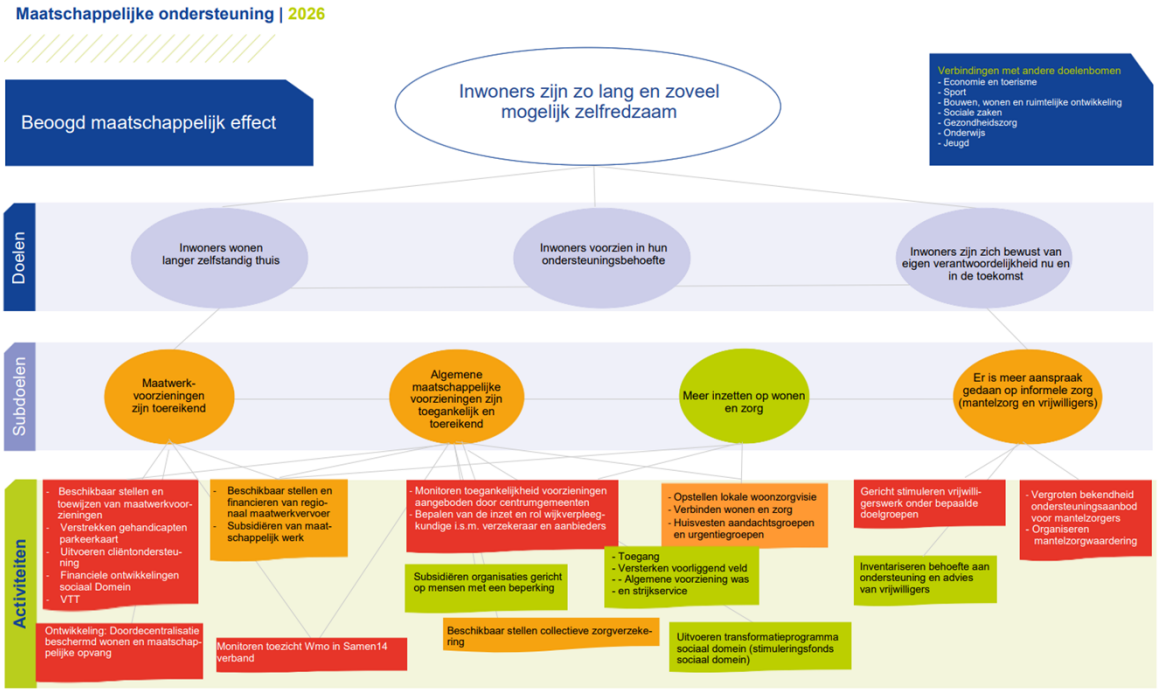

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Maatschappelijke ondersteuning

Beoogd maatschappelijk effect
Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam
Doelen

Inwoners wonen langer zelfstandig thuis
De gemeente streeft na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zitten hierbij in op een transformatie waarbij het vergroten van zelfredzaamheid en eigen kracht vooorop staat. Langer zelfstandig thuis wonen is daar een onderdeel van.

Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte
Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Een maatwerkvoorziening is het sluitstuk van de Wmo. Eerst beoordelen de eigen kracht van de inwoner en kijken we naar algemene voorzieningen. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst
We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen. Hierbij is ook de inzet van het voorliggend veld (vrij toegankelijk zorg- en welzijnsaanbod) en de sociale basis (vrijwillig aanbod en inwoners en verenigingen) van groot belang. Door hierop in te zetten sluit de gemeente aan bij diverse ontwikkelingen die ook landelijk en regionaal worden ingezet.

Subdoel

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Activiteit

- Beschikbaar stellen en toewijzen van maatwerkvoorzieningen

Pilot samen indiceren
De gemeente wil gaan starten met een werkwijze onder de noemer Samen Indiceren. Binnen dit project worden lokaal afspraken gemaakt over de verschuiving van werkzaamheden met betrekking tot het indiceren in de Wmo. Het stellen van de indicatie begint al bij een casemanager dementie en wordt in een vloeiende lijn voorgezet en afgerond door de Wmo-consulent. Deze manier van indiceren brengt vele voordelen met zich mee: de ketensamenwerking wordt versterkt, indiceren versnelt, onnodig en dubbel werk wordt voorkomen en we vertrouwen op de kennis en expertise van de professionals. Dit scheelt werk voor de gemeentelijke consulenten, en is ook prettiger voor de inwoners, die hierdoor 1 aanspreekpunt krijgen. De gemeente is bezig of dit ook in Twenterand ingevoerd kan worden. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van het voorwerk dat al binnen de Twentse Koers is gelegd.
Beleidsadviseur sociaal
De huidige werkload bij de beleidsadviseurs in het sociaal domein is erg hoog. Door een structurele formatie-uitbreiding van 1 fte á € 93.850 verwachten wij dat de basis op orde komt en we ons aan onze wettelijke plicht houden. Het draagt ook bij aan integraliteit bij alle doelenbomen gezien de samenhang en samenwerking intern en extern in het sociaal domein.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Beleidsadviseur sociaal	s	€ 93.850	n

- Beschikbaar stellen en financieren van regionaal maatwerkvervoer

Kinderen van Oekraïense ouders worden vanaf begin 2026 gelijk behandeld als alle inwoners. Aanvragen worden getoetst aan de verordening leerlingenvervoer. Er is kans dat een deel van deze kinderen (zonder beperking) enkel vanwege het afstandscriterium recht heeft op een bekostiging van het vervoer naar school waardoor de kosten van het leerlingenvervoer kunnen toenemen al zal de bekostiging in de meeste gevallen dan neerkomen op een vergoeding voor fietsen of eigen vervoer.
Binnen het vervoerscontract zijn er ontwikkelingen. Negen regiogemeenten wensen een uitbreiding van de reismogelijkheden per regiotaxi met ziekenhuizen als puntbestemmingen (een bestemming in een andere gemeente of buiten de regio waar vrij naartoe mag worden gereisd) en de mogelijkheid tot doorreizen vanaf meerdere adressen. Dit heeft een risico in zich op hogere kosten, omdat deze maatregel voor plattelandsgemeenten grotere gevolgen heeft dan voor meer stedelijke gemeenten. Mocht dit het geval zijn dan komen we er bij de begroting op terug.

- Financiële ontwikkeling sociaal Domein

Financiële ontwikkelingen
In deze kadernota is er voor gekozen om bij de doelenbomen de financiële ontwikkelingen te beschrijven, zoals bijvoorbeeld de voorjaarnota jeugd. Helaas blijven er zorgen en grote mutaties en ook stevige risico's (zie de paragraaf weerstandsvermogen bij de begroting 2025). Het inbedden van nieuwe (beleids)ontwikkelingen in onze organisatie, met name ook bij sociale zaken maar ook bij de Wmo en jeugd vergen stevige inspanningen en vaak extra middelen. Denk hierbij aan de Pgb 2.0, de eigen bijdrage Wmo, de hervormingsagenda jeugd en het Toekomstscenario. Binnen het sociaal domein willen we hierbij planmatig werken met realistische plannen en duurzame oplossingen waarin integraal dienstverlening, beleid, uitvoering en bedrijfsvoering integraal samenkomen. De uitvoeringskracht van gemeenten - zo ook Twenterand - staat fors onder druk en zoals door de hele kadernota zichtbaar is moet extra worden ingezet om de basis op de orde te krijgen. Dit vergt soms een dubbele inspanning.
Financiën Wmo
In de septembercirculaire is bekend gemaakt dat (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer

via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Vooruitlopend op de gekozen bekostigingsvorm is in de septembercirculaire 2024 vanaf 2026 een jaarlijks bedrag
opgenomen voor demografie (vergrijzing). Een gedeelte hiervan is bedoeld voor
de maatwerkvoorzieningen. Deze middelen worden gereserveerd om de kosten die te maken hebben met de vergrijzing op te vangen.
De doordecentralisatie Beschermd Wonen en de invoering van het bij behorende nieuwe verdeelmodel zijn verder uitgesteld tot in ieder geval 1 januari 2026. De doordecentralisatie gaat gepaard met een korting op het budget Beschermd Wonen. De exacte korting op de rijksbijdrage als ook het ingroeipad zijn op dit moment echter nog niet bekend. Een verkenning hierop loopt nog.
Wmo kosten ervaren wij als een potentiële financiële tijdbom (i.c.m. vergrijzing en zorgzwaarte o.a. vanwege toename dementie) vandaar dat we actief zijn rond besparingen zoals valpreventie, krachtig ouder worden, enz. Hier gaan we mee door.

Adviseur bedrijfsvoering sociaal domein

Er is behoefte aan meer sturing op de bedrijfsvoering binnen het sociaal domein. Dit was belegd bij meerdere medewerkers, echter hierdoor wordt het overzicht gemist en worden dingen niet gesignaleerd. Dit willen we voorkomen door structureel 1fte á € 85.050 in zetten, waardoor we beter in control zijn.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Adviseur bedrijfsvoering sociaal domein	s	€ 85.050	n

Indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend									
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal*	vervalt	vervalt	3151	2919	3270	3554	3434	3325	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend									
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	1000	1000	982	939	803	885	986	1003	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	280	280	236	400	236	265	306	162	Stichting Evenmens
Aantal cliënten dat een beroep doet op maatschappelijk werk	450	430	386 AMW en BRAM 78 SGMW 3 THV ****	414	436	407	437	454	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten***	220	220	179	194	197	192	252	275	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1026	950	1024	1036	1099	1209	1221	1416	Menzis

*Dit betreft het aantal unieke BSN's met een lopende indicatie in het aangegeven jaar

** Inwoners kunnen meerdere soorten geïndiceerde zorg ontvangen. Om die reden tellen deze indicatoren niet precies op tot het aantal unieke inwoners dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen

*** MEE registreert casussen, vandaar dat het hier om het aantal casussen gaat. Daarnaast geldt ook dat MEE ondersteunt en geen behandelin verricht

**** AMW = Algemeen Maatschappelijk werk. BRAM = een onderdeel dat onder maatschappelijk werk wordt weggezet.

SGMW = Schoolgericht Maatschappelijk Werk.

THV = Tijdelijk Huisverbod. Hierbij gaat het om ondersteuning van de persoon die achterblijft bij een tijdelijk huisverbod en tijdens het nazorgtraject.

Vernieuwde beleidsindicatoren	Begroot 2026	Begroot 2025							Bron
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend									
Aantal bereikte ouderen t.b.v. valpreventie	100	75							Extern
Aantal inwoners dat beschermd woont	22	20							Interne systemen
Aantal inwoners dat verblijft in maatschappelijke opvang	7	5							Interne systemen
Aantal meldingen bij het signaalpunt eenzaamheid	10	25							Extern
Aantal inwoners met een Wmo-voorziening*	2800	3100							Interne systemen
Aantal inwoners met huishoudelijke ondersteuning**	1500	1500							Interne systemen
Aantal inwoners met begeleiding individueel**	650	575							Interne systemen
Aantal inwoners met groepsbegeleiding**	290	275							Interne systemen
Aantal inwoners met wonen en verblijf**	20	15							Interne systemen
Aantal inwoners met een woonvoorziening**	300	300							Interne systemen
Aantal inwoners met een rolstoel(voorziening)**	200	200							Interne systemen
Aantal inwoners met een vervoersvoorziening (excl. Regiotaxi)**	400	400							Interne systemen

*Dit betreft het aantal unieke BSN's met een lopende indicatie in het aangegeven jaar

** Inwoners kunnen meerdere soorten geïndiceerde zorg ontvangen. Om die reden tellen deze indicatoren niet precies op tot het aantal unieke inwoners dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen

Doelenboom Gezondheid en Preventie

Doelenboom Gezondheid en Preventie

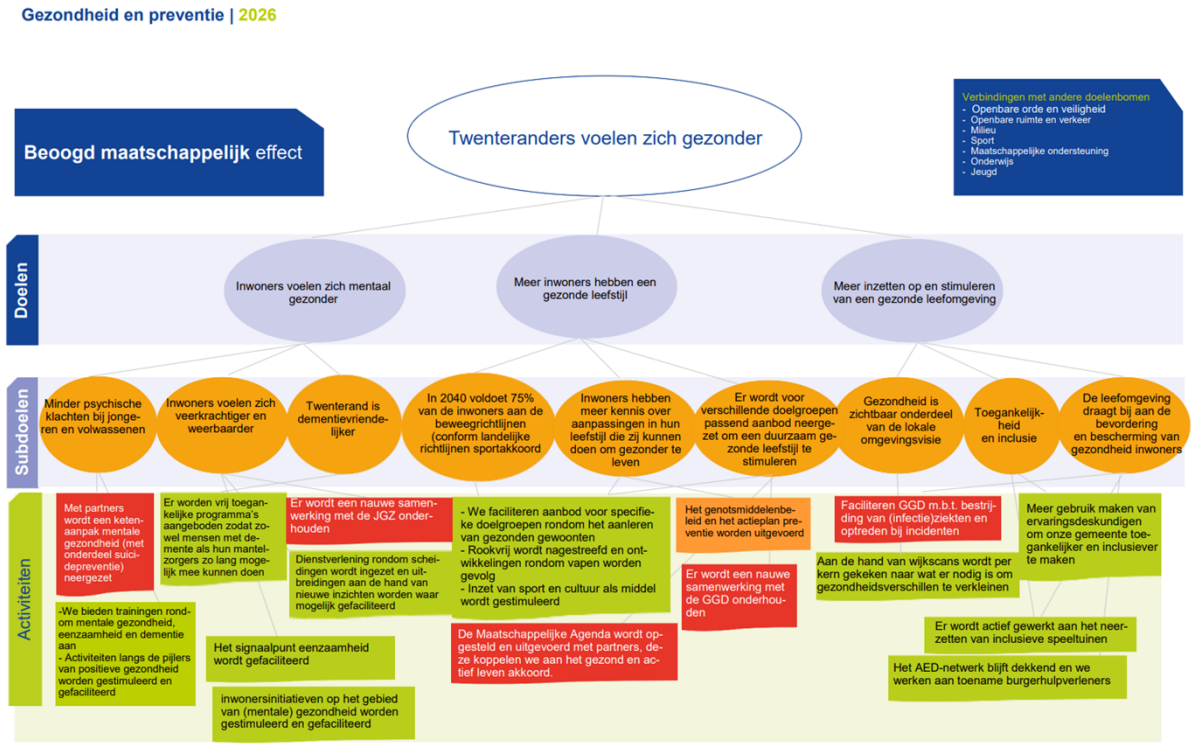

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Gezondheid en Preventie

Beoogd maatschappelijk effect
Twenteranders voelen zich gezonder
Doelen
Inwoners voelen zich mentaal gezonder
Van zorg naar gezondheid: die omslag gaan we maken! Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Mentale gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Daarbij hebben we aandacht voor de sterk veranderende samenleving en de (mentale) uitdagingen die dit met zich meebrengt voor verschillende doelgroepen.

Meer inwoners hebben een gezonde leefstijl
Voor de gemeente is het van belang dat onze inwoners zich zo gezond mogelijk voelen, zodat inwoners gezond op kunnen groeien, ouder worden en zo lang mogelijk gezond en zelfredzaam zijn. Om dit te bereiken is het nodig om een fit en vitaal leven te stimuleren, met een bijbehorende gezonde leefstijl. Verschillende doelgroepen vragen daarbij om verschillende manieren van benadering en ondersteuning.
Meer inzetten op en stimuleren van een gezonde leefomgeving
Gezondheid vertegenwoordigd in alle beleidsterreinen: dat is het doel. Een omgeving moet ruimte bieden voor beweging, ontmoeting en meer voorbeelden van gezond gedrag.

Subdoel

Subdoel: Er wordt voor verschillende doelgroepen passend aanbod neergezet om een duurzaam gezonde leefstijl te stimuleren

Activiteit

- Genotsmiddelenbeleid en het actieplan preventie worden uitgevoerd.
  In 2025 is het uitvoeringsplan genotsmiddelenbeleid; preventie- en handhavingsplan 2025-2028 in werking gesteld. In 2026 wordt hier verder uitvoering aan gegeven door het uitvoeren van een onderzoek naar witte vlekken in het preventie- en verslavingsaanbod. De kosten hiervan worden binnen de begroting gedekt.

Subdoel

Subdoel: De leefomgeving draagt bij aan de bevordering en bescherming van gezondheid inwoners

Activiteit

- Faciliteren GGD m.b.t. bestrijding van (infectie)ziekten en optreden bij incidenten
  De GGD is een belangrijke partner waarmee er regionaal en lokaal gewerkt wordt aan het verkleinen van gezondheidsverschillen en het beschermen en bevorderen van een gezonde leefstijl. Begin 2025 zijn de opbrengsten van de kerntakendiscussie over de kerntaken van SamenTwente gepresenteerd. De conclusie is dat om de huidige door gemeenten gewenste standaard van dienstverlening bij SamenTwente vragen om een uitbreiding van de begroting. Alleen dan kunnen we voldoen aan de eisen die aan ons gesteld worden, bijvoorbeeld rondom advisering vanuit gezondheidsperspectief op implementatie van de omgevingswet, het voorkomen van code zwart (het ontbreekt dan aan specialistische bijstand voor moord, zedenzaken of euthanasie) in de forensische geneeskunde en het hulp blijven bieden aan mensen met verward gedrag. Het resultaat voor de gemeente Twenterand is dat er vanaf 2026 structureel € 89.000 bij de bijdrage aan SamenTwente wordt opgeplust.

  Het programma de Gezonde school aanpak wordt incidenteel gedekt, waarbij er gekeken gaat worden naar andere subsidiemogelijkheden. In 2026 betekent dat een incidentele verhoging van €11.170.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Uitkomsten Kerntakendiscussie Samen Twente (gezonde school aanpak)	i	€ 11.170	n
Uitkomsten Kerntakendiscussie Samen Twente (autonome ontwikkelingen incl. VTT)	s	€ 89.000	n

Indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Hulp is geboden waar nodig									
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	120	110	115	117****	91	91	81	80	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	1150	1100	1013	938	1100	1011	917	900	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)*	Vervalt	gaat vervallen	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	Vervalt	gaat vervallen	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	21	21	20	20	0	1**	2**	17	Tactus Verslavingszorg, Firstaidd

* Tot en met augustus 2020 gaat het om 3 thv's in de gemeente Twenterand

** In verband met de coronamaatregelen zijn verschillende voorlichtingen niet doorgegaan. Met de scholen is afgestemd hoe hiermee om te gaan.

*** In verband met de coronamaatregelen hebben er 7 scholen tot aan de zomervakantie voorlichtingen afgenomen. De aantallen voor de tweede helft na de zomervakantie zullen wederom afhankelijk zijn van corona.

**** 98 van de 115 AED's zijn 24/7 beschikbaar

Beleidsdoelen (gezondheid)									Bron
Inwoners voelen zich mentaal gezonder	Begroot 2026	Begroot 2025							
Aantal uitgevoerde trainingen rondom signaleren dementie	18	18							Alzheimer groep Twenterand
Aantal partners dat meewerkt aan de ketenaanpak mentale gezondheid	8	8							Interne systemen
Warme bemiddelingen van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt naar zinvolle daginvulling'	25	20							IVT/Zorgsaam
Aantal uitgevoerde trainingen voor professionals en organisaties uit de sociale basis rondom positieve gezondheid	3	3							Evenmens
Aantal meldingen eenzame Twenteranders gedaan bij het Signaalpunt	35	25							Signaalpunt
% opgepakte meldingen n.a.v. melding bij het Signaalpunt	100%	100%							Signaalpunt
Aantal casussen van het scheidingspunt	30	30							Scheidingspunt (Incluzio)
Inwoners voelen zich mentaal gezonder - Lange termijn effecten vanuit de GGD monitor *	Begroot 2028	Begroot 2028		2022/ 2023					
Het percentage jongeren dat psychische klachten ervaart	25%	25%		29%					GGD monitor - Jeugd
Het percentage jongeren dat aangeeft sterk eenzaam te zijn	3%	3%		8%					GGD monitor - Jeugd
Het percentage jongeren dat het makkelijk vindt om met stressvolle situaties om te gaan	45%	45%		39%					GGD monitor - Jeugd
Het percentage volwassenen/ouderen dat psychische klachten ervaart	10%	10%		14%					GGD monitor - Volwassenen/ouderen
Het percentage volwassenen/ouderen dat aangeeft sterk eenzaam te zijn	18%	18%		23%					GGD monitor - Volwassenen/ouderen
Het percentage volwassenen/ouderen dat veerkrachtig is	90%	90%		84%					GGD monitor - Volwassenen/ouderen
Meer inwoners hebben een gezondere leefstijl	Begroot 2026	Begroot 2025							
Aantal gefaciliteerde programma's voor mensen met een beperking, mensen	8	8							Interne systemen

Beleidsdoelen	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
met lage basisvaardigheden, mensen met financiële uitdagingen en jongeren rondom bewustwording en het aanleren van gezonde gewoonten									
Aantal sportverenigingen die actief betrokken zijn bij de aanpak van sociale opgaven	10	10							Interne systemen
Aantal culturele organisaties die actief betrokken zijn bij de aanpak van sociale opgaven	6	6							Interne systemen
Meer inwoners hebben een gezondere levensstijl - Lange termijn effecten vanuit de GGD monitor *	Begroot 2028	Begroot 2028		2022/ 2023					
Percentage jongeren dat voldoet aan de bewegingsrichtlijn	25%	25%		12%					GGD monitor - Jeugd
Percentage jongeren dat elke dag ontbijt	60%	60%		49%					GGD monitor - Jeugd
Percentage jongeren dat wekelijks rookt	10%	10%		14%					GGD monitor - Jeugd
Percentage volwassenen/ouderen dat voldoet aan de bewegingsrichtlijn	55%	55%		47%					GGD monitor - Volwassenen/ouderen
Percentage volwassenen/ouderen dat drugs gebruikt	1%	1%		2%					GGD monitor - Volwassenen/ouderen
Percentage volwassenen/ouderen dat rookt	15%	15%		18%					GGD monitor - Volwassenen/ouderen
Meer inzetten op en stimuleren van een gezondere leefomgeving	Begroot 2026	Begroot 2025							
Gemiddelde afstand inzetbare AED's t.o.v. reanimatielocatie (meters)	500	500							Hartslagnu.nl
Aantal burgerhulpverleners	1.100	1.000							Hartslagnu.nl
Aantal betrokken inwoners/ervaringsdeskundigen bij maatschappelijke opgaven	100	50							Interne systemen
Aantal rookvrije zones	25	20							Rookvrije generatie

* Het effect van preventieve beleidskeuzes is vaak pas zichtbaar na langere tijd. Om die reden hebben we alvast een aantal indicatoren opgenomen die naar verwachting in het voorjaar van 2028 een reëel beeld schetsen van de effecten van ons beleid

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom Onderwijs

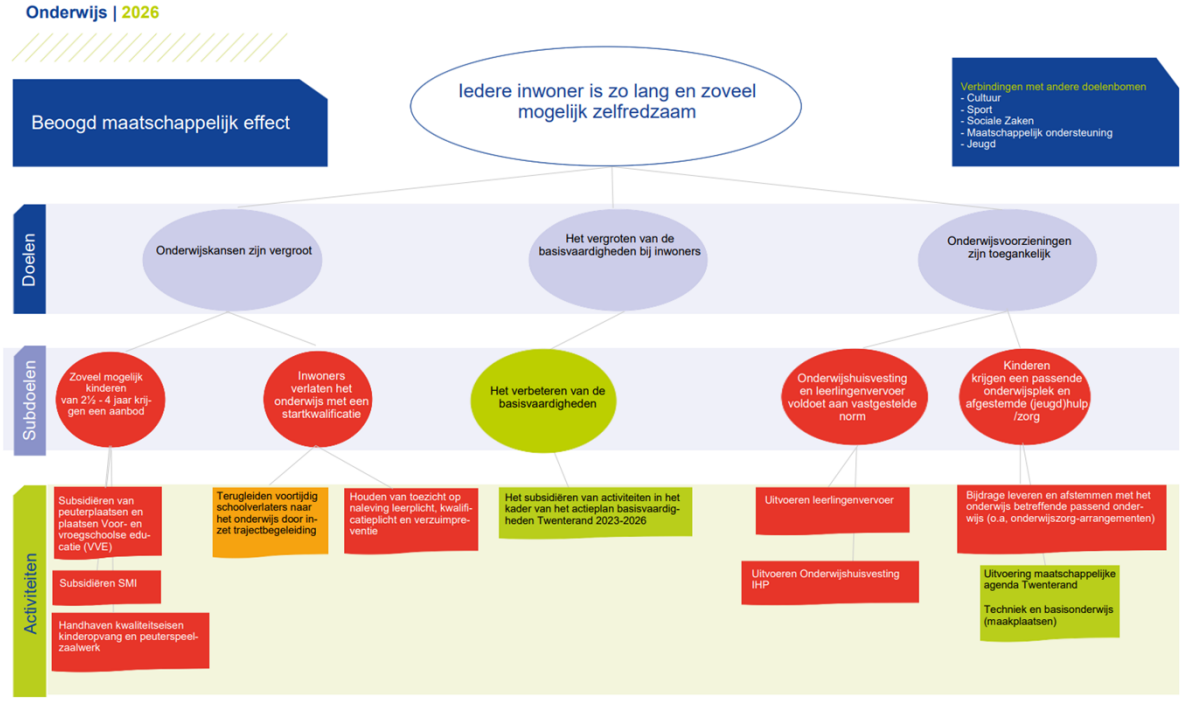

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Onderwijs

Beoogd maatschappelijk effect
Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam
Doelen
Onderwijskansen zijn vergroot
De gemeente Twenterand heeft als doel de onderwijskansen te vergroten. Wij doen dit door in een vroeg stadium achterstanden en problemen te signaleren en hierop tijdig te anticiperen. Hiermee wordt beoogd dat alle kinderen een kansrijke start hebben in het onderwijs. Tevens hopen we met preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten. Belang is hierin een goede doorgaande lijn van kinderwens tot onderwijs.
Het vergroten van de basisvaardigheden bij inwoners
De gemeente Twenterand heeft als doel de basisvaardigheden van inwoners te vergroten. Basisvaardigheden zijn competenties die inwoners nodig hebben om effectief te functioneren in de samenleving, hierbij kan gedacht worden aan lezen, rekenen, schrijven en digitale vaardigheden. Als inwoners verminderde basisvaardigheden hebben, kunnen zij minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Door het vergroten van de basisvaardigheden bij inwoners wordt de zelfredzaamheid bevorderd.
Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk
De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente in specifieke gevallen voor extra ondersteuning als de gemeente hiervoor verantwoordelijk is.

Subdoel

Subdoel: Zoveel mogelijk kinderen van 2 1/2 - 4 jaar krijgen een aanbod

Activiteit

- Handhaven kwaliteitseisen kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Inspecties kinderdagopvang

Vanaf 1 januari 2022 konden gemeenten en GGD'en ervoor kiezen om flexibeler toezicht te houden. Gemeenten en GGD'en hebben in Twente gezamenlijk beleid geschreven en dit wordt binnenkort vastgesteld. Hoewel de ontwikkelingen nog niet geheel uitgekristalliseerd zijn, is al gebleken dat er meer handhavingsverzoeken zijn binnengekomen. Daarnaast moeten gastouders vanaf 2026 voldoen aan diverse nieuwe eisen, waarop de GGD'en extra toezicht zullen uitoefenen. Tevens zal de gemeente meer inspectie rapporten moeten afhandelen en waar nodig handhaven. Door deze wijzigingen en extra controles wordt geschat dat er meer toezicht nodig zal zijn, wat naar verwachting €75.000,- structureel aan extra kosten met zich mee zal brengen.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Inspecties kinderdagopvang	s	€ 75.000	n

- Subsidiëren van peuterplaatsen en plaatsen Voor en vroegschoolse educatie (VVE)

Onderwijs Achterstanden Beleid

In het kader van dit beleid ontvangt de gemeente een specifieke uitkering (SPUK). Door recente landelijke kortingen op deze uitkeringen kunnen echter ook de beschikbare middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid onder druk komen te staan. Dit kan de uitvoering van het beleid bemoeilijken.
Daarnaast loopt de huidige SPUK-regeling in 2027 af. Hoewel in de wet is vastgelegd dat gemeenten recht hebben op een specifieke uitkering ter dekking van de kosten van wettelijke uitvoeringsverplichtingen, is het op dit moment nog onduidelijk of de SPUK in haar huidige vorm wordt voortgezet.
De gemeente volgt deze ontwikkelingen nauwgezet en zal, indien nodig, tijdig bijsturen om de continuïteit en kwaliteit van de ondersteuning te waarborgen.

Beleidsmedewerker onderwijsachterstandenbeleid

Op deze functie vindt nu inhuur plaats. Het zijn structurele taken die beter via uitbreiding van de formatie á 0,5 fte uitgevoerd kunnen worden. De kosten worden gedekt door de rijksbijdrage hiervoor.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Beleidsmedewerker onderwijsachterstandenbeleid	s	€42.525	n

Subdoel

Subdoel: Inwoners verlaten het onderwijs met een startkwalificatie

Activiteit

- Houden van toezicht op naleving leerplicht, kwalificatieplicht en verzuimpreventie

Van school naar duurzaam werk – Verankering Leerrecht (Landelijke ontwikkelingen)

In 2026 zal het wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' in werking treden. Dit voorstel biedt scholen, Doorstroompunten (voorheen bekend als Regionaal Meld- en Coördinatiepunten) en gemeenten meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen. Het richt zich specifiek op de overgang van school naar werk en het behoud van werk. Concreet betekent dit onder andere een verruiming van de doelgroep. Regionaal wordt via de Twentse Belofte geïnventariseerd wat de impact hiervan is voor de regio, en subregionaal wordt onderzocht welke aanpassingen nodig zijn. Indien nodig komen wij als college bij u als raad terug met nadere informatie.

Daarnaast wordt in 2026 mogelijk ook het initiatiefvoorstel voor de verankering van het leerrecht vastgesteld. Dit wetsvoorstel beoogt de verankering van het leerrecht in de Leerplichtwet 1969 en andere onderwijswetten. Er wordt ruimte gecreëerd voor flexibele onderwijsvormen, zodat onderwijs

beter aansluit bij de behoeften van leerlingen. Ook worden de verantwoordelijkheden van ouders, scholen en gemeenten duidelijker gedefinieerd en beter op elkaar afgestemd. De verankering van het leerrecht kan leiden tot extra taken voor onze leerplichtambtenaren, die in de toekomst tevens leerrechtambtenaren zullen zijn. Ook hierover komen wij, indien nodig, bij u als raad terug.

Regionale leerplichtambtenaar NT2
Door de regiogemeenten is ingestemd met het aanstellen van een subregionale leerplichtambtenaar NT-2 gedurende de pilotperiode van 2 jaar. Door toename van ontheemden (asielzoekers/statushouders en Oekraïners) in het onderwijs zien de lokale leerplichtambtenaren een behoorlijke toename van werkdruk. Deze leerlingen hebben allemaal een gezamenlijk kenmerk, namelijk ze gaan of naar PO Het Palet (locatie Almelo of Rijssen) of naar VO ISK Erasmus, locatie Almelo. Vanuit het onderwijs en de regionale leerplichtambtenaren wordt sterk aangedrongen op een eenduidige leerplichtbenadering van deze doelgroep, met name vanwege taalproblemen en culturele achtergronden. Dit in vergelijking met de regionale leerplichtambtenaar MBO. Deze pilot wordt uitgevoerd voor de duur van twee jaar vanuit het Doorstroompunt regio Almelo. Na het eerste jaar wordt een evaluatiemoment gepland (staat gepland op 16 juni 2025) om te reflecteren hoe het eerste jaar is vergaan. Indien nodig komen wij bij u terug op de evaluatie en een vervolg.
Extra leerplicht ambtenaar continueren
U als raad heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor leerplicht, met een nadrukkelijke focus op preventieve werkzaamheden. De eerste signalen bevestigen zowel de noodzaak als de meerwaarde van deze inzet. Een formele evaluatie volgt later dit jaar. U ontvangt dan zowel de evaluatie en later in het jaar het jaarlijkse leerplichtverslag.
Naast deze positieve signalen kijken we ook vooruit. We weten dat de verankering van het leerrecht mogelijk zal leiden tot een uitbreiding van de taken voor leerplichtambtenaren. Tegelijkertijd ervaren we dat het werven van gekwalificeerde leerplichtambtenaren een uitdaging is. Dit onderstreept het belang om tijdig geschikte professionals aan ons te binden.
Wanneer de evaluatie is afgerond en ook het leerplichtjaarverslag beschikbaar is, is het de planning om bij de behandeling van de begroting op deze ontwikkelingen terug te komen.

Subdoel

Subdoel: Het verbeteren van de basisvaardigheden

Activiteit

- Uitvoering geven aan het actieplan basisvaardigheden gemeente Twenterand 2023-2026

Avondschool
Het Actieplan Basisvaardigheden 2023–2026 van de gemeente Twenterand richt zich op het terugdringen van laaggeletterdheid, die één op de zes inwoners treft. Dit heeft niet alleen invloed op de betrokkenen zelf, maar ook op hun kinderen. Het Actieplan Basisvaardigheden 2023-2026 wordt via routes gefinancierd.
Het Actieplan Basisvaardigheden wordt deels gefinancierd via de reguliere subsidiebeschikking en de regeling voor combinatiefunctionarissen. Daarnaast heeft de gemeenteraad recent extra middelen beschikbaar gesteld via een motie, waarmee onder andere de Avondschool wordt bekostigd.
Voor de uitvoering van het plan zijn meerdere financieringsroutes van toepassing. Tegelijkertijd zijn er diverse andere ontwikkelingen die van invloed zijn op de bibliotheek, zoals de voorgenomen wijziging van de Bibliotheekwet en de herziening van het gemeentelijk subsidiebeleid. In de komende periode wordt onderzocht hoe deze elementen integraal kunnen worden benaderd.
Vooruitlopend op deze bredere aanpak is het belangrijk om te benoemen dat er voor 2026 nog een open vraagstuk ligt rondom de structurele financiering van de Avondschool. Voorgesteld wordt om deze voor het laatste jaar van het actieplan ter overbrugging incidenteel op te nemen in de gemeentelijke begroting, met een bijdrage van €25.000. Dekking komt uit de reserve.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Avondschool	i	€ 25.000	n

Subdoel

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan de gestelde norm

Activiteit

- Uitvoeren onderwijshuisvesting IHP

Op het gebied van huisvesting zijn er diverse ontwikkelingen, zoals het wetsvoorstel planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting, doorvertaling van het IHP, de nieuwbouw van de Oranjeschool en het groeiende leerlingaantal van SBO de Sleutel. Hieronder worden ze puntsgewijs toegelicht.

Het Wetsvoorstel doelmatige aanpak onderwijshuisvesting heeft als doel om gemeenten en schoolbesturen meer planmatig te laten samenwerken bij bouw en onderhoud van schoolgebouwen. Het wetsvoorstel wat op 1 augustus 2025 in werking treedt, stelt gemeenten onder andere een Integraal Huisvestingsplan (IHP) verplicht. Het Integraal Huisvestingsplan gemeente Twenterand 2023-2039 biedt een leidraad voor mogelijke investeringen die tot en met 2039 mogelijk plaatsvinden. De gemeente Twenterand is momenteel in afwachting van de wetswijziging en de modelverordening, deze worden halverwege 2025 verwacht. Een wijziging ten opzichte van de huidige situatie is dat de gemeenten verantwoordelijk worden voor levensduur verlengende renovatie. Dit betekent dat gemeenten verantwoordelijk worden voor levensduurverlengende renovaties van schoolgebouwen. Het doel van deze renovaties is om de levensduur en geschiktheid van het gebouw, of een deel daarvan, met minimaal 25 jaar te verlengen. Deze verlenging moet specifiek ten goede komen aan het gebruik voor onderwijs.
Naast het Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderzoekt de gemeente tevens hoe het onderwijsvastgoed, met bijbehorende nieuwe eisen, het beste beheerd kan worden. Waar nodig wachten we op het wetsvoorstel om hier op de juiste wijze op te kunnen anticiperen. Indien nodig, komen we hierover terug bij de raad.

Het leerlingenaantal van SBO de Sleutel is de afgelopen jaren behoorlijk gegroeid en dit lijkt een structurele toename. De structurele toename op het SBO onderwijs kan verklaard worden doordat er Twenterandse leerlingen naar de Sleutel gaan die normaliter op het SO hadden gezeten. De school streeft erna om alle Twenterandse leerlingen zo thuis nabij als mogelijk onderwijs te kunnen geven, zodat de leerling zoveel als mogelijk in zijn of haar omgeving blijft. Het schoolbestuur heeft dan ook gevraagd om mee te denken over de functie van de Sleutel binnen het onderwijslandschap, waarbij een huisvestingsvraag en jeugdhulpvraag naar boven komt. De structurele toename van het leerlingenaantal leidt ertoe dat de Sleutel meer vierkante meters nodig heeft. In 2025 is opdracht gegeven voor een haalbaarheidsonderzoek naar de herinrichting van de bredeschool Kadans, met als doel een oplossing te vinden voor het geschetste vraagstuk. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal een advies worden opgesteld waarin een verbouwing wordt voorgesteld. Deze verbouwing brengt kosten met zich mee voor de gemeente. Na afronding van het onderzoek zal er een voorstel worden voorgelegd aan de gemeenteraad om dekking te verkrijgen voor deze kosten. U wordt hierover op een later moment nader geïnformeerd.
Naast bovenstaande wordt u als raad tevens separaat op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rondom de Oranjeschool.

Gezien alle wettelijke ontwikkelingen op onderwijshuisvesting is de ambitie vooral om de huidige lopende huisvestingsvragen, goed beheer van de voorraad en regelgeving in 2026. Verdere doorontwikkeling van het IHP wordt getemporiseerd, mede omdat nu is afgesproken dat de scholen vanuit hun verantwoordelijkheid kijken naar een scholenplan om bestuuroverstijgend te kunnen kijken naar het onderwijsvastgoed.
Er wordt gekeken hoe onderwijsvastgoed beheerd en onderhouden moet worden, waarbij gemeente en onderwijs ieder hun eigen verantwoordelijkheid pakt. Waarbij tevens een relatie wordt gelegd met duurzaamheidseisen.

- Uitvoeren leerlingenvervoer

Per 1 augustus 2024 is het nieuwe contract voor het doelgroepenvervoer van kracht. De start van het afgelopen schooljaar is onrustig verlopen, wat begrijpelijkerwijs tot zorgen heeft geleid bij ouders, leerlingen en scholen. Met het nieuwe contract en de gemaakte afspraken kijken we met vertrouwen

uit naar het komende schooljaar en 2026, waarin we verwachten dat de uitvoering merkbaar verbetert.

Daarnaast treedt een nieuwe verordening in werking. Hierin blijven we sturen op het vergroten van de zelfstandigheid van leerlingen, onder andere door het opstellen van meer persoonlijke vervoersplannen. Op deze manier willen we het vervoer beter laten aansluiten op de individuele behoeften en ontwikkeling van de leerling.

Subdoel

Subdoel: Kinderen krijgen een passende onderwijsplek en afgestemde (jeugd)hulp/zorg

Activiteit

- Bijdrage leveren en afstemmen met het onderwijs betreffende passend onderwijs

De gemeente Twenterand werkt samen met de omliggende gemeenten binnen Twente (via de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente) en de subregio aan het versterken van de ondersteuning voor jeugdigen in het speciaal (basis)onderwijs. In gezamenlijk overleg wordt verkend hoe deze ondersteuning op een meer collectieve, preventieve en duurzame wijze vorm kan krijgen, met oog voor de diversiteit en ontwikkelbehoeften van alle betrokken kinderen en jongeren.

In de afgelopen jaren zijn er diverse pilots uitgevoerd die waardevolle inzichten hebben opgeleverd. In 2025 wordt onderzocht in hoeverre het haalbaar en wenselijk is om deze werkwijzen op te schalen naar alle speciaal (basis)onderwijsinstellingen in de sub regio. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de ervaringen van leerlingen, ouders en (onderwijs) professionals.

Indien de uitkomsten positief zijn, zal in nauwe samenwerking met de subregio worden verkend hoe deze vernieuwende aanpak van jeugdhulp uitgebreid kan worden. De beoogde aanpak richt zich op het versterken van preventie en het efficiënter inzetten van beschikbare middelen, met als doel een toekomstbestendige ondersteuning die zoveel mogelijk binnen bestaande budgetten gerealiseerd kan worden.
Daarnaast onderzoekt de gemeente Twenterand in 2025 de mogelijkheid om deel te nemen aan de Jeugdhulp Teams voor speciaal onderwijs in de gemeente Hengelo. Hierbij moet benoemd worden dat de gemeente Twenterand alleen betaalt voor haar eigen inwoners. Ook deze aanpak beoogt een andere inzet van jeugdhulp, met als doel een kostenneutrale uitvoering door een efficiëntere inzet en meer preventie, wat kan leiden tot besparingen.

Indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Basisvaardigheden zijn vergroot									
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE)) ***	450	500	520	553	506	452	418	313	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taalcursus volgen bij het ROC	40	50	38	39	58	42	38	40	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt**	200	200	250	239	58	18	31	90	Taalpunt
Aantal leerlingen leerlingenvervoer *	385	370	370	368	333	366	298	282	Interne systemen

* De gerealiseerde cijfers vanaf 2023 is de peildatum 1-4 van dat jaar.

** Het aantal aangemelde cursisten bij het Taalpunt is afhankelijk van de borging van de avondschool. In de huidige prognose is rekening gehouden met de borging.

*** Vermindering vanwege demografie en keuzen van ouders, in lijn jaarverslag 2024.

Doelenboom Jeugd

Doelenboom Jeugd

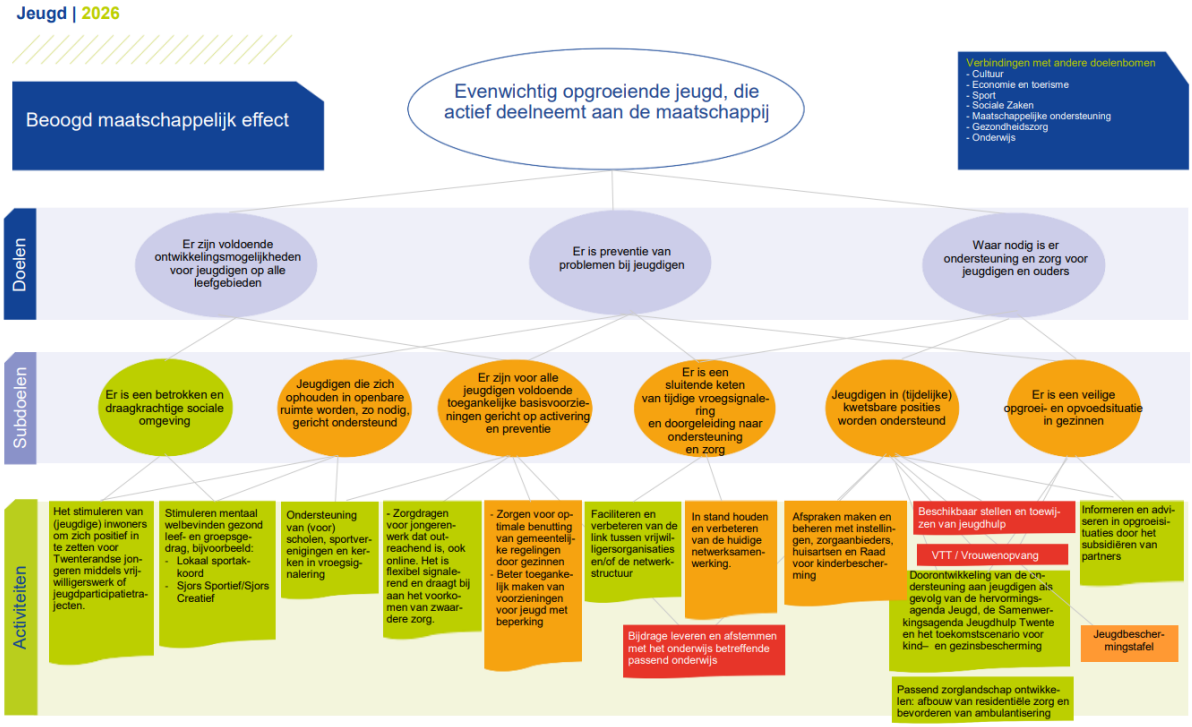

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Jeugd

Beoogd maatschappelijk effect
Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij

Doelen

Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor jeugdigen op alle leefgebieden
De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waardoor de jeugd in Twenterand zich kan ontwikkelen.

Er is preventie van problemen bij jeugdigen
De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroeivragen uitgroeien tot zorgvragen.

Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders
Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoel

Subdoel: Er zijn voor alle jeugdigen voldoende toegankelijke basisvoorzieningen gericht op activering en preventie

Activiteit

- Zorgdragen voor jongerenwerk dat outreachend is, ook online. Het is flexibel signalerend en draag bij aan het voorkomen van zwaardere zorg.

Implementeren inkoop jongerenwerk
Op 31 december 2025 loopt de huidige subsidie voor het jongerenwerk af. In de loop van 2025 start de gemeente met het proces voor een nieuwe aanbesteding, met als doel om vanaf 1 januari 2026 een vernieuwde invulling te geven aan het jongerenwerk.
In de nieuwe inkoopprocedure zal specifieke aandacht worden besteed aan het outreachend jongerenwerk. De gemeente zal in 2026, waar nodig, actief sturing geven aan de uitvoering hiervan via de gekozen inkoopconstructie. Hiermee willen we inspelen op de veranderende behoeften van jongeren en zorgen voor een effectieve en toegankelijke ondersteuning.

Subdoel

Subdoel: Jeugdigen in (tijdelijke) kwetsbare posities worden ondersteund

Activiteit

- Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp

Meerkosten geïndiceerde jeugdhulp
De kosten van jeugdhulp blijven helaas zorgen baren. Na jaren van terugdringing van kosten bleek ineens in het najaar van 2024 dat een stevige kostenstijging ontstond en dat resulteerde in meerkosten in de jaarrekening van ca. € 600.000).
Voor deze kadernota is uiteraard verdiepend gezocht naar de oorzaken hiervan en doorwerking naar 2026. Tijdens deze analyse werd het beeld niet rooskleuriger en bleek dat de kosten rond met name verblijf en ambulante jeugdhulp volgens onze prognoses fors gaan stijgen. De belangrijkste oorzaken lichten we nu nader toe.
Een eerste onderdeel in de verklaring hiervan is duidelijk omdat jeugdhulp een openeinderegeling betreft en gebleken is dat we nu de omstandigheid hebben dat we meer dan vroeger te maken hebben diverse extra dure indicaties en crisiszorg, ook door verhuizingen naar onze gemeente. Dit kan elke gemeente overkomen en nu is komt dit voor rekening van Twenterand voor meerdere personen. Om een indruk te geven kunnen we melden dat we voor één jeugdige in een dure verblijfsvoorziening (driemilieusvoorziening) spreken van een bedrag van €250.000 op jaarbasis.
Andere oorzaken kunnen gevonden worden in factoren als intensievere en langdurigere trajecten, dit vanwege toegenomen problematiek maar ook onder invloed van wachtlijsten bij verwijzers als bij zorgaanbieders, maar ook bij onze toegang zoals u weet. Landelijke specialistische zorg moet ook in bepaalde situaties worden ingezet hetgeen ook forse kostenstijgingen betreft. Opvallend is in onze eerste analyse dat totaal aantal jeugdigen (volume) niet noemenswaardig van invloed blijkt te zijn. Dit deel van de kosten overkomt ons en ook al zijn we kostenbewust in onze toegang en werken we zo preventief mogelijk, we moeten wettelijk de zorg bieden die nodig is. We ramen gezien onze financiële situatie scherp dus dan zijn ook overschrijdingen eerder aan de orde.
Bijzondere omstandigheid dat per 2025 sprake is van inwerkingtreding van de nieuwe inkoop Jeugdhulp. Deze inkoop is tot stand gekomen in een tijd waar er veel veranderingen spelen in het zorglandschap c.q. het jeugdzorgstelsel. De hervormingsagenda en andere ontwikkelingen worden al elders benoemd in deze kadernota. Gemeenten zijn gebonden aan het hanteren van reële tarieven. Er is sprake van stijging in de kosten en daardoor tarieven onder invloed van factoren als personeel(stekorten), wachtlijsten en kleinschaligheid en ombouw residentieel verblijf/JeugdzorgPlus. Binnen deze inkoop Jeugdhulp zit ook alle woon- en verblijfszorg. Op dit punt loopt Twente achter gezien landelijke ontwikkelingen en er worden veel kinderen uit huis geplaatst mede door een tekort van passende ambulante alternatieven. Er wordt daarom in Twente via de Samenwerkingsagenda gezamenlijk gewerkt aan bijsturing op dit punt om de kosten te laten verminderen.
Het exacte financieel effect van de nieuwe inkoop is vanwege onvoldoende en veranderende datasets nog niet mogelijk. Bij onze collega-gemeenten in Twente die dezelfde inkoop hebben is er op het

moment van schrijven ook nog geen referentie of zich hier hetzelfde voordoet. Wij lijken als Twenterand dit als eerste te signaleren. Daarbij speelt ook nog de lopende omzettingen van indicaties van de oude naar het nieuwe inkoop en het goed implementeren van de inkoop bij bepaalde onderdelen bijvoorbeeld bij gezinshuizen.
We weten in Twenterand wat we willen en blijven koersvast doorgaan in het treffen van beleids- en beheersmaatregelen om kostenstijgingen te beperken en te keren maar we hebben de wetenschap dat we dit niet op korte termijn zal resulteren in een verlaging van de kosten. We blijven daardoor geconfronteerd worden met een fors extra tekort waarvoor extra gelden benodigd zijn. In deze kadernota wordt daarom voorgesteld om als middenscenario in mogelijke bandbreedtes voorlopig al € 900,000 bij te ramen aanvullend aan het effect van € 600.000 uit de jaarrekening, in totaal dus €1.500.000. Ook al is het bericht nog maar recent bekend, het college wil hierin transparant zijn naar de raad en moet hierin in deze kadernota anticiperen, maar wil ook bij voorbaat de begroting niet onnodig belasten.
Het college is er niet gerust op dat deze extra middelen afdoende zullen zijn en heeft direct opdracht gegeven tot intensievere verdiepende analyses – gezien de complexiteit zelfs op dossierniveau - en gevraagd om nader advies over deze situatie. Zij wil nadere beslissingen hierover nemen op basis van specifiekere informatie. Enige doorlooptijd zal nodig zijn om voldoende data te verzamelen. Wij komen bij de berap 2025 en begroting 2026 hierop terug en zullen uiteraard de raad eerder informeren wanneer dit kan.

Flexibel budget wachttijden Sociaal Domein mn pieken Wmo en jeugd
Door het beschikbaar stellen van een jaarlijks flexibel budget van € 137.020 voor zowel frontoffice (consulenten) als backoffice kunnen mogelijke pieken door een bovenmatig aantal aanvragen binnen het sociaal domein, met name bij Wmo en Jeugd, opgevangen worden. De dekking vindt plaats uit de reserve personeel.

Jeugdconsulent
Voorgesteld wordt de formatie van de jeugdconsulenten structureel uitbreiden met 2fte vanwege een toenemend aantal veiligheidszaken en autonome ontwikkelingen zodat we voldoen aan wettelijke eisen. De salariskosten á € 170.100 dekken we vanuit het verminderen van de zorgkosten want adequate inzet voorkomt duurdere zorg.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Flexibel budget wachttijden Sociaal Domein mn pieken Wmo en jeugd	i	€ 137.920	n
Jeugdconsulent	s	€ 170.000	n
Geïndiceerde jeugdhulp	s	€ 900.000	n

- VTT

Duurzame doorontwikkeling Veilig Thuis Twente
Het aantal meldingen bij Veilig Thuis Twente (VTT) heeft de afgelopen jaren steeds een stijgende lijn laten zien. Om te voorkomen dat we in een cyclus blijven zitten dat de meldingen toenemen en er extra middelen moeten worden ingezet om de wachttijden te beheersen, is er de wens om tot een toekomstbestendige oplossing te komen met VTT. Tot nu toe was de inzet vooral gericht op het primaire proces van VTT en het beheersen van de doorlooptijden. In 2024 is een onderzoek gedaan met een bredere focus op alle taken van VTT binnen de aanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling en de samenwerking in de keten. Uit het onderzoek volgt een nieuwe ontwikkelrichting die past binnen de richting van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming en de Hervormingsagenda jeugd. Deze wordt in gezamenlijkheid opgepakt met de uitkomsten van de kerntakendiscussie bij Samen Twente.
Uit de kerntakendiscussie is naar voren gekomen dat (VTT) haar werkzaamheden op het wettelijk minimum blijft uitvoeren. Een belangrijke nieuwe ontwikkeling is het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Hoewel de landelijke Veilig Thuis-organisaties hebben aangegeven zich uit dit traject terug te trekken, heeft VTT uitgesproken waar mogelijk aan te willen sluiten en actief samen te werken binnen de regio.

Vroegsignaleringsoverleg
Een andere relevante ontwikkeling is het Vroegsignaleringsoverleg. Gemeenten in Twente willen actiever inzetten op tijdige signalering en preventie. Er wordt momenteel onderzocht hoe dit het beste

vorm kan krijgen. Het gaat hierbij om politiemeldingen van lichtere incidenten, waarbij vroegtijdige melding kan helpen om passende ondersteuning te bieden. Volgens de huidige wet- en regelgeving moeten deze meldingen bij VTT worden gedaan, wat leidt tot een hoge werklast bij VTT. Er wordt daarom verkend of er alternatieve routes mogelijk zijn die beter aansluiten bij de aard van deze signalen en de gewenste preventieve aanpak.

- Vrouwenopvang

Bijraming indexering Vrouwenopvang

De gemeente Enschede ontvangt als centrumgemeente de decentralisatieuitkering vrouwenopvang (DU VO). De DU VO is bedoeld voor het aanpakken van alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties: denk hierbij aan vrouwenopvang, kindermishandeling, ouderenmishandeling, seksueel geweld, eergerelateerd geweld en loverboyproblematiek. De voorzieningen welke betaald worden uit deze middelen zijn niet slechts voor inwoners van Enschede maar voor meerdere gemeenten, waaronder Twenterand. Dat is immers het kenmerk van een centrumgemeente-uitkering. Helaas komt door een landelijke weeffout in de financiering de indexering op deze DU VO niet in Enschede terecht maar bij alle gemeenten. Enkele jaren geleden is daarom in afstemming met Enschede - onder conditie van inzet tot landelijke reparatie hiervan - door Twenterand besloten om deze middelen over te maken naar Enschede. De reparatie is helaas nog niet gelukt en nog steeds onderwerp van gesprek blijkt uit recente informatie. Inmiddels zijn de kosten meer gestegen dan de raming, daarom worden in deze kadernota de meerkosten opgevoerd. Bij verandering van de landelijke en regionale afspraken rond de financiering wordt uiteraard dit bedrag weer aangepast.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Bijraming Indexeringsmiddelen DU Vrouwenopvang	s	€ 9.200	n

Subdoel

Subdoel: Er is een veilige opgroei- en opvoedsituatie in gezinnen

Activiteit

- Passend zorglandschap ontwikkelen: afbouw en van residentiele zorg en bevorderen van ambulantisering

Effecten inkoop Jeugdhulp 2025

De inkoop Jeugdhulp voor 2025 is afgerond. Voor de inkoop van gezinshuizen loopt momenteel nog een vervolgtraject. Dit kan financiële effecten hebben. De strategische uitgangspunten van de inkoop zijn in financieel merkbaar. Een belangrijk uitgangspunt bij deze inkoop is dat jeugdigen zoveel mogelijk in hun eigen gezinssituatie blijven. Als dat niet mogelijk is, wordt gestreefd naar kleinschalige woonvormen die zoveel mogelijk lijken op een huiselijke omgeving. Dit sluit aan bij landelijke doelstellingen.

Vanuit deze visie vindt er een transformatie plaats binnen het zorglandschap: van grootschalige naar kleinschalige residentiële zorg, en een geleidelijke afbouw van Jeugdzorg Plus. Deze beweging brengt hogere kosten met zich mee. Om deze kosten beheersbaar te houden, wordt ingezet op het verminderen van verblijf en het stimuleren van ambulante alternatieven. Het is daarom van groot belang om deze ontwikkelingen nauwgezet te monitoren. Zo kunnen we tijdig bijsturen waar nodig en de financiële impact beheersen.

Landelijke inkoop Jeugdzorg

De VNG maakt namens gemeenten afspraken met aanbieders van essentiële landelijke jeugdzorg, zoals academische jeugd psychiatrie en specialistische GGZ voor slecht horende jeugdigen. Hoewel het gebruik van deze voorzieningen zeer beperkt is voor Twenterand, blijft landelijke beschikbaarheid belangrijk. Het huidige mandaat loopt tot 2025. Verlenging van het contract is mogelijk, maar de vervolgstappen zijn nog onduidelijk. Een nieuw of verlengd contract kan financiële gevolgen hebben.

Continuïteit cruciale jeugdhulp

Binnen het huidige onrustige jeugdhulp- zorglandschap zien we dat de continuïteit van cruciale jeugdhulp bij een aantal grote aanbieders in gevaar komt. Redenen hiervan zijn divers en oorzaken niet eenvoudig te verhelpen. De risico’s op discontinuïteit van cruciale jeugdhulp moeten zoveel

mogelijk beperkt worden in het belang van de jeugdigen en hun verzorgers. Wanneer in 2026 continuïteitsrisico's ontstaan of voortduren, is het van belang om deze vroegtijdig te signaleren en om ze te beheersen wanneer de ernst ervan toeneemt. Daar waar nodig en mogelijk dienen passende, objectieve en weloverwogen besluiten genomen te worden over het al dan niet (financieel) ondersteunen van cruciale jeugdhulpaanbieders.

Regionaal Expertise Team

In het kader van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg zijn gemeenten verplicht een regionaal expertteam (RET) op te richten. Voor de financiering hiervan is momenteel een specifieke uitkering (SPUK) beschikbaar, die loopt tot en met 2026. Tot die tijd brengt dit geen extra kosten met zich mee. Vanaf 2027 bestaat de mogelijkheid dat deze SPUK vervalt. Aangezien het opzetten en in stand houden van een RET wettelijk verplicht blijft, kunnen de kosten vanaf 2027 verschuiven naar de Twentse gemeenten.

- Doorontwikkeling van de ondersteuning aan jeugdigen als gevolg van de hervormingsagenda Jeugd, de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente en het toekomstscenario voor kind- en gezinsbescherming

Voorstel Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd streeft naar een beter en financieel houdbaar stelsel voor jeugdigen, met zowel besparingen als noodzakelijke investeringen. Er worden scherpe keuzes gemaakt om de kosten te beheersen. De agenda bevat maatregelen die zowel kosten met zich meebrengen (zoals kwaliteitsverbetering) als besparingen opleveren. Het doel van de Hervormingsagenda Jeugd is een landelijke structurele besparing van €1 miljard vanaf 2027, waarvan €650 miljoen haalbaar lijkt. Voor de resterende €350 miljoen zijn er meer onzekerheden wat betreft de verwachte opbrengst en de duurzaamheid van de maatregelen.

Afgevraagd werd of de maatregelen en financiële opgave haalbaar was. Een externe deskundigencommissie heeft dit onderzocht en in januari 2025 een zwaarwegend advies uitgebracht aan het Rijk en de VNG. Het advies richtte zich op de uitvoering van de maatregelen en de ingezette inspanningen, met name in relatie tot de uitgavenontwikkeling. De commissie heeft geadviseerd om te stoppen met de onrealistische bezuinigingen. In reactie hierop heeft het Rijk in de voorjaarsnota aangegeven dat er voor de periode 2025 t/m 2027 extra middelen beschikbaar komen voor de jeugdzorg.

De extra middelen jeugd uit de voorjaarsnota van het rijk zijn verwerkt in deze kadernota. Dit leidt tot een positieve inbreng voor de eerste twee jaarschijven maar daarna per 2028 – wijzigt het financiële beeld tot zelfs negatief wanneer we dit met onze meerjarenraming salderen. Het kabinet gaat ervan uit dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda dan hun beoogde effect zullen hebben. Daarnaast wil het kabinet inzetten op extra maatregelen om de kosten van het stelsel verder te beheersen. Met de VNG hebben wij serieuze vraagtekens bij de haalbaarheid van de reeks zoals die nu vanaf 2028 er staat. Het is veel te ambitieus. Het doorvoeren van maatregelen vergt forse aanpassingen in het stelsel en bijbehorende wetswijzigingen. Denk bijvoorbeeld aan de inperking van de reikwijdte van de jeugdzorg. De inwerkingtreding van het desbetreffende wetsvoorstel is voorzien voor midden 2027. Het zal daarna nog de nodige tijd vergen voordat dit werkelijk (financieel) effect sorteert. Daarnaast wordt er geen indexatie van de kosten voor jeugdzorg toegepast, zoals dit door de deskundigencommissie was aanbevolen. Wel wordt de besparing geïndexeerd wat leidt tot hogere lasten voor gemeenten en is er nog geen oplossing voor de compensatie van tekorten 2023 en 2024, die ook deels voor rekening van gemeenten komen.

Gezien de blijvende grote zorgen wordt op verzoek van de VNG de Commissie Van Ark gevraagd om haar tweede advies niet in het eerste kwartaal van 2028 uit te brengen maar een jaar eerder: in het eerste kwartaal van 2027.

De middelen die Twenterand nu ontvangt zullen in Twenterand onder andere benut worden om de hogere kosten van naar aanleiding van de strategische doelstellingen van de inkoop te dekken. De middelen zouden ook lokaal ingezet moeten worden voor lokale investeringen om besparingen te genereren en om simpelweg te kunnen voldoen aan de eisen uit de hervormingsagenda. Zoals u hieronder in de kadernota kunt lezen wil dit college blijven investeren om te vernieuwen en te besparen, maar zoeken wij steeds naar alternatieve dekking hiervoor en bekijken wij per P&C document of middelen regulier in de begroting moeten worden opgenomen.

In Twente en Twenterand worden maatregelen van de Hervormingsagenda opgepakt in de Inkoop Jeugdhulp 2025 en de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente. Lokaal werken we aan een sterker team en een integrale aanpak. Hierbij kan gedacht worden aan een integrale aanpak tussen bijvoorbeeld Jeugd, Wmo en Participatiewet. Ook biedt het nieuwe subsidiebeleid de mogelijkheid om meer te sturen op het voorliggend veld en de sociale basis en daarmee op de doelen uit de hervormingsagenda.

Tot op heden zijn de investeringen die nodig zijn om uitvoering te geven aan de hervormingsagenda slim opgevangen via diverse incidentele middelen. De huidige situatie is echter niet langer houdbaar. Er spelen verschillende actuele vraagstukken, zoals de invoering en borging van de brede analyse (ook wel verklarende analyse genoemd) en de ontwikkelingen in de transformatie in het zorglandschap om verblijf in residentiële jeugdzorg en jeugdzorgplus zo kleinschalig vorm te geven en daar waar mogelijk af te bouwen. Dit zijn structurele kosten en daarmee is het onvermijdelijk om deze nu structureel te ramen. Voorgesteld wordt om structureel deze kosten op te nemen in de gemeentelijke begroting, met een bijdrage van €81.700 voor 2026 en daarna ca € 87.000. De komende jaren zullen er meer verplichtingen op ons pad komen. Wij zullen elke ontwikkeling zorgvuldig beoordelen en u waar nodig tijdig informeren.

Voorstel Samenwerkingsagenda en de aanpak wachttijden
Binnen de samenwerkingsagenda zijn er verschillende actielijnen om de manier van samenwerking tussen diverse partners te bevorderen, met als doel meer passende ondersteuning. Dit programma vormt de uitvoeringskant van de Regiovisie en vertaalt de gezamenlijke regionale ambities naar concrete acties. Daarnaast loopt in Twente een separate aanpak op wachttijden. De samenwerkingsagenda en de aanpak wachttijden is in lijn met de hervormingsagenda en versterken elkaar. Afgelopen jaren is hier, net zoals bij de uitwerking van de hervormingsagenda, gebruik gemaakt van incidentele middelen. Echter zijn ook hier structurele kosten denkende aan: beschikbaarheidswijzer en analysetool wachttijden. Het is onvermijdelijk om deze nu structureel te ramen.
Naast de structurele kosten zijn er ook incidentele kosten. Uit een analyse van de aanpakwachttijden is gebleken dat complexe echtscheidingen veel druk oplevert op de gehele jeugdzorg keten. Onderzocht is hoe deze druk verminderd kan worden en dat betreft een andere manier van werken. Om deze manier van werken door de gehele keten te implementeren zijn extra middelen nodig. Voorgesteld wordt om deze de komende drie jaar incidenteel op te nemen in de gemeentelijke begroting, met op basis van de voorliggende regionale stukken respectievelijk een bijdrage van €12.763 (2026), €11.008 (2027) en € 5.000 (2028) vanuit de reserve.
Doorontwikkeling toegang tot het sociaal domein en het lokaal team
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de toegang tot zorg en ondersteuning in het sociaal domein, waarbij sterke lokale teams essentieel zijn om zorg beter te organiseren met de inwoner als uitgangspunt. Deze teams moeten laagdrempelig, goed bereikbaar en aanwezig op locaties zijn waar inwoners van nature komen. Ze bieden direct hulp en schakelen indien nodig met andere afdelingen en expertise.

In november 2024 is gestart met de uitwerking van de bestuursopdracht ‘Doorontwikkeling Toegang en Lokaal Team Sociaal Domein’. De kern van deze opdracht is: de inwoner als uitgangspunt en samenhangend organiseren. De verkenning die voor deze opdracht als eerste stap is uitgevoerd kwam tot een heldere en eenduidige conclusie: om deze beide ambities waar te maken is er iets anders nodig dan ‘meer van hetzelfde’. Er is een kanteling nodig in de manier van kijken, denken en doen. We zien het sterke lokale team niet in de eerste plaats als een poort, een toegang naar formele of informele hulpverlening. In plaats daarvan maakt een sterk lokaal team deel uit van het dagelijks leven van de Twenteranders in de kernen. De focus verschuift van ‘zorgen voor’ naar ‘aansluiten op het dagelijks leven’. In het dagelijks leven draait het om zaken zoals wonen, werken, opgroeien, samenleven, vrijetijdsbesteding en dingen samendoen. De doe-kracht van de gemeenschappen van Twenterand is voelbaar in het dagelijks leven.

Vanuit deze andere manier van kijken, denken en doen sluit een sterk lokaal team aan op die doe-kracht in de kernen en gemeenschappen. Door in de kern verankerd te zijn kent het lokale team de plaatselijke doe-kracht door-en-door. Als de plaatselijke gemeenschap iets nodig heeft waarvoor hun gezamenlijke doe-kracht nog tekortschiet dan kan steekt het lokale team een handje toe, altijd aansluitend op het dagelijks leven. Waar nodig roepen zij anderen in. De gemeenschap blijft zelf leidend. De toegang is geen drempel maar een hulplijn. Ook de ondersteuning van jeugdigen, van

jongeren en van de gemeenschap waarin zij opgroeien wordt vanuit deze manier van kijken opnieuw bekeken.

Gedurende 2025 wordt deze manier van kijken samen met alle betrokkenen (zoals inwoners (jongeren én volwassenen), trekkers van dorps-activiteiten in het dagelijks leven waarin de doe-kracht al volop wordt benut, scholen, verenigingen, werkgevers, aanbieders van (informele) zorg en ondersteuning) verder onderzocht en uitgewerkt naar een haalbaar en concreet voorstel. In dit voorstel wordt ook aangegeven hoe de uitvoering van wettelijke gemeentelijke taken hierin vorm krijgt: hoe voert de gemeente regie op deze taken én op de kanteling die hier is geschetst? De regeling met betrekking tot subsidies en inkoop is daarbij een belangrijk regie-instrument. Op basis van deze uitwerking zal eind 2025 besluitvorming plaatsvinden met betrekking tot het vervolg in 2026 en daarna.

Doorontwikkeling dashboard voorliggend veld
In het coalitieakkoord wordt beoogd de positie van het voorliggend veld te versterken door een dashboard te ontwikkelen. In 2024 is een inventarisatie gestart van de systemen, maar door capaciteitsproblemen is de voortgang gestagneerd en de ambitie bijgesteld. Prioriteit ligt nu eerst bij het nieuwe subsidiebeleid en de daaraan verbonden nieuwe mogelijkheden om tot monitoring/dashboard te kunnen komen.
Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming
Het landelijk beleid vanuit het programma Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming beoogt een transformatie van de huidige opzet van de kind- en gezinsbescherming. Het doel is om te komen van ketenpartners die in een estafettemodel met elkaar samenwerken naar een integrale, systeemgerichte manier van werken. De landelijke proeftuinen die worden uitgevoerd in het Toekomstscenario laten zien dat met deze andere manier van werken een flinke daling van het aantal gedwongen maatregelen mogelijk is.
In Twente geven we als regio gezamenlijk invulling aan het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De komende jaren werken we via pilots aan vernieuwende oplossingen voor kinderen, jongeren en gezinnen met ernstige veiligheidsrisico's. De focus ligt op het versterken van de samenwerking tussen de lokale toegang (jeugd/Wmo) en de jeugdbeschermingspartners: Veilig Thuis Twente, de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen (GI's). Afgelopen jaar is er landelijk veel discussie geweest over het Toekomstscenario. Daarbij hebben de landelijke gecertificeerde instellingen en Veilig Thuis-organisaties zich teruggetrokken uit het proces, wat de verdere ontwikkeling op regionaal niveau bemoeilijkt. Ondanks de moeilijkheden willen we in Twente en Twenterand gezamenlijk verder.
In Twenterand zien we relatief veel gedwongen maatregelen, wat onze motivatie versterkt om pilotgemeente te zijn binnen het Twentse traject. Voor dit traject wordt een kwartiermaker aangesteld die regionaal opereert. We wachten op diens start om als pilotgemeente van begin te gaan. De deelname legt naar verwachting extra druk op de capaciteit binnen de toegang. Deze ontwikkeling vraagt de komende jaren om een andere, en mogelijk intensievere, inzet van zowel de betrokken organisaties als de gemeentelijke consulenten.
Het Toekomstscenario kent een grote samenhang met de regionale Samenwerkingsagenda Jeugdhulp en met de doorontwikkeling van het lokale team.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Investeringen/uitvoering Hervormingsagenda Jeugd. (Brede analyse en sturing op zorglandschap) / Samenwerkingsagenda Twente	s	€ 81.700	n
Aanpak wachttijden Twente: scheidingsaanpak	i	€ 12.763	n

Indicatoren

Beleidsindicatoren	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen									
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgsaam Twenterand (SZST)	Vervalt	Vervalt	-	-	66	100	42	56	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders									
Aantal bezoekers CJG Loket	Vervalt	Vervalt	30	-	48	21	34	64	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	410000	350000	400.000	-	514.907	326.273	364.556	337.134	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	Vervalt	Vervalt	0***	2	4	3	3	5	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	Vervalt	Vervalt	0***	1	3	0	1	2	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg									
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	Vervalt	Vervalt	31	-	152	125	74	46	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund									
Aantal individuele coaching plannen door SZT	Vervalt	Vervalt	110	-	38	28	17	20	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	Vervalt/aanbesteding dus onduidelijk of SZT het nog gaat doen	250	58****	-	136	157	24	108	SZT
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	Vervalt	Vervalt	gereed	1	1	1	1	1	
Totaal aantal jeugdhulpvoorzieningen	Vervalt	Vervalt	971	nvt	1.144	1.040	1.292	717	Interne systemen
totaal aantal jeugdigen uniek	Vervalt	Vervalt	620	nvt	689	661	733	-	Interne systemen
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd	Vervalt	Vervalt	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee		
er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd	Vervalt	Vervalt	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee		
De vier jeugdwelzijnorganisaties zijn betrokken bij herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt *	Vervalt	Vervalt	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee	Ja		
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund									
Totaal aantal unieke jeugdigen dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen*	Vervalt	Vervalt	1039	1020	1048	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met verblijf **	Vervalt	Vervalt	193	138	149	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met ambulante zorg **	Vervalt	Vervalt	961	910	935	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met een maatregel (ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing) **	Vervalt	Vervalt	136	116	136	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke gezinnen/ jeugdigen die ondersteuning hebben gekregen via gezinswerk *****	Vervalt	Vervalt	87						Incluzio

*Dit betreft het aantal unieke BSN's met een lopende indicatie in het aangegeven jaar

** Jeugdigen kunnen meerdere soorten geïndiceerde zorg ontvangen. Om die reden tellen deze indicatoren niet precies op tot het aantal unieke jeugdigen dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen

*** Op verzoek van organisatie is deze subsidierelatie ontbonden.

**** Dit aantal is exclusief niet gemeentelijk gefinancierde activiteiten

***** Het gaat hierbij om het aantal casussen, waarbij zowel de nog actief zijnde casussen die zijn gestart in eerdere jaren en nieuwe casussen in 2024 zijn meegenomen

Beleidsindicatoren	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Vernieuwde beleidsindicatoren	Begroot 2026	Begroot 2025							
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen									
Aantal individuele trajecten Jongerenwerk	90	90							ZorgSaam
Aantal groepsgerichte trajecten Jongerenwerk	30	30							ZorgSaam
Er is een onafhankelijk ervarings- en tevredenheidsonderzoek onder meerdere doelgroepen van het Jongerenwerk uitgevoerd	Ja	Ja							ZorgSaam
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders									
Aantal gezinnen dat ondersteund is door lichte kortdurende opvoedondersteuning	30	30							ZorgSaam
Aantal gezinnen dat ondersteund is door de medewerker Kansrijke Start	25	25							ZorgSaam
Totaal aantal gekoppelde gezinsvrijwilligers door Evenmens	8	8							Evenmens
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg									
Aantal verwijzingen van jongerenwerk naar een andere voorliggende voorziening	50	50							ZorgSaam
Aantal verwijzingen van jongerenwerk naar geïndiceerde zorg	20	20							ZorgSaam
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund									
Totaal aantal unieke jeugdigen dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen*	1065	1060	1050	1020	1048	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met verblijf **	150	145	150	138	149	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met ambulante zorg **	935	940	950	910	935	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen met een maatregel (ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing) **	125	125	140	116	136	-	-	-	Interne systemen
Totaal aantal unieke jeugdigen die ondersteuning hebben gekregen via de POH	380	380							Mediant
Totaal aantal unieke gezinnen/ jeugdigen die ondersteuning hebben gekregen via gezinswerk	75	75							Incluzio

*Dit betreft het aantal unieke BSN's met een lopende indicatie in het aangegeven jaar

** Jeugdigen kunnen meerdere soorten geïndiceerde zorg ontvangen. Om die reden tellen deze indicatoren niet precies op tot het aantal unieke jeugdigen dat geïndiceerde zorg heeft ontvangen

Programma Ruimte

Inleiding programma Ruimte

Inleiding

In deze kadernota 2026 leggen we vast wat we als gemeente Twenterand willen bereiken en waar we de komende jaren op inzetten. De nota bevat doelen op vier belangrijke beleidsterreinen: openbare orde en veiligheid, openbare ruimte en verkeer, duurzaamheid en milieu, en bouwen en wonen. Per thema geven we aan wat er speelt, wat we willen verbeteren en welke stappen we daarvoor zetten.

Doelenboom openbare orde en veiligheid
We zetten in op het verbeteren van de leefbaarheid en het terugdringen van overlast en fysieke verloedering. Boa's spelen daarin een belangrijke rol. Ze zijn zichtbaar in de wijken en zorgen voor toezicht en handhaving. Daarnaast pakken we ondermijning actief aan. Twenterand is door het uitgestrekte buitengebied gevoelig voor dit soort georganiseerde criminaliteit. We werken met partners samen in een integrale aanpak, zoals vastgelegd in het Actieplan Ondermijning 2025-2027. Ook brengen we zorg en veiligheid dichter bij elkaar, bijvoorbeeld bij personen met verward gedrag of jongeren die dreigen af te glijden. Tot slot zorgen we dat we als gemeente goed voorbereid zijn op rampen of crisissituaties, via onze samenwerking met de Veiligheidsregio Twente.

Doelenboom openbare ruimte en verkeer
We stellen per taakveld (zoals groenonderhoud, wegen of riolering) vast welk kwaliteitsniveau we willen leveren. Inwoners en raad weten daardoor wat ze kunnen verwachten. De benodigde, vervangende capaciteit bij de buitendienst vanwege de uitstroom WSW vraagt nog om nader onderzoek. We verbeteren de infrastructuur stapsgewijs en zorgen dat de bereikbaarheid voor auto, fiets, bus en trein op peil blijft. Ook speelt klimaatadaptatie een grotere rol: bij werkzaamheden houden we rekening met hevige regenval en hitte. Daarnaast richten we wegen zo in dat ze veiliger worden, met als doel minder verkeersslachtoffers.

Doelenboom duurzaamheid, milieu en VTH
We willen dat inwoners, bedrijven en de gemeente zich bewuster gedragen en duurzamer handelen. We investeren in een gezonde en veilige leefomgeving. Dat vraagt ook om een stevige inzet op milieutaken. De Omgevingsdienst Twente (ODT) voert deze taken voor ons uit. Door landelijke ontwikkelingen en extra eisen – zoals de aanbevelingen van de commissie-Van Aartsen – moeten we structureel meer bijdragen aan de ODT om alle wettelijke taken goed te kunnen blijven uitvoeren. Dit is reeds verwerkt in onze meerjarenbegroting.

Doelenboom bouwen, wonen en ruimtelijke ontwikkeling
Er ligt een grote woningopgave. We voeren het Programmaplan Woningbouw 2024–2027 uit, waarmee we de bouw van meer betaalbare en passende woningen versnellen. De ambitie staat overeind om de afgesproken aantallen te realiseren. Helaas is het lastig in de praktijk te realiseren gezien de landelijke ontwikkelingen en knelpunten als stikstof, discussie om huurbevriezing etc. In 2025 stellen we een volkshuisvestingsprogramma op dat in 2026 wordt uitgevoerd. Hiermee zorgen we voor een beter aanbod, ook voor kwetsbare doelgroepen zoals ouderen of mensen met zorgbehoefte. We werken daarnaast volgens de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB). Die wetten vragen om meer voorbereiding, overleg en maatwerk bij bouwprojecten.
De Omgevingsvisie 2.0 vormt een belangrijke stap in de ontwikkeling van onze gemeente. Deze visie biedt een integrale benadering voor de toekomst van onze leefomgeving. Er wordt ingespeeld op uitdagingen en kansen op het gebied van wonen, voorzieningen, gezonde leefomgeving, werken, mobiliteit, energie, landschap, klimaat en water. In 2026 start fase 3, waarin gewerkt wordt aan een gebiedsgerichte uitwerking en de definitieve omgevingsvisie ter vaststelling wordt aangeboden.
Ook blijven we aandacht houden voor het dossier Kanaal Almelo – De Haandrik, waar bewoners kampen met schade en onzekerheid. Dit dossier vraagt om zorgvuldige communicatie en goed zicht op mogelijke financiële risico's voor de gemeente.
Met deze kadernota leggen we de basis voor een veilige, leefbare en toekomstgerichte gemeente. We maken heldere keuzes, pakken problemen aan en blijven samenwerken met onze inwoners en partners.

Doelenboom Openbare Orde en Veiligheid

Doelenboom Openbare orde en veiligheid

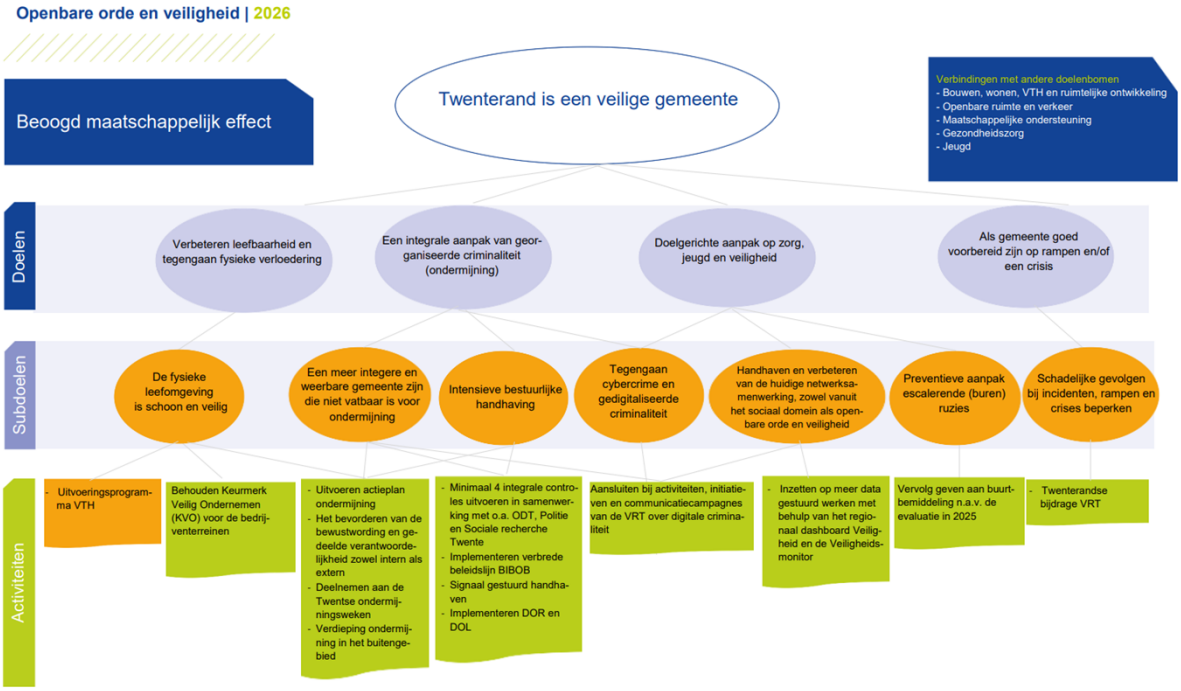

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Openbare orde en Veiligheid

Beoogd maatschappelijk effect
Twenterand is een veilige gemeente
Doelen
Verbeteren leefbaarheid en tegengaan fysieke verloedering
We willen onze wijken, veilig, sociaal en leefbaar houden. Dit doen we o.a. door te werken aan een schone en veilige fysieke omgeving. Ontwikkelingen in de maatschappij en een tegelijkertijd terugtrekkende politie op het gebied van overlast en leefbaarheid zorgt ervoor dat er steeds meer van handhavers wordt verwacht. Toezicht en handhaving door onze buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) is een belangrijk instrument voor het vergroten van de leefbaarheid en (het gevoel van) veiligheid in de gemeente. Onze boa's hebben een signalerende, controlerende en handhavende rol en zijn breed inzetbaar. We willen een schone, hele en veilige fysieke leefomgeving en blijvende samenwerking met partners
met als doel elkaars werk te versterken.
Een integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit (ondermijning)
Ondermijning of georganiseerde criminaliteit behelst veel vormen van criminaliteit. Kortgezegd komt het er op neer dat de boven- en onderwereld zich mengen doordat criminelen gebruik maken van legale diensten. Twenterand is voor criminelen een interessant gebied mede door het grote buitengebied rondom de dorpen. Ondermijning is echter niet goed zichtbaar en vaak zijn er ook geen directe slachtoffers. In het actieplan Ondermijning 2025 - 2027 staan concrete ambities, thema's en acties uitgeschreven die we in de jaren 2025, 2026 en 2027 gaan uitvoeren.
Doelgerichte aanpak op zorg, jeugd en veiligheid
We zien dat de samenleving steeds complexer wordt en dat brengt risico's met zich mee, zowel op het gebied van zorg en welzijn als op het gebied van veiligheid. Zo kan een persoon met zorgwekkend gedrag (woon)overlast veroorzaken of een jongere afglijden richting criminaliteit. Daarom is het nodig om zorg en veiligheid met elkaar te verbinden en gezamenlijk op te trekken. Een goede samenwerking in het zorg- en veiligheidsdomein helpt de (kwetsbare) inwoner en heeft een positief maatschappelijk effect, namelijk betere kwaliteit van leven en minder overlast en veiligheidsproblemen.

Als gemeente goed voorbereid zijn op rampen en/of een crisis
Het college van burgemeester en wethouders is belast met de organisatie van de brandweerzorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding en de geneeskundige hulpverlening. De organisatie hiervan is conform de Wet Veiligheidsregio's overgedragen aan het bestuur van de Veiligheidsregio Twente. De Veiligheidsregio maakt een beleidsplan, maar ook een regionaal crisisplan, gebaseerd op het regionale crisisprofiel van Twente. De crisisorganisatie heeft een stevig fundament met getrainde functionarissen. De gemeente Twenterand is binnen de regionale crisisorganisatie opgeleid en beoefend. Het doel is door een goed werkende crisisorganisatie en zelfredzame inwoners de schadelijke gevolgen bij incidenten, rampen en crisis te beperken

Subdoel

Subdoel: De fysieke leefomgeving is schoon en veilig

Activiteit

- Uitvoeringsprogramma VTH

De boa's beginnen dit jaar met een intensivering van handhaving op de grootste ergernissen in de fysieke leefomgeving. Naast een intensivering van de handhaving, wordt ook een communicatiecampagne gestart over de grootste ergernissen.

Subdoel

Subdoel: Schadelijke gevolgen bij incidenten, rampen en crises beperken

Activiteit

- Twenterandse bijdrage VRT

De bijdrage van Twenterand aan de VRT is voor 2026 begroot op € 2.657.921. De ontwerpbegroting is opgesteld in lijn met de kadernota 2026, en toont een vergelijkbare uitkomst: een verlaging van de gemeentelijke bijdragen met € 0,2 miljoen, ondanks loon- en prijsstijgingen. Deze verlaging is grotendeels het resultaat van de Twentse zienswijze, die bij de vaststelling van de begroting 2025 is geaccepteerd. De invulling van de zienswijze heeft het begrotingskader met ruim € 2,25 miljoen aangescherpt. Een deel van de lastenverlichting is nodig om de korting op de rijksbijdrage op te vangen en leidt niet tot een lagere gemeentelijke bijdrage.
In de meerjarenbegroting van de gemeente Twenterand is voor 2026 rekening gehouden met een bijdrage van € 2.712.220, een stijging van 2,3% ten opzichte van vorig jaar (in 2025 is in de kadernota een structurele stijging van de gemeentelijke bijdrage opgenomen van € 144.000 i.v.m. loon- en prijsstijging). Dit betekent dat er een overschot is van € 54.300.
Structurele verlaging bijdrage veiligheidsregio Twente

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Structurele verlaging bijdrage veiligheidsregio Twente	s	€ 54.300	v

Indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Aanpak woninginbraken									
Woninginbraken	15	15	30	16	27	20	30	40	Politie
Geregistreerde diefstal van (brom/snor)fietsen in Twenterand	50	50	51	55	53	42	34	52	Politie
Bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit									
Nieuwe BIBOB-onderzoeken	20	90**	10	0	1	0	0	0	
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH									
Aantal te laat verleende vergunningen voor B of C evenementen	0	0	0	0	0	0	0	0	eigen gegevens
Aantal verleende vergunningen voor evenementen	130	130	136						
Aantal controles A/B-evenementen	25	25	30	17	23	11	2	36	eigen gegevens
Aantal controles C-evenementen	2	1	2	3	1	1	1	2	eigen gegevens
Aantal controles Drank- en Horecawet (leeftijdscontrole)	10	21	0	0	19	4	12	16	eigen gegevens
Aantal geïnde bestuurlijke boetes	2	nvt	nvt	nnb	0	0	0	1	eigen gegevens
Aantal behandelde klachten	100	210	41	154	231	270	240	113	eigen gegevens

* zo min mogelijk

** Bibob onderzoeken zijn situationeel en daarom niet te plannen

Doelenboom Openbare Ruimte en Verkeer

Doelenboom Openbare ruimte en verkeer

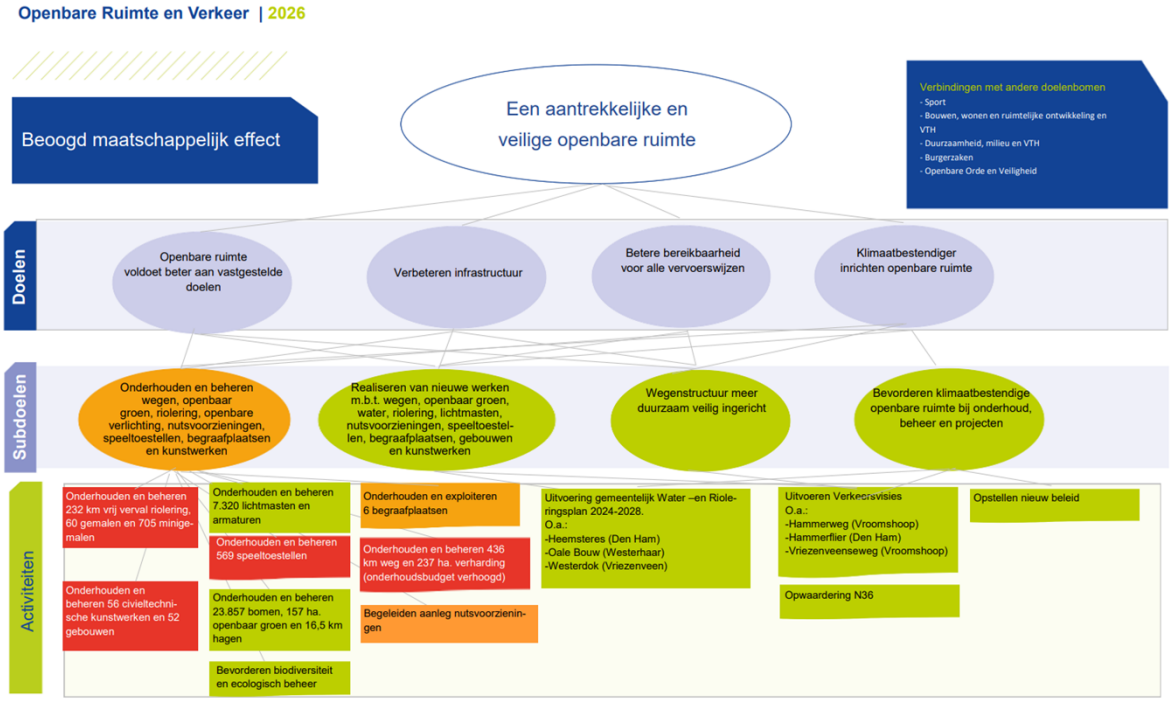

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Openbare ruimte en verkeer

Beoogd maatschappelijk effect
Een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte
Doelen
Openbare ruimte voldoet beter aan vastgestelde doelen
Per taakveld (openbaar groen, riolering enz.) is vastgelegd aan welke kwaliteitseisen het onderhoud en beheer moeten voldoen. De manier waarop dat is vastgelegd is een beleids-/beheerplan. Daarmee wordt duidelijkheid gegeven aan de gemeenteraad en aan inwoners.
Verbeteren infrastructuur
Per jaar wordt gekeken welke nieuwe infrastructurele werken worden gerealiseerd. Op basis van het beschikbare budget worden de hoogst geprioriteerde werken uitgevoerd.
Betere bereikbaarheid voor alle vervoerswijzen
Hiermee wordt bedoeld dat voor auto, fiets, trein en bus wordt geprobeerd het voorzieningenniveau minimaal op hetzelfde niveau te houden. Vooral voor bus en trein wordt geprobeerd dat middels overleg (ook in regionaal verband) te realiseren en mogelijk te verbeteren.
Klimaatbestendiger inrichten openbare ruimte
Bij werkzaamheden in de openbare ruimte zal rekening worden gehouden met klimaatadaptatie. Het gaat er om dat bij de uitvoering van onderhoud en beheer en ook bij projecten de openbare ruimte klimaatbestendiger wordt ingericht.

Subdoel

Subdoel: Wegenstructuur meer duurzaam veilig ingericht

Activiteit

- Verkeer; uitwerken beleid Mobiliteit

Uitwerken beleid Mobiliteit
Het huidige Gemeentelijk Mobiliteitsplan 2015–2025 nadert het einde van zijn looptijd en is gebaseerd

op inzichten en uitgangspunten van ruim tien jaar geleden. Sindsdien hebben maatschappelijke, technologische en beleidsmatige ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit zich in hoog tempo ontwikkeld. Deze veranderingen vragen om een actualisatie van het gemeentelijk mobiliteitsbeleid, met oog voor duurzaamheid, veiligheid, leefbaarheid en veranderende mobiliteitsbehoeften.
In Vriezenveen spelen op korte termijn meerdere ruimtelijke en infrastructurele ontwikkelingen die samenhangende aanpak van verkeersmaatregelen urgent maken. Met de gevraagde financiële middelen van € 50.000 kunnen we hier stappen in zetten, zoals verkeerstellingen, het opstellen van een verkeerscirculatieplan in Vriezenveen en de actualisatie van het strategisch verkeersveiligheidsplan (gemeentebreed).

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Uitwerken beleid mobiliteit	i	€ 50.000	n

Indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Metingen verkeer									
verkeersongevallen waarbij doden zijn gevallen	nnb	nnb	0	1	1	1	3	1	BLIQ verkeersveiligheid rapportage
verkeersongevallen met gewonden	nnb	nnb	22	31	41	30	35	30	BLIQ verkeersveligheid rapportage
verkeersongevallen	nnb	nnb	142	134	146	135	131	133	BLIQ verkeersveiligheid rapportage

Doelenboom Duurzaamheid, Milieu en VTH

Doelenboom Duurzaamheid, Milieu en VTH

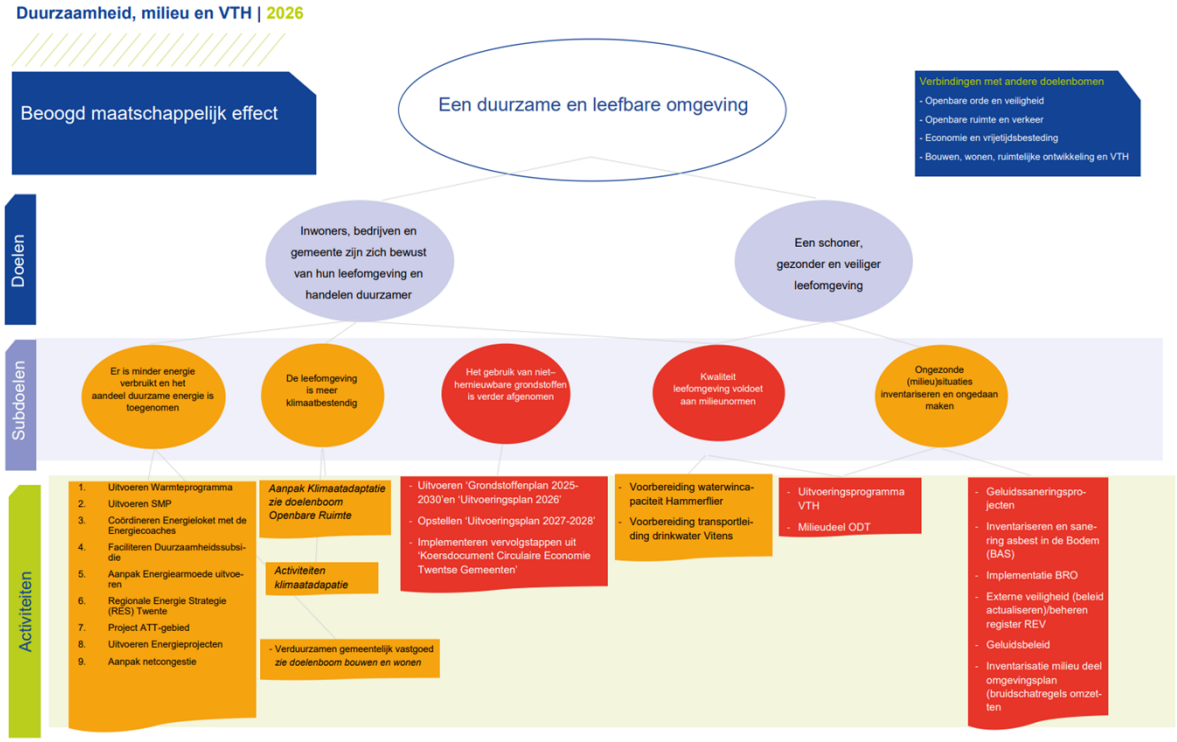

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Duurzaamheid, milieu en VTH

Beoogd maatschappelijk effect
Een duurzame en leefbare omgeving
Doelen
Inwoners, bedrijven en gemeente zijn zich bewust van hun leefomgeving en handelen duurzamer
Onder duurzaamheid verstaan we het verbeteren van de balans tussen sociale, ecologische en economische ontwikkeling, waar bij ook effecten voor toekomstige generaties en effecten elders ter wereld worden meegenomen.
Een schoner, gezonder en veiliger leefomgeving
Het gaat hier om het bewaken en verbeteren van de leefomgevingskwaliteit voor bewoners.

Indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Er is een duurzame inzamelstructuur voor huishoudelijk afval									
Scheidingsprecentage afval	90*	90*	86	84	84	85	84	84	grondstoffenmonitor ROVA
VANG Recycledoelstelling	> 60**	> 60**	> 60**	69,4	69,2	x	x	x	VANGrecycletool
Er is minder energie verbruikt en het aandeel duurzame energie is toegenomen.									
Totaal hernieuwbare energie	***	***	***	***	16,1	13,4	12,6	10,4	Klimaatmonitor.databank.nl
Aantal bezoeken energiecoaches	100	100	197	109	x	x	x	x	eigen gegevens
Aantal uitgekeerde Duurzaamheidssubsidies	551	164	213	324	68	x	x	x	eigen gegevens
Indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH									
Realiseren Uitvoeringsprogramma	85%	85%	104% *****	80%	123	100%	70%	63% ****	eigen gegevens
Aantal controles bedrijven met aandacht op energiemaatregelen	80	80	85 *****	45	160	30	65	87	eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles milieu in handhavingssfeer	30	25	47	54	22	19	30	1	eigen gegevens

* ambitie 90% scheiden in 2025

** doel is minimaal 60% in 2030

*** streven naar energieneutraal in 2050

**** milieuvergunningverlening: 83%, milieutoezicht: 43 %

***** opmerking irt jaarverslag 2024, realiseren Uvp, de streefwaarde voor toezicht op bedrijven bleef steken op 67,1% ipv de verwachte 100%, Reden onbezette vacatureruimte bij de ODT. Dat de streefwaarde wordt overschreden is gelegen in het feit dat voor vergunningeverlening en het verkrijgen van adviezen (STiksof) meer opodrachten nodig waren.

Doelenboom Bouwen, Wonen, Ruimtelijke Ontwikkeling, Gemeentelijk Vastgoed en VTH

Doelenboom Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, gemeentelijk vastgoed en VTH

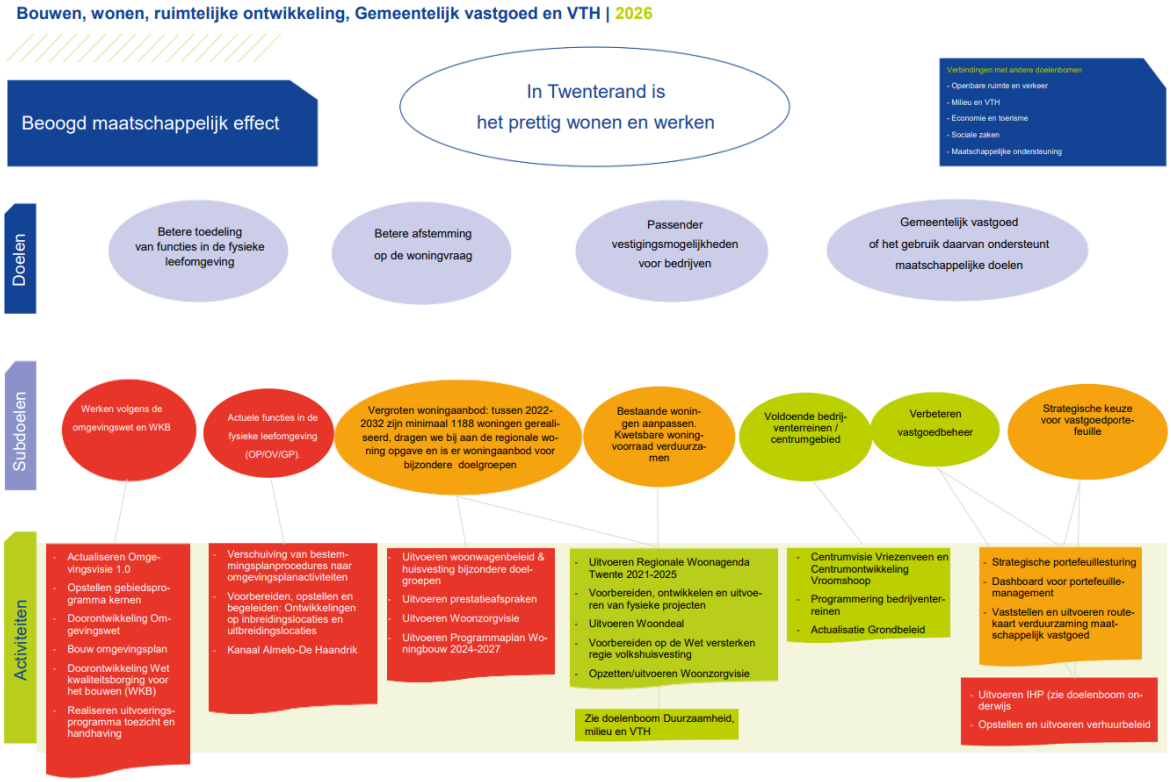

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Bouwen, wonen, ruimtelijke ontwikkeling, Gemeentelijk vastgoed en VTH

Beoogd maatschappelijk effect
In Twenterand is het prettig wonen en werken
Doelen
Een betere toedeling van functies in de fysieke leefomgeving
Dat betekent dat we slimmer en zorgvuldiger de ruimte in Nederland inrichten zodat verschillende functies naast elkaar kunnen bestaan en beter op elkaar worden afgestemd. Wonen, werken, natuur, landbouw, energie opwekking etc.
Betere afstemming op de woningvraag
Op dit moment komt er veel op de gemeente af op het gebied van wonen. Er spelen verschillende thema's, waarbij sprake is van zowel wettelijke verplichtingen als bestuurlijke afspraken. Om overzicht te krijgen en te behouden, is in 2024 gestart met het uitvoeren van het Programmaplan Woningbouw. Dit plan moet bijdragen aan het versnellen van de woningbouw door het stellen van duidelijke prioriteiten. In het Programmaplan Woningbouw 2024-2027 zijn de ambities, wettelijke taken en opgaven uitgewerkt. Door landelijke ontwikkelingen en knelpunten is het lastig om de ambities vorm te geven.
Daarnaast treedt naar verwachting in 2026 de Wet versterking regie volkshuisvesting in werking. Deze wet geeft het Rijk en gemeenten meer instrumenten om de regie op de volkshuisvesting te versterken, met als doel dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar zijn voor mensen met lagere en middeninkomens.
In lijn hiermee is Twenterand in 2025 gestart met het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma. Dit programma brengt de lokale woonopgaven in beeld en beschrijft hoe hier in samenhang aan wordt gewerkt. In 2026 willen we overgaan tot uitvoering van dit programma. Onderdeel hiervan is de Bouwsteen Wonen: onderdeel Wonen en Zorg, die zich richt op het goed huisvesten van kwetsbare doelgroepen en het realiseren van passende woonvormen met ondersteuning en zorg.

Tot slot wordt in 2026 samen met provincie en regiogemeenten gewerkt aan het vaststellen en de implementatie van een (regionale) huisvestingsverordening.
Passender vestigingsmogelijkheden voor bedrijven
Samen met economie zoeken we verder naar een goede invulling van bestaande bedrijventerreinen en de - waar al bekende plannen zijn - de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.
Gemeentelijk vastgoed of het gebruik daarvan ondersteunt maatschappelijke doelen
In 2025 is een begin gemaakt met het maken van strategisch vastgoedbeleid. Het doel daarvan is om meer gebruik te maken van de mogelijkheden van vastgoedsturing om de maatschappelijke doelen beter te kunnen ondersteunen. Na vaststelling kunnen we gebruik maken van meer struringsinstrumenten. Vanaf 2026 kunnen we daar gebruik van maken.

Subdoel

Subdoel: Werken volgens de omgevingswet en WKB

Activiteit

- Doorontwikkelen Omgevingswet

Beëindiging regeling 'TAM IMRO' (Tijdelijke Alternatieve Maatregel Omgevingsplan/via (InformatieModel
Ruimtelijke Ordening)) per 1 januari 2026.
Zoals het er nu uitziet stopt per 1 januari 2026 de regeling TAM-IMRO. Dat betekent dat tijdelijke alternatieven in relatie tot voorgenomen initiatieven niet meer volgens dat model afgerond kunnen worden. Initiatieven van activiteit die in strijd zijn met het Omgevingsplan dienen dan conform de eisen van de Omgevingswet via een procedure Buitenplanse OmgevingsPlanActiviteit (BOPA) worden behandeld. Gemeenten kunnen de TAM-omgevingsplan nog tot eind 2025 gebruiken. Ontwerp-omgevingsplannen en -voorbereidingsbesluiten die uiterlijk 31 december 2025 ter inzage zijn gelegd, kunnen worden afgemaakt met de TAM. Voor nieuwe initiatieven betekent dit dat het initiatief via een omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit mogelijk gemaakt moet worden of dat er een wijziging van het omgevingsplan plaatsvindt, die voldoet aan alle technische eisen van de Omgevingswet. Dat vergt wederom een andere werkwijze. Op dit moment voldoet het softwarepakket dat nodig is om deze wijziging door te voeren nog niet aan de eisen. Dat is een gemeentebrede uitdaging. Bovendien hebben de bestaande medewerkers meer van hun capaciteit nodig voor het zich eigen maken van de nieuwe procedure en het zoveel mogelijk voltooid krijgen van het Omgevingsplan. Dit dient versneld te gebeuren. Dat betekent automatisch dat er capaciteit verdwijnt op de reguliere werkvoorraad. Terwijl nu al onvoldoende capaciteit beschikbaar is. Er wordt daarom rekening gehouden met extra inhuur. Afhankelijk van wat noodzakelijk is wordt hiervoor bij de begroting een bedrag geraamd. Dit wordt gedekt binnen de beschikbare middelen voor omgevingswet.

- Doorontwikkeling Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB)

Uitvoering Omgevingswet & Wkb
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet en ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) (deels) in werking getreden. De jaren 2024 en 2025 waren een overgangsjaar waarin het pionieren was om de nieuwe werkelijkheid gerealiseerd te krijgen. Uit deze jaren is gebleken dat het toepassen van de Omgevingswet complex is en veel capaciteit vergt. De minister erkent dat en is zich bewust van het feit dat iedereen onverminderd hard werkt en dat deze transitieopgave én de bijbehorende veranderprocessen geen eenvoudige taak zijn. Ook het verbeteren en onderling afstemmen van achterliggende processen en systemen mogen niet worden onderschat. In 2026 zal dat ook merkbaar zijn. Maatwerk is meer aan de orde. De uitvoering gaat daarmee meer tijd en capaciteit kosten. Integraler werken zorgt naar verwachting op den duur voor efficiëntie en zal op termijn capaciteit en geld besparen. Ook is bevestigd dat het karakter van het werk stap voor stap is en gaat veranderen. Er zal meer werk in het voortraject van een aanvraag zitten, door onder meer een intensiever vooroverleg. In 2026 wordt er verder gewerkt aan het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie Twenterand.
De intentie bestaat om de Wkb ook voor te verbouwen objecten binnen de 'Gevolgklasse 1' van kracht laten worden. Het van kracht worden ervan is uitgesteld. Tot op heden is de nieuwe ingangsdatum onbekend en zijn er nog geen tekenen dat het spoedig plaats gaat vinden. Hierdoor blijven de toezichttaken van toezicht voor verbouw bouwwerken bij de gemeente in stand terwijl de formatie al is

ingericht op deze nieuwe stap van de WKB. Met als effect dat hierop tijdelijk, voor 2026, extra capaciteit op dient te worden ingezet. Bij een inwerkingtreding van de wet betekent dit een uitloop van toezichttaken gedurende 6 maanden. Voor 2026 vraagt dit om de inzet van een extra toezichthouder voor 1 jaar. Afhankelijk van wat noodzakelijk is wordt hiervoor bij de begroting een bedrag geraamd. Dit wordt gedekt binnen de beschikbare middelen voor omgevingswet.

Subdoel

Subdoel: Actuele functies in de fysieke leefomgeving (OP/OV/GP)

Activiteit

- Kanaal Almelo- De Haandrik

Kanaal Almelo de Haandrik
Een onderwerp met een enorme impact op de gedupeerde bewoners/eigenaren van bedrijfspanden is de problematiek rondom het Kanaal Almelo – de Haandrik. Vanwege schade aan hun panden en de nog onzekere situatie m.b.t. de schadeafhandeling leven veel gedupeerde bewoners/eigenaren van objecten langs het kanaal Almelo - De Haandrik in grote zorgen en onzekerheden. Daarnaast is een proces in gang gezet over haalbaarheid van een functiewijziging en de toekomstvisie van het kanaal. De problematiek rondom het kanaal betekent ook dat er zorg is voor financiële risico's in relatie tot de gemeentelijke begroting. Tevens bestaat het risico dat er door de gemeente kosten gemaakt moeten worden die nog niet zijn voorzien of nog niet te voorzien zijn. Op basis van de kosten die gemaakt zijn in het verleden en kosten die te voorzien zijn, wordt in de begroting € 205.000 opgenomen. Een deel van de kosten is reeds vergoed door de provincie (€ 47.000). De gemeente is met de provincie in gesprek voor vergoeding van de overige kosten en vergoeding van de kosten die gemaakt moeten worden voor herstel schade of treffen van voorzieningen aan eigen objecten en infrastructuur. Een externe projectleider en communicatieadviseur vanuit de gemeente zijn betrokken bij het dossier om bewoners in het schadegebied te begeleiden in de diverse ontwikkelingen. De raad wordt regelmatig geïnformeerd via een raadsbrief.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Kanaal Almelo de Haandrik (€ 205.000 -/- bijdrage Provincie € 47.000)	i	158.000	n

Subdoel

Subdoel: Vergroten woningaanbod: tussen 2022-2032 zijn minimaal 1188 woningen gerealiseerd, dragen we bij aan de regionale woning opgave en is er woningaanbod voor bijzondere doelgroepen

Activiteit

- Voorbereiden op de Wet versterken regie volkshuisvesting

Volkshuisvestingsprogramma
In 2022 heeft de raad de Woonvisie 2022-2026 vastgesteld. Met de komst van de Omgevingswet worden de grote beleidslijnen hiervan opgenomen in de Omgevingsvisie. De uitwerking/uitvoering van de visie op wonen worden, in de systematiek van de Omgevingswet nu opgenomen in een Volkshuisvestelijk programma. In 2025 zijn wij gestart met het opstellen van een Volkshuisvestingsprogramma voor onze gemeente. Dit programma vloeit voort uit de Woonvisie en het Programmaplan Wonen 2024-2027 en vormt een belangrijke stap in het concretiseren van het woonbeleid voor de komende jaren. Voor het opstellen van het Volkshuisvestingsprogramma is budget beschikbaar gesteld vanuit het Programmaplan Wonen 2024-2027. Met het Volkshuisvestingsprogramma geven we als gemeente gericht invulling aan de brede woonopgaven waar Twenterand voor staat. Het gaat daarbij niet alleen om het realiseren van voldoende woningen, maar ook om te zorgen voor betaalbaarheid, passende huisvesting voor verschillende doelgroepen, het verbeteren van de leefbaarheid in dorpen en wijken, en het verduurzamen van de woningvoorraad.

Onder het Volkshuisvestingsprogramma valt ook de Bouwsteen Wonen: onderdeel Wonen en Zorg. Hierin staat de aansluiting tussen wonen, zorg en welzijn centraal. Er is aandacht voor passende woonvormen, samenwerking met zorg- en welzijnspartijen en een ondersteunende leefomgeving. Verschillende doelgroepen worden hierin meegenomen, zoals ouderen, mensen met een beperking en inwoners met een tijdelijke of langdurige zorgvraag.
In 2026 starten we met de uitvoering van de verschillende deelaspecten uit dit volkshuisvestelijke programma. Eventuele daaruit voortvloeiende kosten zijn op dit moment nog niet aan te geven.
Huisvestingsverordening
Om uitvoering te geven aan een onderdeel uit de komende Wet versterking regie Volkshuisvesting zijn we in regionaal verband, samen met de provincie, gestart met het opstellen van een (regionale) huisvestingsverordening. In deze verordening wordt de toewijzing van sociale huurwoningen geregeld. En dan alleen daar waar sprake is van urgentie. Op basis van de nu bekende planning is de verwachting dat de verordening naar de raad gaat in Q1 2026. In 2026 werken we dan aan de implementatie en de communicatie richting huurders en betrokken organisatie. Of hieruit kosten voor de gemeente voortvloeien die niet passen in de lopende budgetten is op dit moment nog niet duidelijk. Denk daarbij aan het instellen van een regionale urgentiecommissie en uitbreiding van het Transferpunt voor de uitstroom uit zorginstellingen naar zelfstandig wonen.

- ## Uitvoeren Programmaplan Woningbouw 2024-2027

  Op het gebied van woningbouw komt er veel op de gemeente af qua verplichtingen en gemaakte afspraken. Om overzicht te krijgen en beter te kunnen sturen op de woningbouw is het Programmaplan Woningbouw 2024-2027 vastgesteld. We continueren in 2026 de uitvoering van het programmaplan. In 2026 zetten we gericht stappen om onze woningbouwambitie - 1.188 nieuwe woningen (waarvan 60 door transformatie) tot en met 2032 - te realiseren. We versnellen de woningbouw op prioritaire locaties waaronder de sleutelprojecten Vriezenveen, Vroomshoop Oost en Westerhaar Trioterrein. Via actieve samenwerking met ontwikkelaars en woningbouwcorporatie zorgen we voor een evenwichtige verdeling van woningen in alle segmenten: sociale huur, goedkope koop, betaalbaar (huur en koop) en duur (huur en koop). Daarnaast zetten we in op flexwonen, o.a. in het project Bijzondere Woonvormen in Vriezenveen, snellere procedures en het verbeteren van de interne regie om de uitvoering te versnellen. Het programma loopt door tot en met 2027. Voor 2026 is binnen de beschikbare budgetten een uitvoeringsplan gemaakt.

- ## Uitvoeren Woondeal

  De gemeente Twenterand heeft, samen met de regiogemeenten en de provincie Overijssel, afspraken met het rijk gemaakt over de woningbouwopgave tot en met 2030. Deze zijn vastgelegd in de Actualisatie Woondeal Twente 2025 t/m eind 2030 'Wonen met kwaliteit'. De Woondeal draagt bij aan de ambitie meer (betaalbare) woningen te bouwen. Uitgangspunt daarbij is de woningbouwdifferentiatie 30% sociale huur, 40% betaalbaar en 30% duur. Wij hebben dat, rekening houdend met de komende Wet versterking regie volkshuisvesting, in de Oplegnotitie II Betaalbaarheid nieuwbouwwoningen vertaald naar 30% sociale huur, 10% goedkope koop, 27% betaalbare huur of koop en 33% dure huur of koop.
  De woningbouwcorporaties hebben zich gecommitteerd aan deze afspraken. Afhankelijk van de politieke keuzes in Den Haag, als gevolg van de Voorjaarsnota 2026 van de regeringspartijen is het nog wel de vraag of de corporaties de hele sociale nieuwbouwopgave wel kunnen realiseren. Mijande Wonen kijkt op dit moment wat de consequenties zijn als een deel van de beoogde investeringscapaciteit wegvalt. Wat daarvan de consequenties zijn voor onze sleutelprojecten Vriezenveen, Vroomshoop Oost en Westerhaar Trioterrein en andere projecten met sociale huurwoningen is nog onduidelijk.
  Andere uitdagingen, zoals stikstof, CO2-reductie, een tekort aan personeel en financiële tekorten op projecten blijven ons dwingen om gezamenlijk tot slimme oplossingen te komen. Daarom zijn bovenstaande elementen e.a. ook benoemd als kritische succesfactoren voor het realiseren van de afspraken uit de Woondeal.

- ## Uitvoeren woonwagenbeleid & huisvesting bijzondere doelgroepen

  Woonwagens
  In 2026 wordt verder gewerkt aan het realiseren van de opdracht om te komen tot 25 nieuwe woonwagenstandplaatsen, verspreid over de vier grote kernen. Eventuele financiële gevolgen worden

separaat aan de raad voorgelegd, als er meer duidelijk is over de uitvoering en realisatiemogelijkheden op de vier voorgenomen locaties

Bijzondere doelgroepen

De Taskforce huisvesting vergunninghouders zal ook in 2026 verder werken aan het realiseren van voldoende mogelijkheden om de taakstelling die het rijk opgelegd heeft te realiseren.
Het project huisvesting arbeidsmigranten loopt ook in 2026 door.

- Uitvoeren Woonzorgvisie

In 2025 wordt de gemeentelijke woonzorgvisie vastgesteld, met als titel 'Bouwsteen Wonen: onderdeel Wonen en Zorg'. Deze bouwsteen maakt onderdeel uit van het volkshuisvestingsprogramma en is een van de acties uit het Programmaplan Woningbouw. De woonzorgvisie biedt een integraal kader voor het woonbeleid gericht op zorgdoelgroepen. In 2026 wordt uitvoering gegeven aan de woonzorgvisie. De bouwsteen richt zich op hulpbehoevende ouderen, mensen met een beperking, inwoners met psychische of verslavingsproblematiek, jongeren die uitstromen uit de jeugdzorg en mensen met een medische urgentie. In lijn met de Omgevingsvisie, waarin het uitgangspunt is dat voor iedere inwoner een passende woning beschikbaar is, speelt deze visie in op trends als dubbele vergrijzing en het veranderende zorglandschap.

Indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2026	Begroot 2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	Bron
Voldoende en passende woningen									
Aantal opgeleverde woningen	100	90	124	69	1026*	940	844	773	Eigen meting, aantallen zijn totalen
Aantal startersleningen	5	2	1	3	2	8	8	15	25 leningen in totaal beschikbaar vanaf eind 2019
Aantal Blijversleningen	0	0	1	0	0	0	0	0	10 leningen in totaal beschikbaar
Nieuwe indicatoren Uitvoeringsprogramma VTH									
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een woonfunctie	20	30	38	249					Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een maatschappelijke functie	1	2	0	2					Eigen gegevens
Aantal verleende omgevingsvergunningen voor het bouwen van gebouwen met een bedrijfsfunctie	7	7	15	32					Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles RO in handhavingssfeer	12	10	8	7	5	4	4	3	Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles bouw/sloop in handhavingssfeer	5	6	0	5	0	0	0	3	Eigen gegevens
Aantal bestuurlijke (her)controles brandveiligheid in handhavingssfeer	2	4	1	2	0	0	0	0	Eigen gegevens
Aantal behandelde klachten gericht op de Fysieke leefomgeving binnen het VTH-werkveld	20	20	16	35	18	12	26	26	Eigen gegevens
Aantal behandelde handhavingsverzoeken	15	15	18	10					
Ontwikkelingen binnen het omgevingsplan	5	nvt	nvt	25	10	5	10	12	Eigen gegevens
Aantal wooneenheden met een woonfunctie o.b.v. verleende omgevingsvergunningen	75		110						Eigen gegevens
Aantal gebouwen met een maatschappelijke functie o.b.v. verleende omgevingsvergunningen	1		0						Eigen gegevens
Aantal bedrijfseenheden met een bedrijfsfunctie o.b.v. verleende omgevingsvergunningen	12		15						Eigen gegevens

Programma Economie en Vrijetijdsbesteding

Inleiding programma Economie en Vrijetijdsbesteding

Inleiding

Algemene inleiding
Twenterand is een gemeente die werkt. Werkmentaliteit en ondernemersgeest behoren tot de kernkwaliteiten van Twenterand. Dat vinden niet alleen ondernemers, het blijkt ook uit de cijfers. Zo is het percentage werklozen in Twenterand al jaren structureel lager dan gemiddeld in Nederland. Inwoners van Twenterand steken graag hun handen uit de mouwen. Mede daardoor vestigen bedrijven, van groot tot klein, zich graag in Twenterand. Maar liefst 3575 ondernemingen zijn in de gemeente gevestigd, op bedrijventerreinen, in de kernen en in het landelijk gebied.
Het college van burgemeester en wethouders zet in op een economisch sterk Twenterand. Dat betekent dat we onze ondernemers koesteren en ons inspannen voor een gemeente waar werk is voor iedereen. Daarbij wordt nadrukkelijk ook naar de langere termijn gekeken. Welke keuzes moeten nu worden gemaakt om de economie duurzaam te stimuleren en te ontwikkelen? Om die vraag te beantwoorden zijn we in gesprek met de gemeenteraad en met lokale ondernemers. Samen werken we aan een gemeente waarin dat wat goed is behouden blijft, maar ook ruimte is voor innovatie. Samen maken we de economie van Twenterand klaar voor de toekomst.
Waar hard wordt gewerkt, moet ook ruimte zijn voor ontspanning. Twenterand biedt tal van mogelijkheden op het gebied van cultuur, recreatie en sport. Daar mogen we als gemeente trots op zijn! Mede door haar vele culturele instellingen en sportclubs en door haar unieke recreatiegebieden is de gemeente een prachtige plek om te wonen en te bezoeken. Ook op economisch vlak worden daarvan de vruchten geplukt, want cultuur, recreatie en sport gaan goed samen met ondernemerschap. We maken ons sterk voor een cultureel en sportief bloeiend Twenterand vol natuurschoon, dat ook buiten de gemeentegrenzen op de kaart staat.
De gemeentelijke organisatie is er voor alle inwoners. We staan midden in de samenleving. Het is dus belangrijk dat we tijdig kunnen inspelen op maatschappelijke opgaven. Dat is niet altijd gemakkelijk. Sommige opgaven doen zich plotseling voor of vereisen expertise en capaciteit waarover we niet beschikken. Bovendien liggen er voor dit soort maatschappelijke vraagstukken vaak geen draaiboeken klaar. We zijn daarom volop bezig met het vormgeven van het wendbare deel van de organisatie, waarin dit soort opgaven worden opgepakt. Daarbij worden we voortdurend gedwongen om keuzes te maken. Zetten we in op kwantiteit of kwaliteit? Gaan we alles een beetje doen of beperken we ons tot een aantal dingen die we écht goed gaan doen?
Deze ontwikkelingen zijn ook van invloed op het programma Economie en vrijetijdsbesteding. In het najaar van 2024 is besloten de economische visie op te nemen in de Omgevingsvisie 2.0.
Uit onderzoek blijkt dat de vrijetijdseconomie – het voormalige recreatie en toerisme – een potentiële groeisector is in de gemeente Twenterand. Wij blijven daarom – waar het kan – ondernemers faciliteren in de uitbouw van deze sector. Op lokale schaal zorgen we voor een uitbouw van recreatieve structuren, onder meer door de aanleg van dorpsommetjes. Op regionale schaal werken we samen met het gebied Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal voor een goede balans tussen mens en natuur, waarbij in Twenterand nog ontwikkelruimte is. Daarnaast blijven we de unieke veengeschiedenis van het gastvrije Twenterand profileren om zo het bezoekerspotentieel van de gemeente aan te wenden, onder meer door het toepassen van gerichte gebiedsmarketing. De oproep van de raad om ook fysiek te investeren in en rondom de Engbertsdijksvenen om de toeristische aantrekkingskracht van Twenterand te vergroten wordt ter harte genomen en zal ook in 2026 nog een flinke inspanning vragen.
In 2025 hebben we verschillende voorstellen gedaan om een sociaal en economisch vitaal platteland te realiseren, waaronder ondersteuning van de agrarische sector en stimulering van biodiversiteit. Door politieke ontwikkelingen op landelijke niveau is er echter veel onzekerheid en wachten we op nieuw beleid, terwijl we als gemeente blijven werken aan toekomstbestendige landbouw en leefbaarheid.
Op het gebied van sport verdient het initiatief Sjors Sportief – Creatief aandacht omdat het zo succesvol is. We willen hier vanaf 2026 structureel middelen voor inzetten. Daarnaast besteden we dit jaar aandacht aan goed onderbouwde keuzes in het onderhoud, privatisering en ontwikkeling van sportfaciliteiten.
De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan een nieuw subsidiebeleid. In november 2024 heeft de raad de nieuwe Algemene subsidieverordening vastgesteld. In april 2025 is er door de raad besloten incidenteel middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het vervolgbeleid. Nu gaat het college aan de slag met de inkoopprocedures en het opstellen van nieuwe subsidieregelingen.

Doelenboom Cultuur en recreatie & toerisme
Ook in 2026 blijven we inzetten op de opgave rondom het Natura2000-gebied Engbertsdijksvenen. Hierbij gaat het met name om planvoorbereiding zodat we – na afronding van het proces van Provincie Overijssel – tot uitvoering over kunnen gaan. Uiteraard zijn we als gemeente trots op dit unieke natuurgebied met zijn vele bijzondere plant- en diersoorten. Uit bezoekersonderzoeken blijkt ook dat dit gebied veelvuldig wordt bezocht door toerist en recreant. De verschillende belangen van onder meer natuurwaarde, landbouw en recreatie in combinatie met de onzekerheid over nieuwe regelgeving van het Rijk en de Provincie maken de vraag hoe dit gebied er in de toekomst uit moet zien tot een complexe opgave, die integraal wordt opgepakt.
De gemeente Twenterand zet zich in voor het openbaar bibliotheekwerk met vier vestigingen in Den Ham, Vriezenveen, Vroomshoop en Westerhaar-Vriezenveensewijk. Deze bibliotheken vervullen vijf maatschappelijke functies: kennis & informatie, ontwikkeling & educatie, leesbevordering, ontmoetingen & debat, en kennismaking met kunst en cultuur. Dit draagt bij aan drie maatschappelijke opgaven: een geletterde samenleving, participatie in de informatiesamenleving en een leven lang ontwikkelen. Daarnaast hebben we in 2024 met culturele en maatschappelijke organisaties gesproken over de toekomst van cultuur in de gemeente. Hieruit zijn actiepunten voortgekomen voor 2025 en 2026, gericht op ondersteuning van de cultuursector, betere benutting in het sociaal domein en zorg, en meer samenhang en verbinding.

Doelenboom Economie en werkgelegenheid
In het najaar van 2024 is de aanzet tot een economische visie gemaakt in de vorm van een startnotitie, er is toen besloten om deze op te nemen in de Omgevingsvisie 2.0. Waarmee de economische visie binnen de Omgevingsvisie 2.0 verder wordt uitgewerkt. Daarnaast wordt voor de kern Vriezenveen de centrumvisie geactualiseerd.
Een belangrijk initiatief is het Ondernemershuis Twenterand: de samenwerking tussen ondernemers en overheid. Dit huis biedt een creatieve broedplaats voor innovatie, samenwerking en ondersteuning van lokale ondernemers. De raad heeft akkoord gegeven voor een subsidie voor 2026 en 2027. Daarnaast wordt het Investeringfonds Twenterand vanaf 2026 structureel gefinancierd vanuit een opslag op de OZB en zijn er geen nieuwe middelen nodig voor 2026. Dit fonds stimuleert collectieve initiatieven die de lokale economie en leefbaarheid bevorderen. Het biedt een platform waar ideeën worden uitgewisseld en gezamenlijk wordt besloten over de beste manier om onze gemeente te versterken.
Het landelijk gebied is veel in het nieuws. En niet voor niets. Aan de ene kant horen we over hoe slecht de natuur en de (grond)waterkwaliteit er in veel gebieden voor staat, waarbij veel naar de huidige landbouwpraktijk wordt gekeken als belangrijke veroorzaker. Aan de andere kant horen we hoe slecht de landbouw er voorstaat. Door onder andere toenemende regeldruk en stijgende kosten zien veel agrariërs de toekomst met grote zorgen tegemoet. Na jarenlang overheidsbeleid gericht op intensivering en schaalvergroting van de landbouw met veel externe input (kunstmest, krachtvoer, fossiele brandstoffen) staan we voor een transitie naar een meer natuurinclusieve kringlooplandbouw. Deze transitie vraagt veel van de agrariërs. De overheid heeft een belangrijke taak om de agrariërs te steunen bij de uitvoering van de transitie, zowel financieel, als op het gebied van kennis en de menselijke kant. En wellicht nog belangrijker is het terugwinnen van een stuk vertrouwen bij de agrariërs en het bieden van bestendig beleid.
In 2025 hebben we voor de realisatie van een sociaal en economisch vitaal platteland verschillende voorstellen gedaan. Deze voorstellen lopen uiteen van het ondersteunen van de agrarische sector bij de transitieopgaven, het ondersteunen van het landelijke/provinciale beleid voor het landelijk gebied tot het organiseren van een landbouwbeleefdag en het stimuleren van de biodiversiteit. Voor deze voorstellen hebben we ook in 2026 financiële middelen voor de realisatie van de voorstellen.
Door politieke ontwikkelingen in zowel Zwolle als Den Haag is door het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied) en het PPLG voor een groot deel een streep gezet. Er wordt gewerkt aan nieuw beleid en het is wachten tot er een concreet nieuw beleid komt. Een deel van dit nieuwe beleid is op 25 april gepresenteerd door het kabinet in de brief ‘Startpakket Nederland van het slot’ over de stikstofproblematiek. Andere delen van het nieuwe beleid zijn nog in ontwikkeling. Door de politieke situatie is er het afgelopen jaar niet veel gebeurd in het landelijke gebied. Onder andere agrariërs zijn in afwachting van wat komen gaat.
De opgaven in het landelijk worden er intussen niet minder om. Waterkwaliteit, waterkwantiteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie, energie, etc. vragen om oplossingen. Duidelijkheid en stevig beleid zijn noodzakelijk om de opgaven het hoofd te bieden en daar is het wachten op. Als gemeente zitten we in de tussentijd niet stil en ondersteunen we agrariërs bij erftransformatie, stimuleren we

toekomstbestendige landbouw, werken we met onze gebiedspartners in West Twente aan een gebiedsinventarisatie van en toekomstvisie voor het landelijk gebied. Tevens zijn we bezig met het versterken van de leefbaarheid rond Engbertsdijksvenen en maken we afspraken met medeoverheden over samenwerking aan de toekomstige ontwikkeling van het gebied.
Met de komst van het ravijnjaar en de huidige onzekerheid over hoe het verder gaat in het landelijk gebied maakt het lastig om met nieuwe voorstellen te komen. We stellen daarom voor om met de huidige middelen voor 2026 te werken aan een sociaal en economisch vitaal platteland.

Doelenboom Sport
Wat betreft Sporten en Bewegen vormen de Nota Sportaccommodatiebeleid Twenterand 2024 - 2032, "De kracht van ruimte voor sport en bewegen" en de daaraan voorafgaand vastgestelde Sport- en Beweegvisie Twenterand 2023 - 2026 de basis voor het gemeentelijk sportbeleid de komende jaren. In deze plannen staat omschreven waar we ons de komende jaren op willen gaan richten qua ontwikkeling en stimulering sporten en bewegen binnen Twenterand en onderliggend de sportinfrastructuur voor wat betreft sportaccommodaties, faciliteiten en voorzieningen.

Het mogelijk maken van sport en bewegen voor iedereen, inzetten op inclusie en duurzaamheid en de veranderende gemeentelijke opgave waarbij sport ook specifiek als middel wordt ingezet vraagt om een passende infrastructuur voor sport en bewegen. Waarmee we toe willen werken naar onze doelstelling om in 2040 75% van de inwoners te kunnen laten voldoen aan de beweegrichtlijnen. Voor het werkjaar 2026 leggen we een aantal accenten op nieuwe ontwikkelingen.
Omdat het initiatief Sjors Sportief – Creatief, dat sinds 2022 lokale sport-, beweeg- en cultuuractiviteiten promoot, zo succesvol is, willen we hier vanaf 2026 structureel middelen voor inzetten. We willen meer aandacht besteden aan goed onderbouwde keuzes in het onderhoud, privatisering en ontwikkeling van sportfaciliteiten, met structurele middelen voor onderzoek en beleid. Verder zijn er plannen voor de vervanging van het sportveld van VV Voorwaarts en de ontwikkeling van een nieuw sportcentrum in Vriezenveen.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom Cultuur, Recreatie en Toerisme

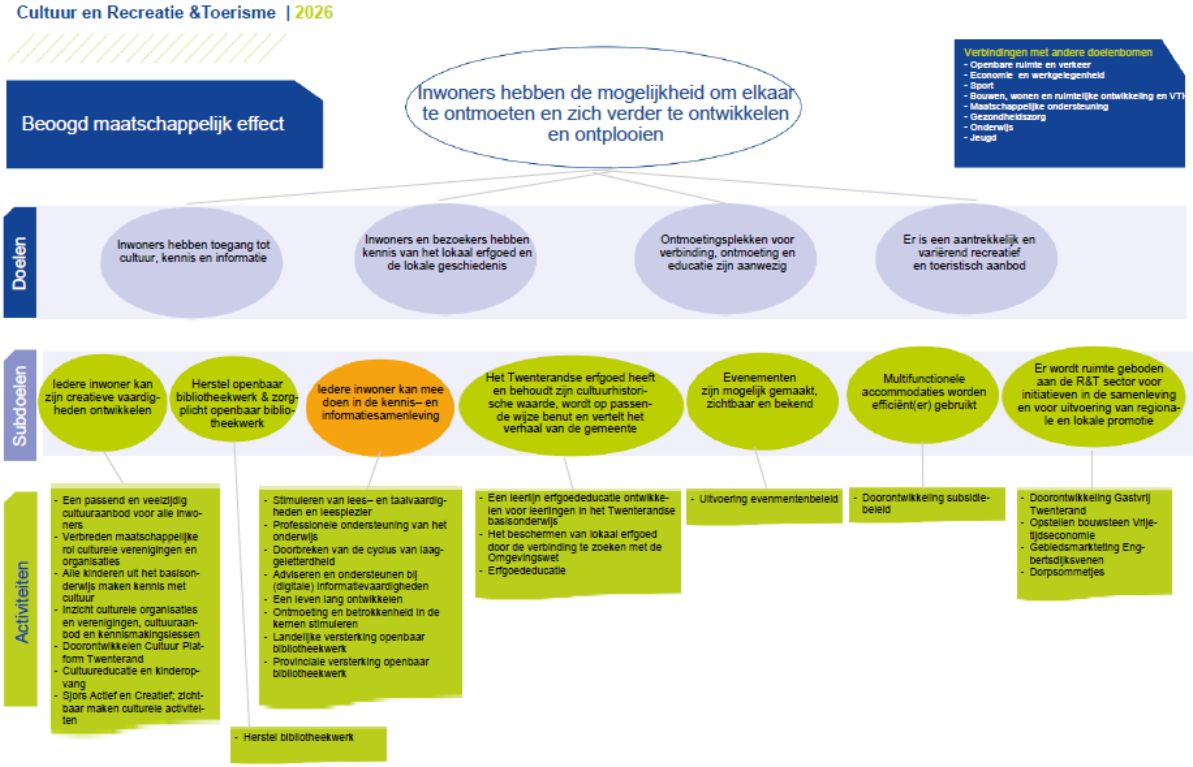

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Cultuur, Recreatie & Toerisme

Beoogd maatschappelijk effect
Inwoners hebben de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten en zich verder te ontwikkelen en ontplooien
Doelen
Inwoners hebben toegang tot cultuur, kennis en informatie
Hieronder wordt verstaan het openbaar bibliotheekwerk dat het digitale en fysieke knooppunt is voor cultuur, kennis en informatie.
Inwoners en bezoekers hebben kennis van het lokaal erfgoed en de lokale geschiedenis
Hieronder wordt verstaan de erfgoedinstellingen in onze gemeente (bijv. de lokale musea zoals bijvoorbeeld Het Historisch Museum Vriezenveen en het Veenmuseum).
Ontmoetingsplekken voor verbinding, ontmoeting en educatie zijn aanwezig
Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.
Er is een aantrekkelijk en variëren recreatief en toeristisch aanbod
Twenterand is een parel aan het snoer van het verblijfsgebied Twente, waar de Linderbeek en de Regge samenvloeien in de schilderachtige omgeving van Brinkdorp den Ham en het mooiste hoogveenrestant van de hele regio te vinden is. Toeristen die in/op onze campings, hotels en B&B's verblijven worden verrast door al het moois dat Twenterand te bieden heeft. We blijven ook in 2026 samenwerken met de verschillende gebiedspartners om de gecontroleerde groei van deze sector te faciliteren en zetten in op de toeristische gebiedsontwikkeling van de Engbertsdijksvenen.

Doelenboom Economie en Werkgelegenheid

Doelenboom Economie en Werkgelegenheid

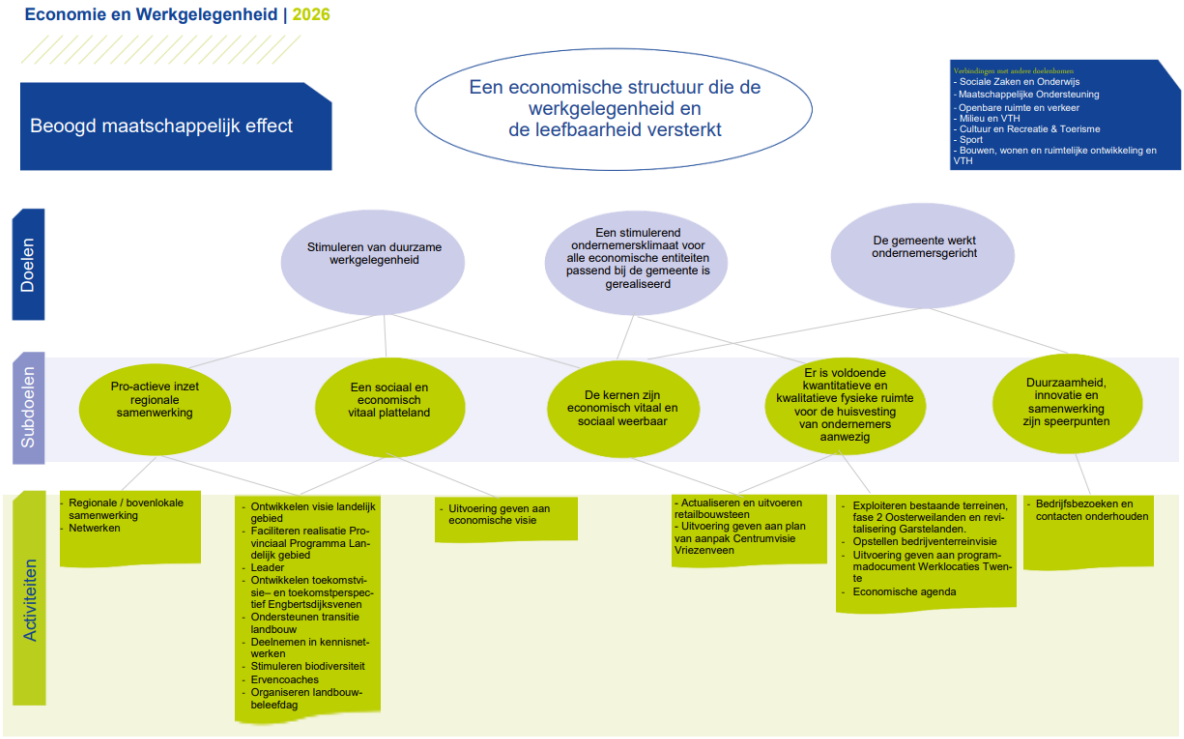

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Economie en Werkgelegenheid

Beoogd maatschappelijk effect
Een economische structuur die ondernemerschap, werkgelegenheid , bestaanszekerheid en daarmee de leefbaarheid versterkt.

Doelen

Stimuleren van duurzame werkgelegenheid
In 2026 zetten we verder in op integrale ontwikkeling van een duurzame arbeidsmarkt in Twenterand. Hierbij zoeken we de verbinding met het sociaal domein, waarbij accenten worden gelegd op een inclusieve arbeidsmarkt, arbeidsparticipatie en passend onderwijs. We doen dit ook met andere Twentse partners omdat deze vraagstukken regionale opgaven zijn.

Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd
We werken aan aan innovatief, toekomstgericht ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten, zowel commercieel als niet-commercieel, in de gemeente Twenterand. Zo organiseren we ondernemersontbijten, worden ondernemers in het zonnetje gezet, doen we aan kennisuitwisseling en werken we nauw samen met de diverse ondernemersverenigingen. In het kader van ruimtevraag wordt samen met het ruimtelijk domein gezocht naar een goede invulling van bestaande bedrijventerreinen en de - waar al bekende plannen zijn - de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.

De gemeente werkt ondernemersgericht
De gemeente Twenterand werkt met een bedrijfscontactfunctionaris, die de ondernemers goed weten te vinden bij vragen of suggesties. Daarnaast halen we actief informatie, kennis en ervaringen op bij ondernemers ten behoeve van ruimtelijke- of beleidsontwikkelingen. Ondernemers kunnen ook weer informatie halen uit door de gemeente gedane onderzoeken.

Subdoel

Subdoel: Proactieve inzet regionale samenwerking

Activiteit

- Regionale / bovenlokale samenwerking
  (Ontwikkeling) Agenda voor Twente / Twente Board
  Het college adviseert de raad om opnieuw deel te nemen aan Agenda voor Twente/Twente Board voor de periode 2026-2027. Op 1 juli wordt het raadsvoorstel behandeld in de raad waarin wordt geadviseerd om opnieuw deel te nemen en waarin incidentele middelen, ca €350.000, worden gevraagd om de jaarlijkse bijdrage van 2026 en 2027 te dekken. Wanneer er wordt besloten niet deel te nemen aan Agenda voor Twente zijn er significant minder mogelijkheden om aan te sluiten op regionale projecten en om subsidie aan te vragen voor eigen projecten.

Subdoel

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Activiteit

- Uitvoering geven aan economische visie
  In het najaar van 2024 is in raad besloten de economische visie als uitgangspunt op te nemen in de te ontwikkelen Omgevingsvisie 2.0.

Doelenboom Sport

Doelenboom Sport

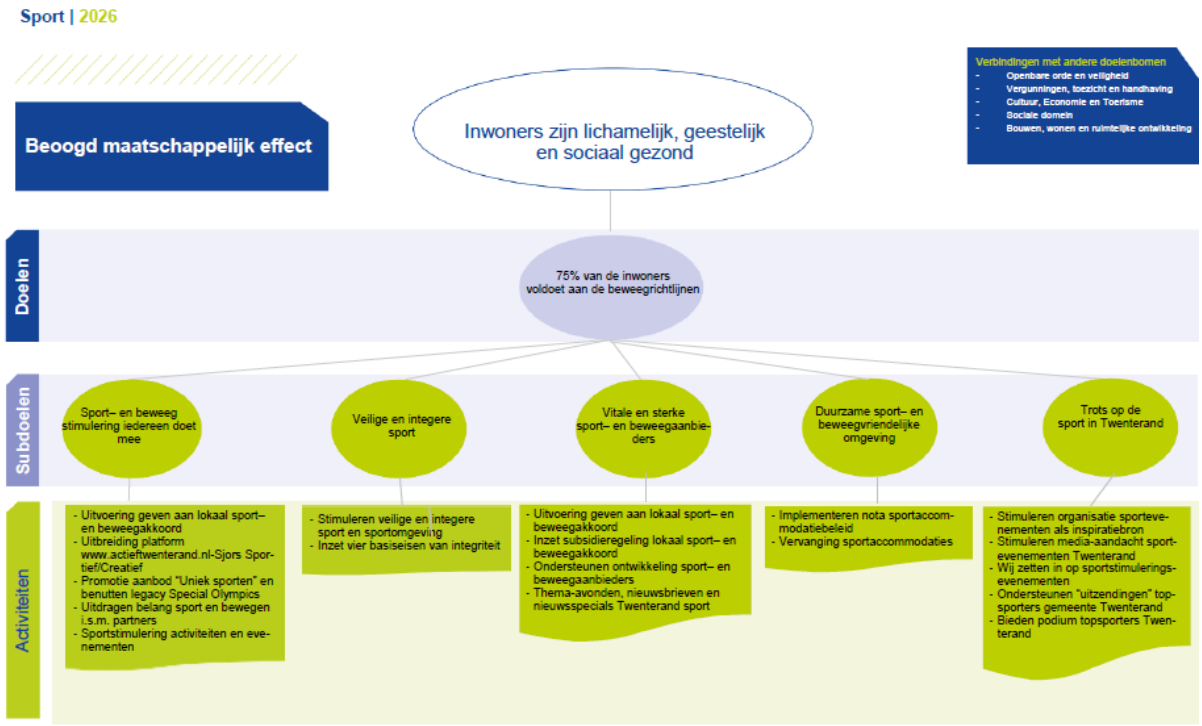

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Sport

Beoogd maatschappelijk effect
Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond
Doelen
75% van de inwoners sport en beweegt
Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.
De overheid wil dat 75% van de Nederlandse bevolking in 2040 aan de Beweegrichtlijnen voldoet. Dit verkleint de kans op lichamelijke en mentale gezondheidsproblemen. Dat staat in het Nationaal Preventieakkoord. De gemeente Twenterand onderschrijft deze ambitie op weg naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Twenteranders uit alle lagen van de bevolking voldoet aan de landelijk vastgestelde beweegrichtlijnen. We zetten hierbij sport in als middel in samenwerking met aanpalende domeinen zoals onderwijs, zorg en welzijn en het overkoepelende plan "Gezond en Actief Leven Aanpak". De onderzoeken naar sport- en beweeggedrag waar we als gemeente Twenterand gebruik van maken worden uitgevoerd door de CBS/RIVM-VWS, GGD, het Kenniscentrum Sport & Bewegen en NOC*NSF.
Deze onderzoeksorganisaties willen we in 2026 betrekken voor het verkrijgen van de actuele inzichten, metingen en cijfers. Deze gebruiken we dan voor evaluatie van de huidige en ontwikkeling van de nieuwe lokale sport en beweegvisie / Sportakkoord Twenterand 2027 - 2030.

Subdoel

Subdoel: Sport -en beweegstimulering, iedereen doet mee

Activiteit

- Uitbreiding platform www.actieftwenterand.nl en Sjors sportactief / creatief

Op 31 mei 2022 heeft het college ingestemd met de ontwikkeling en implementatie van het platform www.actieftwenterand.nl en Sjors Sportief – Creatief: een digitaal platform waar alle Twenterandse organisaties in de sport-, beweeg- en cultuursector van Twenterand hun activiteiten kunnen promoten en waar het project Sjors uit wordt gedestilleerd. Hiervoor zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor een periode van drie jaar. Sindsdien is het Platform en Sjors Sportief – Creatief uitgegroeid tot een daverend succes. Zo hebben in 2024 ongeveer 600 kinderen deelgenomen aan kennismakingslessen op het gebied van sport, bewegen, cultuur en creatie en hebben ondertussen maar liefst 97 sport en cultuurorganisaties aanbod op het platform staan. Om dit initiatief te continueren, verder uit te bouwen en bovenal meer inwoners kennis te laten maken met sport en cultuuraanbod wordt vanaf 2026 structureel €13.000 aangevraagd.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
"Platform / Sjors Sportief - Creatief"	s	€ 13.000	n

Subdoel

Subdoel: Duurzame sport- en beweegvriendelijke omgeving

Activiteit

- Vervanging sportaccommodaties

Onderzoek tbv vervanging sportvelden en privatiseren sportaccommodaties
In het sportaccommodatiebeleid zijn uitgangspunten opgenomen voor het vervangen van sportvelden en het privatiseren van sportaccommodaties. Voorafgaand aan vervanging of privatisering moet onderzoek worden gedaan naar de staat van de accommodatie. In de Kadernota 2025 is hiervoor eenmalig € 15.000 opgenomen. In de Kadernota 2026 wordt nogmaals € 15.000 incidenteel aangevraagd in afwachting van het strategisch vastgoedbeleid.
Vervanging sportveld VV Voorwaarts
Kredietaanvraag vervanging sportveld VV Voorwaarts Westerhaar voor €526.000, Nb. Privatisering kunstgrasveld i.c.m. liquidatie stichting accommodatie zaken 'T Twistveen maakt dat het resterende budget (ca 130k) toekomt aan de gemeente Twenterand en bij de investering voor vervanging van het kunstgrasveld wordt gelegd. Plus aftrek 98k BTW-teruggave SPUK. Daarom wordt een krediet gevraagd van € 298.000.
Ontwikkeling nieuw sportcentrum Vriezenveen
De eerste voorbereidingen voor de ontwikkeling van een nieuw sportcentrum worden getroffen en het participatietraject is in gang gezet. Het is in deze fase niet mogelijk een concreet benodigd bedrag aan krediet te vermelden aangezien momenteel wordt gewerkt aan de ontwikkeling van het functioneel programma van eisen. Pas als dit concreet is kan e.e.a. op geld worden gezet. Vandaar dat bij dit onderwerp een PM-post is opgenomen. Op een later moment, medio Q1 2026, volgen er uiteraard college- en raadsvoorstellen over de beschikbaarstelling van het krediet.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Onderzoek tbv vervanging sportvelden en privatiseren sportaccommodaties	i	€ 15.000	n
Vervanging sportveld VV Voorwaarts (2026) Krediet € 298.000	s	Jaarlasten € 30.793 (kap.lst. vanaf 2027)	n

Bedrijfsvoering

Inleiding

Inleiding
Bedrijfsvoering gaat over de werking van onze gemeente, toegelicht op drie gebieden.
- Onze dienstverlening aan inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.
- Onze bedrijfsvoering: het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, van informatie en van advies.
- En onze griffie die de raad ondersteunt en adviseert ten behoeve van een hoogwaardige kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming.

Deze gebieden zien zich voor 2026 geconfronteerd met ontwikkelingen die speciale aandacht vragen en waarvoor extra middelen nodig zijn.

Subdoel

Griffie

Devices nieuwe raadsleden
In 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen waardoor er nieuwe raadsleden zitting gaan nemen in de gemeenteraad. Alle raadsleden ontvangen van de gemeente een laptop om hun raadswerk uit te kunnen voeren. De kosten hiervoor zijn één keer in de vier jaar incidenteel. Op basis van de gemaakte kosten in 2022 wordt voor 2026 € 27.500 als investering geraamd. Deze investering wordt in 4 jaar afgeschreven.
Opleiding nieuwe raadsleden
In 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen waardoor er nieuwe raadsleden zitting gaan nemen in de gemeenteraad. Voor een vliegende start van de nieuwe raadsleden wordt een inwerk- en kennismakingsprogramma opgesteld door de griffie. Het budget is bedoeld om externe sprekers in te huren, cursussen aan te bieden en eventuele locaties te huren. Hiervoor is € 7.500 geraamd, dit betreft een incidentele uitgave.
Proces werving nieuwe burgemeester
In Maart 2025 heeft de burgemeester aangekondigd te vertrekken. Hiermee is vast komen te staan dat de gemeente Twenterand op zoek moet naar een nieuwe burgemeester. De vertrouwenscommissie in oprichting zal keuzes maken over de precieze invulling van het proces en de daarbij behorende kosten. Dit proces zal doorlopen in 2026, hiervoor is in 2026 een eenmalig bedrag van € 12.500 geraamd.
Extra opleidingsbudget griffiemedewerkers
Voor de kennis en ontwikkeling van de medewerkers op de griffie is het volgen van opleidingen noodzakelijk. Vanwege de verdeling van de opleidingsbudgetten wordt het opleidingsbudget van de griffie al gauw overschreden wanneer een medewerker een opleiding volgt. Voorzien wordt dat in 2026 (vakinhoudelijke)opleidingen worden gevolgd door de griffie waarvoor eenmalig €5.000 extra budget noodzakelijk is.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Devices nieuwe raadsleden	i	€ 27.500	n
Opleiding nieuwe raadsleden	i	€ 7.500	n
Proces werving nieuwe burgemeester	i	€ 12.500	n
Extra opleidingsbudget griffiemedewerkers	i	€ 5.000	n

Subdoel

Communicatie

Verzoek structurele verhoging communicatiebudget naar € 55.000 (vanaf 2026)
Waarom dit nodig is

Het huidige communicatiebudget van € 36.486 is niet langer toereikend. Een eerdere tijdelijke verhoging naar € 68.000 liet ruimte over, wat aangeeft dat er rek zit in de uitvoering. Daarom vragen we nu om een structurele en realistische verhoging naar € 55.000 per jaar. Deze verhoging is nodig om als gemeente blijvend te investeren in transparante, actuele en toegankelijke communicatie richting inwoners en ondernemers. Zonder deze stap verliezen we aansluiting met onze samenleving, juist op momenten dat openheid en draagvlak het hardst nodig zijn.
1. Communicatie is een randvoorwaarde voor vertrouwen en betrokkenheid
De lokale democratie functioneert alleen goed als inwoners en ondernemers zich gehoord, geïnformeerd en serieus genomen voelen. Communicatie is hierin geen bijzaak, maar een bestuurlijke basisvoorwaarde. Zonder goede uitleg en interactie verliezen besluiten draagvlak, hoe goed ze inhoudelijk ook zijn. Dit geldt in het bijzonder bij complexe opgaven zoals:
- Bezuinigingen en herprioritering van middelen.
- Participatieprocessen.
- Gebiedsontwikkeling en transities (zoals energie of sociaal domein).
2. Niet investeren is géén neutrale keuze
Als we het huidige budget handhaven, kunnen we als gemeente:
- Niet snel genoeg schakelen bij crises of actuele gebeurtenissen.
- Geen structurele aanwezigheid houden op social media, waar veel inwoners hun informatie halen.
- Niet voldoende ruimte kopen in lokale huis-aan-huiskanalen.
- Geen gebruik maken van moderne middelen zoals korte uitlegvideo's, animaties of live interactie.
Het gevolg is dat we als gemeente onvoldoende zichtbaar zijn, en dat roept vragen op. Het draagt bij aan wantrouwen en afstand. Juist in tijden van financiële krapte moeten we extra investeren in het uitleggen van keuzes, beheren van verwachtingen en het mobiliseren van maatschappelijke steun.
3. De samenleving verandert, communicatie verandert mee
- Waar we vroeger volstonden met een bewonersbrief en een stuk in de krant, vragen inwoners nu om:
- Transparantie: wat speelt er, wat staat op het spel?
- Toegankelijkheid: heldere taal, visuele uitleg, korte formats.
- Interactie: inspraak en ruimte voor vragen of zorgen.
Zonder adequate middelen blijft deze betrokkenheid beperkt tot een kleine groep. Met het oog op inclusiviteit is dit onwenselijk.
4. De verhoging is gebaseerd op ervaring, en realistisch
Een tijdelijke verhoging naar € 68.000 in voorgaande jaren liet ruimte over. Dit laat zien dat een bedrag van € 55.000 een realistische structurele behoefte dekt – niet te ruim, niet te krap. Hiermee kunnen we:
- Continuïteit bieden in alle communicatiekanalen.
- Wendbaar blijven bij onvoorziene gebeurtenissen.
- Bouwen aan een sterk gemeentelijk imago gebaseerd op openheid en betrouwbaarheid.
Conclusie
De gevraagde verhoging is doelmatig, proportioneel en noodzakelijk. Zij maakt het mogelijk om:
- Inwoners en ondernemers beter en sneller te informeren.
- Draagvlak te behouden voor complexe en soms pijnlijke besluiten.
- Te voldoen aan de toenemende eisen van digitale communicatie.
- De legitimiteit van het lokale bestuur te versterken.
Doen we dit niet, dan is de impact groter dan alleen gemiste berichten: We lopen risico op afbrokkelend vertrouwen, onbegrip bij ingrijpende keuzes en het gevoel bij inwoners dat 'de gemeente niet luistert'.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Communicatiebudget	s	€ 18.500	n

Subdoel

Informatisering en automatisering

Vereiste aanpassingen in systemen a.g.v. actuele wet en regelgeving
Dit betekent onder andere dat de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer op 1 januari 2026

in werking zal treden. Hiervoor zullen volgend jaar gebruikte systemen en formulieren technisch gereed moeten worden gemaakt.

OPEN Burgerzaken

OPENburgerzaken is het platform waarop de innovaties van iBurgerzaken landen en is randvoorwaardelijk om verder te innoveren op het vakgebied van Burgerzaken en dus de optimalisatie van de (digitale) dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven - een verbeterde klantreis voor de inwoners.
Werking van bepaalde functionaliteiten gaan afhankelijk worden van OPENburgerzaken.

OPENburgerzaken zet concreet een stap voor uit in:
• Een verhoogde kwaliteit van de basisregistratie Personen (BRP);
• Efficiëntere interne processen;
• Een verbeterde klantreis voor de inwoner;
• Veilige uitwisseling van gegevens;
• Aansluiten op de principes en het gedachtegoed van Common Ground

Samen Veilig t.b.v. (technische) veiligheid

Technische veiligheid binnen i-burgerzaken verbeteren. Alle componenten van i-burgerzaken migreren naar de cloud.

SOC (Security Operations Center)

Dit is nodig voor het beschermen van de organisatie tegen cyberdreigingen (24x7). Kosten zijn afhankelijk van aanbod en afname van diensten. De verwachting is € 48.000 per jaar. (Dit bedrag is gebaseerd op kosten die omliggende gemeenten maken.) De SOC is een uitbreiding op de huidige beveiliging. Dit is pro-actief, verzekeren is reactief.

Begraven koppeling met GIS.

Digitale plattegrond ivm natuurbegraafplaats waar gewerkt wordt met coördinaten.

Extra kosten a.g.v. additionele indexering software.

Afgelopen tijd zijn we door diverse leveranciers geconfronteerd met duurdere softwarekosten (ca. 4,5% i.p.v. de door ons geschatte 2,3%) Als we dit doorrekenen over het totaalbudget betreft dit een stijging van ca. € 32.000. De stijging wordt mede veroorzaakt door de uitzonderlijke economische omstandigheden mede vanuit innovatie en personeelslasten.

Uitbreiding accounts a.g.v. groeiend aantal gebruikers op ons netwerk.

In een jaar tijd is onze organisatie met 35 gebruikers op ons netwerk gegroeid, dit zorgt voor extra uitgaven (hierbij valt te denken aan hardware en licenties).

Functioneel beheer tbv samenleving, 0,66 fte schaal 9 (tlv uitvoeringsbudget).

Vanwege structurele inzet en wet DBA geen optie meer om in te huren. Er is geruime tijd op dit onderwerp ingehuurd, vanwege nieuwe wetgeving is dit geen optie meer, terwijl de werkzaamheden blijven bestaan. Vanuit het perspectief van de kosten en de borging van werkzaamheden is voorgesteld om de formatie op dit vlak uit te breiden.

Archivaris

De gemeente is wettelijk verplicht om een archivaris in dienst te nemen (in te huren). Aangezien het structurele werkzaamheden betreft, rekening houdend met de wet DBA en de hoogte van de inhuurkosten, wordt een formatieve uitbreiding voorgesteld.

Data- en functioneelbeheerder t.b.v. aandachtsgebied Ruimte

Gezien personeelsmutaties en formatieverschuivingen is deze rol al geruime tijd niet meer adequaat ingevuld. De noodzakelijke werkzaamheden zijn niet vanuit de bestaande bezetting in te vullen. Data- en functioneelbeheer is belegd bij Team FBIV, echter deze rol heeft geen invulling gekregen bij eerdere personeelsmutaties en formatieverschuiving. Vanuit Team THV en VOI is de structurele invulling van deze functie vereist. Zonder deze invulling komt de continu digitale doorontwikkeling van applicaties en gebruikte data voor de gebruikers verder stil te liggen.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Vereiste aanpassing in systemen	i	€ 30.000	n
OPEN Burgerzaken	s	€ 27.000	n
Samen Veilig	s	€ 10.000	n
SOC (Security Operations Center)	s	€ 48.000	n

Begraven koppeling met GIS	s	€ 5.880	n
Extra kosten indexering software	s	€ 32.000	n
Uitbreiding accounts	s	€ 70.000	n
Functioneel beheer fte	s	€ 56.138	n
Archivaris 0,6 fte, schaal 11	s	€ 64.650	n
Data- en functioneelbeheerder t.b.v. aandachtsgebied Ruimte	s	€ 85.050	n

Subdoel

P&O

HR personeelsadministrateur en HR recruiter
In de afgelopen jaren hebben we te maken gehad met een aanzienlijke toename van personele wisselingen en verzuim. Dit, in combinatie met de steeds hogere inspanning die nodig is voor elke werving, heeft geleid tot een scheve balans tussen het beschikbare werk en het aantal functionarissen. Terwijl de formatie van HR gelijk is gebleven, is de werkdruk, inclusief externe inhuur, verdubbeld.
Ondanks dat het totale personeelsbestand van de gemeente is toegenomen, is het aantal fte bij Personeel & Organisatie (P&O) gelijk gebleven. Deze situatie wordt verder bemoeilijkt door de veranderde en krappe arbeidsmarkt, die het nog uitdagender maakt om geschikte kandidaten te vinden en te behouden.
Het niet toekennen van extra HR-capaciteit brengt aanzienlijke risico's met zich mee. De continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening kunnen in gevaar komen, wat kan leiden tot verminderde efficiëntie en hogere kosten door het toenemende gebruik van externe inhuur. Bovendien kan het gebrek aan voldoende HR-ondersteuning leiden tot een verdere stijging van het personeelsverloop en verzuim, wat de werkdruk voor de huidige medewerkers nog verder verhoogt.
Het is van cruciaal belang dat we deze uitdagingen aanpakken om de continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening te waarborgen. Daarom stellen we voor om de HR-capaciteit te herzien en uit te breiden, zodat we beter kunnen inspelen op de huidige en toekomstige behoeften van onze organisatie.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
HR personeelsadministrateur 0,67 fte schaal 7 voor 3 jaar + HR recruiter 0,67 fte schaal 10 voor 3 jaar	i	€ 107.850	n

Subdoel

Bestuursondersteuning

Bestuurssecretariaat
De huidige formatie bestuurssecretariaat is onvoldoende ruim om aan alle bestuurlijke wensen te voldoen. Afgelopen periode was een tijdelijke uitbreiding van een half jaar van kracht ten behoeve van de continuïteit, die stopte bij de pensionering van de twee vaste krachten in maart 2025. Door een structurele formatie-uitbreiding van 0,67 fte kunnen de bestuurders op een adequate manier ondersteund worden.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Bestuurssecretariaat	s	€ 44.975	n

Subdoel

Algemene uitkering

Voor de berekende cijfers van de Algemene Uitkering is uitgegaan van de effecten uit de septembercirculaire 2024, decembercirculaire 2024 en de voorjaarsnota 2025 van het Rijk.

Septembercirculaire 2024
Over de septembercirculaire 2024 is de raad middels raadsbrief van 15 oktober 2024 geïnformeerd. Deze circulaire, die op Prinsjesdag is verschenen, bood helaas geen verbetering voor de grote tekorten waarmee Twenterand vanaf 2026 werd geconfronteerd (ravijnjaar). Het effect voor de jaren 2026-2029 was voor Twenterand dan ook slechts licht positief.

Decembercirculaire 2024
In de decembercirculaire 2024 was sprake van een correctie van het volume accres en LPO accres als gevolg van een revisie van het bruto binnenlands product (bbp) door het CBS. Dit was de voornaamste reden voor het positieve effect van deze circulaire op de algemene uitkering voor de jaren 2026-2029 voor Twenterand.

Voorjaarsnota 2025
De Voorjaarsnota 2025 is vrijdag 18 april 2025 gepubliceerd en geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren.
In de Voorjaarsnota 2025 heeft het Rijk structurele middelen opgenomen om de terugval van het gemeentefonds in 2026 te dempen. Daarnaast draagt het Rijk bij aan de tekorten voor de jeugdzorg en worden de gemeenten pas met ingang van 2028 aangeslagen voor de maatregelen in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd. Voor de eerste 2 jaren betekent dit een aanzienlijk positief effect op de algemene uitkering voor Twenterand.
Vanaf 2028 is het effect echter aanzienlijk lager, mede als gevolg van het invoeren van een eigen bijdrage voor de jeugdzorg per 1 januari 2028 en het sturen op de trajectduur van de jeugdzorg. Deze maatregelen moeten een besparing opleveren voor het Rijk, waardoor het gemeentefonds wordt gekort. Daar komt bij dat het Rijk vanaf 2028 een hogere besparing veronderstelt ten aanzien van de besparingsopgave van de Hervormingsagenda. Dit brengt een aanzienlijke korting op het gemeentefonds met zich mee.
De aangekondigde maatregelen betekenen dat er vanaf 2028 een stevige opgave ligt voor met name de jeugdzorg. De maatregelen van de Hervormingsagenda Jeugd zijn dan niet alleen van kracht, ze worden ook nog eens opgehoogd. Gemeenten hebben nu twee jaar extra gekregen om invulling te geven aan de kostenbeheersing op jeugdzorg. Het ravijnjaar is daarmee in de voorjaarsnota eigenlijk 2 jaar naar achteren verschoven.
Meicirculaire 2025
De uitkomsten van de meicirculaire zijn ten tijde van het opstellen van de kadernota 2026 nog niet bekend. Zodra de meicirculaire door ons ontvangen is, wordt de raad via een brief geïnformeerd (zo mogelijk gelijktijdig met behandeling van de kadernota in de raad).

Subdoel

Overige / Algemeen

Structurele verlaging bijdrage GBTwente (n.a.v. begroting 2026 GBTwente)
De gemeentelijke bijdrage voor Twenterand aan het GBTwente bedraagt volgens het meerjarenperspectief van het GBTwente € 909.000 in 2027, € 945.000 in 2028 en € 982.000 in 2029. In 2026 is er tevens sprake van een (te ontvangen) rentebate als gevolg van de rente op het schatkistbankieren door het GBTwente.
Opslag bedrijfsvoering
Bij uitbreiding van formatie moet rekening worden gehouden met aanvullende kosten (overhead). De opslag bedrijfsvoering is voornamelijk bedoeld voor vaste ICT-kosten, laptop, telefoon en licenties. Het is van belang dat formatie en overhead met elkaar in balans blijft.
Regisseur/ adviseur bedrijfsvoering
Er komen veel vraagstukken op ons af binnen bedrijfsvoering waar een (strategisch/tactisch) adviseur voor nodig is in de begeleiding. Denk bijvoorbeeld aan data gedreven werken en informatiehuishouding, A.I., etc. Ook is ondersteuning nodig binnen het proces van de P&C,

bijvoorbeeld voor het ontwikkelen van doelenbomen bedrijfsvoering, opzetten van een bedrijfsvoerings-plan en coördinatie van P&C taken voor bedrijfsvoering. De gevraagde uren dragen bij aan de ontwikkeling van bedrijfsvoering, maakt deze minder kwetsbaar en versterkt de denkkracht.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Structurele verlaging bijdrage GBTwente	s	€ 63.000	v
Opslag bedrijfsvoering € 5.000 per functie	s	€ 45.000	n
Regisseur/ adviseur bedrijfsvoering 0,5 fte, schaal 11	s	€ 53.850	n